"Published and distributed under permit (No. 534) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Mass. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General".

Krikščionys darbininkai vienykitės! Spieskitės į vienintėlę darbo žmonių organizaciją Amerikoje — Lietuvių Darbininkų Sąjungą.

DARBININKAS

ORGANAS AMERIKOS LIETUVIŲ R. K. ŠV. JUOZAPO DARBININKŲ SĄ-GOS.

"DARBININKAS" eina utarninkais, ketvergais ir subatomis.

Metams $4.00
Bostone ir apylinkėj m. $5.00
Užrubežyj metams $5.00

"DARBININKAS"
242-244 W. Broadway,
South Boston, Mass.

Tel. So. Boston 620.

VOL. V, No. 113 (743). SUBATA, SPALIO 2, 1920 KAINA 5 CENTAI.

Pavojų ir nelaimių Sukuryj.

Dabartinė Lietuvos padėtis negali sukelti optimizmo. Mūsų tėvynės laisvei bene tik bus atėjęs didžiausias pavojus, taip sakant paskutinis, nulemiantis krizis. Atsiminkime, kad dabartinis lenkų briovimasis į Lietuvą yra nelyginant alkanų vilkų lindimas ten, kur jie gali gauti maisto. Išbadėjusi lenkų armija briaunasi į Lietuvą visų-pirma delto, kad ji duonos nori ir kad užuodžia jos Lietuvoje. Gelbsti juos apsuktom galvom alijantai, kuriems lenkai inkalė mintį, kad lietuviai ir bolševikai tai vienas ir tas pats. Kada mūsų tauta vijo iš Lietuvos bolševikų gaujas — visa šalis prie to vijimo prisidėjo. Tik saujalė savo išgamų gal neprijautė tam. Kada buvo vejami vokiečiai — dar didesnė buvo krašto vienybė. Tada ir išgamų nebeliko. Bet kada dabar reikės atsistengti prieš gerai organizuotą lenkų kariuomenę, francūzų generolų vedamą, Dėdės Samo orlaivių gelbimą — nebebus tos reikalingos tautos vienybės. Lenkų "kultūros" šalininkai, po visą Lietuvą išsimėtę, kels savo galvas, konspiruos užpakalyje Lietuvos armijos. Atgis vėl savi išgamos, kurie, kaip pasiutę šunes, nudžiugs iš progos sujungti dar sykį savo pajėgas su pajėgomis didžiausių mūsų tautos priešininkų.

Stoka gerų ginklų, amunicijos, daug mažesnis skaičius mūsų kariuomenės, negu priešininkų — visa tai irgi galės būti nulemiančiais veiksniais mūsų kovoje su lenkais.

Laukiame su neramiai plakančiomis širdimis žinių iš Lietuvos, kurios užgirdytų Varšuvos pašigyrimus apie jų armijos laimėjimus Suvalkijoje ir apie Gardiną.

Bet turėtume būti prisirengę sutikti ir patvirtinimą liūdnų žinių, atsimindami tiek daug susibūrusių prieš mūsų tautos laisvę veiksnių. Tas žinias turėtume priimti su nepajudinama ramybe, atsimindami vieną senai jau žinomą tiesą, kad **nei visas pasaulis neįstengs pergalėti trijų-keturių milijonų žmonių, jeigu tik jų bus viena mintis ir viena širdis.**

Šiaip ar taip žinokime, kad mūsų išeivijai atėjo valanda jos sunkiausio ištyrimo. Būsime kvočiami, ar esame lietuvių tautos dalimi, ar tebemąstome ir tebejaučiame lietuviškai. Jeigu kvotimus išlaikysime, tai mūsų valia ir pasiryžimas dar labiau sutvirtins, tikru plienu pavers mūsų tautos valią — nebetarnauti lenkams, nei jokiems kitiems užgriebikams; gi mūsų pagelba Lietuvai teikiama, pasirodys tikrai nusveriančia ir išganinga.

Šioje sunkiausioje tautos valandoje dar vieną nelaimę turime apgailestauti, būtent kad Lietuvos valdžia atsiuntė mums ir laiko čia misiją, aiškiai nusistačiusią kovoti prieš išeivijos didžiumą (lietuvius katalikus) ir ją visokiais galimais būdais dezorganizuoti. Užnot pagerbti ir pripažinti visas mūsų visuomenines įstaigas ir organizacijas, tiek daug ir gražiai pasidarbavusias Lietuvos reikalams; užuot pastengus gražiai sunaudoti katalikų pajėgas Lietuvos bonų pardavinėjimui, kariuomenės rėmimui — vietoje to misija, ir ypač josios galva p. Vileišis nenuilstamai siekia savo partijinių tikslų: sudaryti tvirtą bloką socijalistų su laisvamaniais tautininkais ir pakrikdyti katalikų veikimą. Paskolos reikalai — tai tik priedanga misijos tikslams ir josios veikimui. Toji paskola niekuomet misijai nerūpėjo perdaug. Nematėme nei tinkamo pleno sudaryto vajui, nei atsidavusio, gražaus, sistematino tuo reikalu veikimo. Tik štai jau čieli metai kaip esame liūdininkais vis naujų ir naujų žygių, nukreiptų prieš mūsų visuomenės organizuotę. Priėjo iki to, kad nei p. Vileišis, nei p. Žadeikis nebegali nei prakalbos pasakyti, nei raštelio į visuomenę parašyti, neužgaudami, nepaliesdami šiokiu, ar tokiu būdu katalikų visuomenės, tos visuomenės, kuri sunkių kovų laikais jau prirodė geriausiai savo patrijotizmą, kuri ir bonų reikale daugiausia yra pasidarbavusi.

Dabar, lenkams į Lietuvą besibriaunant, mūsų atstovybei ir mūsų misijai irgi daugiausia rūpi ne veiklios pagelbos organizavimas, bet savo fondų steigimas, naujų neaiškiais tikslais sąjungų kūrimas, ir nuolatinis sistematinis erzinimas ir provokavimas mūsų visuomenės per spaudą. Veltui lūkuriavome iš Lietuvos valdžios, kad ji pamatys savo klaidą ir mėgins ją atitaisyt. Dovanojome savo valdžiai, kad ji nei kiek nesiskaitė su katalikų visuomene, paskirdama savo atstovu Amerikon partijinį kovotoją, socijalistą Vileišį. Buvome kantrūs ir laukėme, bene valdžia, pamačiusi Vileišio netinkamumą, paskolos nepasisekimą, išeivijos suerzinimą — bene atitaisys savo žingsnį, atšaukdama jį Lietuvon. Užsivylėme.

Dabar lieka mums niekuo nebepasitikėti, o tik imti į savo rankas savo tautos gelbėjimo reikalus ir vesti juos pagal mūsų geriausio išmanymo.

1) Protestuojame prieš p. Vileišio žygį, prieš išsiuntinėjimą į L. Paskolos stotis savo paraginimų steigti skyrius jo valstybinio fondo. P. Vileišis neturėjo nei moralės, nei legalės teisės panaudoti Paskolos stotis savo partijiniam tikslui. Jisai puikiai žino a) kad Am. Liet. katalikai Lietuvos valstybei tarnauja ir dirba per savo Tautos Fondą, kurio nemano nei atsižadėti, nei naikinti, b) kad liet. kat. visuomenė, nei mūsų spauda, nei mūsų organizacijos — anaiptol p. Vileišio valstybinio fondo neindorsavo.

P. Vileišio fondas, tai tik naujas obalsis, nauja proga nusibankrutijusiems tautininkams prie dangelio jau savo palaidotų fondų pridėti dar vieną — valstybinį fondą. Jei tasai fondas galės išgauti netik pritarimo iš tautininkų, bet ir jų pinigų—tai mes tą fondą sveikiname ir linkime jam pasisekimo žadinime tautininkų duosnumo. Bet vienkart mes pasakome, kad mes kaip ligšiol, taip ir toliau remsime Lietuvą per savo Tautos Fondą.

2) Ar nebūtų gerai, kad mūsų laikraščiai tokius atsišaukimus p. Vileišio ir misijos spausdintų, kurie sutinka su jų tiesioginiais ingaliojimais, gautais iš Lietuvos valdžios. Gi visus jų partijinius prasimanymus, kad be pasigailėjimo mestų į gurbą, kad jais nekvaršinus be reikalo galvų mūsų laikraščių skaitytojų.

3) Ar nebūtų gerai, kad mūsų kolonijų veikėjai, net mūsų paskolos stotys kad misijos narių, ypač p. Vileišio ir p. Žadeikio visai nebekviestų su prakalbomis, kadangi nebėra garantijos, kad jie tų prakalbų nesunaudos savo partijiniems tikslams. Paskolos reikalams dirbkime patys su padvigubinta energija — pasitikėdami daugiau savo pajėgomis, o pamatysime, kad pasekmės bus daug geresnės.

4) Mūsų Tautos Fondui ir jo sekcijai — Raudonojo Kryžiaus Rėmimo draugijai—atėjo laikas pradėti dirbti su nauja energija, atsižvelgus į kritišką padėjimą Lietuvoje. Katalikiškoji išeivija gyvai atjaučia tėvynės pavojų. Gimsta nauji pasiryžimai, apsireiškia naujas pasišventimas. Visur yra palanki opinija, kad skirti dalį uždarbio (nuo 2 nuoš. iki 5 nuoš.), pakol Lietuvai grąsys lenkų pavojus. Moterys ir mergaitės veržiasi į darbą.

Reikia mūsų T. Fondo centrui sukrusti dirbti, vadovauti ir tvarkyti naujai gimstančią žmonių energiją. Gi visiems T. Fondo skyriams pradėti didelį ir šventą darbą. Lai mūsų vyrai dirba Tautos Fondo skyriuose ir renka aukas ginklams ir amunicijai. Gi moterys lai bus gailestingosiomis seselėmis ir R. Kryžiaus skyriuose lai siuva, mezga, lai Lietuvos našlaičių prieglaudoms duonutės pateikia, lai renka dolerines kad ir iš vyrų, kur tik galėdamos, kad tik kuodaugiausiai rėmėjų gavus. Tokiam pasidalinimui įvykus ir darbas geriau seksis ir galutinai nusistovės santikiai tarp T. Fondo ir jo sekcijos R. Kr. R. Dr.

P. Vileišis ir visa laisvamanijos plejada pasiryžo žūt ant būt užmigdyt T. Fondą. Parodykime jiems, kad jie dar neišrado tokio vaisto, su kurio pagelba jie galėtų mūsų Fondą užmigdyti. Jisai buvo gyvas, kada Lietuvą reikėjo išgarsinti pasauliui, pirmuosius ledus politikoje pralaužiant. Jisai bus gyvas dabar, kada reikės pilstelėti karšto švyno į lenkų gerkles. Jisai bus gyvas ir tada, kada audroms išlaukinėms praslinkus—reikės tikinčiai Lietuvai stoti į kovą su savo tautos bedievija—į kovą už apšvietą, už mokyklas.

Pakol bus gyva katalikų visuomenė, patol bus gyvas ir josios Tautos Fondas.

Uosis.

UŽRAŠYKITE saviškiams Lietuvoje "Darbininką" ir Lietuvoje einančių laikraščių.

Paryžiaus arcivyskupu į vietą mirusio kardinolo Amette paskirtas kardinolas Dubois.

Tautų komisija lietuvių-lenkų frontan.

TAUTŲ KOMISIJA VYKSTA Į SUVALKUS.

London, rugs. 30. — Francijos, Anglijos ir Japonijos nariai komisijos, Tautų Lygos nuskirtos ištirti lenkų-lietuvių rubežiaus klausimą, išvažiavo į Suvalkus, kur prie jų prisidės dar Italijos ir Ispanijos atstovai. Yra tikimasi, kad komisija galės pradėti savo darbą ateinančią savaitę.

Komisija yra tai pirmutinė Tautų Lygos nuskirta vietoj padaryti tyrinėjimą "fronto linijoj," del kurios yra ginčai. Atvykę į Suvalkus komisijonieriai susinešė su Lietuvos ir Lenkijos vyriausybėmis. Yra spėjama, kad nuo abiejų vyriausybių militariai palydovai bus priskirti prie komisijos prigelbėti tyrinėjime.

Komisija yra ingaliota paliepti arba patarti atšaukti savo kariuomenes arba kitaip su jomis pasielgti, kad išvengti susikirtimo tų dviejų šalių kariuomenių.

TARIASI PRIEŠ VOKIETIJĄ.

Paryžius, rugs. 30. — Lenkija pasiūlė Francijai padaryti sutartį prieš Vokietiją. Jei vieną užpultų Vokietija, tai antra jai eitų talkon. Francijos valdžia svarsto tą klausimą.

DIDIS GAISRAS.

Galveston, Tex. — Dirbtuvėse Freeport Sulphur Co. buvo kilęs gaisras. Nuostolių už $3.000.000. Italijos laivas Etna nukentėjo.

Chicago, Ill. — Prie aldermano Powers namo buvo padėta bomba, kuri sprogdama sugriovė namą. Niekas nesužeistas.

Apie Vatikaną, Ryme, pastatyta ginkluota sargyba. Tai padaryta delto, kad raudonieji kesinosi grobti bažnyčias ir popiežiui prigulinčius Lateramo rūmus.

Mieste Nauen, Vokietijoj, įsteigta didžiausia pasaulyje bevielinio telegrafo stotis. Stoties atidarymas buvo iškilmingas, dalyvavo prezidentas Ebert, ministeriai ir k. Gali siųsti žinias 12.000 mailių ir 75 žodžių minutoj.

Chinijos vyriausybė rengiasi pradėti derybas su dabartine Rusijos valdžia. Pekine ant Rusijos ambasados rūmų plevėsavusi cariškos Rusijos veliava, dabar nuimta.

Darbo sekretoriaus asistentas Louis F. Post sako, kad New Yorkan atvyksta ateivių po 6.000 dienoj.

Chicagoj 22 hotelių savininkai sutarė numušti valgių kainas ant 25 nuoš.

Rochester, N. Y. — Tarptautinė mašinistų Sąjunga savo suvažiavime perleido rezoliuciją, raginančią Amerikos vyriausybę pripažinti Rusijos valdžią.

PAĖMĖ LYDĄ.

Varšava, rugs. 29. — Lenkų kariuomenė paėmė Lydą. Paėmę 4.000 rusų nelaisvėn.

Lenkų pirmyn ėjimas į šiaurės rytus tęsiasi ir Vilniaus puolimas laukiamas bėgyje keletos dienų.

VYKSTA PARYŽIUN.

Lietuvos užsienio reikalų ministeris išvažiavo per Berliną į Paryžių. Pastaromis dienomis Amerikos, Anglijos ir Lenkijos vyriausybės smarkiai susinešinėjo del Lietuvos klausimo.

PRADEDA DERYBAS.

Paryžius, rugs. 30. — Lietuva priėmė lenkų pakvietimą tuoj pasiųsti į Suvalkus delegatus ir taikos derybos prasidės turbūt rytoj ar subatoj. Taip skelbia užsienio reikalų ministerija šiandie.

Ir Lietuva ir Lenkija sutiko derėtis sulyg dėsnių nustatytų Tautų Lygos, kuri per keletą pastarųjų dienų uoliausia darbavosi, kad tik suvesti abiejų valstybių atstovus derybosna.

PRANEŠĖ, KAD DERĖSIS

Paryžius, rugs. 29. — Lenkijos vyriausybė pranešė Tautų Lygai, kad pasiuntus Lietuvai pakvietimą atsiųsti delegatus į Suvalkus tartis rubežiaus klausime su Lietuva. Tas pranešimas buvo atsakymu Lygai į jos notą Lenkijai reikale jos briovimosi Lietuvon.

LENKAI PRAŠO GRŪDŲ.

Lenkijos maisto ministeris atsiuntė lenkų pirkimo biurui New Yorke kablegramą, pranešančią, kad 40 nuoš. Lenkijos yra be grūdų ir be žemės dirbimo įrankių. Uždėrėjimai Lenkijoj buvę be galo blogi. Tuojau reikią iš Amerikos gauti 150.000 tonų grūdų.

Anglijos angliakasiai plenavę streikuoti rugsėjo 26 d., atidėjo streiką, ir dabar eina derybos.

N. A. VYČIŲ KUOPOMS PRANEŠIMAS.

Šiuomi pranešam, jog Vyčių 17 kp. būrelis dainininkų yra užimti ant spalio 12 ir 23 dd. Rengdami jiems koncertus, nerengkit ant minėtų dienų. Kurios Vyčių kuopos dar nėra gavę pranešimo, tai pranešam dabar kad mes sutinkame išpildyti koncertą bile kuriai Vyčių kuopai Naujoje Anglijoje. Į šią grupę ineina šie: A. Narinkaitė, A. Kiburiutė, P. Milius, K. Vasiliauskas ir D. Antanavičius. Nuoširdžiai prašome kuopų, kurios nori rengti koncertą, savo mieste, kogreičiausia mums pranešti, nes mes nesulaukę nuo Vyčių kuopų atsakymo, sutiksim pildyti ir kitų katalikiškų organizacijų kuopoms.

Del reikalingų informacijų, kreipkitės šiuo antrašu:

D. Antanavičius,
244 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Amerikos lietuviams katalikams.

Nuo pat Didžiojo Karo pradžios, likimui skaudžiai prislėgus mūsų tėvynę Lietuvą, laimingesnieji jos vaikai — lietuviai, apsigyvenę Amerikoje, stvėrėsi visa širdžia prakilnaus darbo — gelbėti savo šalelę ir savo nelaimingesniuosius brolius, pakliuvūsius į baisų karo verpetą.

Kuo prakilnesnis kas buvo, tuo daugiaus aukų daugiaus pasišventimo sudėjo ant Tėvynės aukuro. Bet ne visuose lygiai prakilnumo buvo. Vieni už tai dirbo daug, kiti visai mažai, o treti dirbantiems tik kenkė. Daugiausiai darbo Lietuvos naudai nudirbo, daugiausiai aukų sudėjo, kaip fondų skaitlinės liūdija, tai katalikai. Bet del to paties katalikų širdies prakilnumo kiek jų pačių suaukuotų tūkstantinių, kiek energijos netiksilai sunaudota! Mes katalikai ilgą laiką negalėjom suprasti, kaip galima daleisti, kad taip svarbiame momente, kada ant Tėvynės Damoklo kardas svyra, mūsų pačių brolis kad ir išsižadėjęs tėvų tikybos, kviečiantis prie bendro darbo Tėvynės naudai, įdrįs to darbo vaisius ne Lietuvai, bet savo partijos naudai išplėšti. To tai kart-kartėmis atsikartojusio nesupratimo rezultatai — liūdnos atminties Centraliniai Komitetai, Bostono Nuteriotos Lietuvos Draugų Kom., Brigados, Liuosybės Sargai etc. etc.

Dabar vėl nuo tų pačių brolių skrieja į mus tie patįs prakilnūs obalsiai: vienybėj galybė etc.; vėl ruošiasi nauji "Centraliniai" Komitetai, vėl nauji naudingesni negu esantieji Tėvynės reikalams fondai. Ar ne laikas katalikams tuose "prakilniuose" užmanymuose ir obalsiuose, kaip sliekе, pastebėti priešingo katalikams partijinio meškerio kablelį.

Lietuviai katalikai, matydami sutartino darbo svarbą, susispietė į visą katalikišką judėjimą vienyjančią Federaciją. Dabar kuomet katalikų priešai, išsipuošę prakilniais obalsiais, vėl su ypatingu uoluumu pradėjo meškerioti katalikų pajėgas ir jų dolerius, katalikai privalo atsiminti paties gyvenimo suteiktą jiems jau ne vieną lekciją ir būti atsargesniais. **Te kiekvienas katalikas pirma negu remti keno nors siūlomą darbą, pasiteirauja savo centralinių organizacijų, ar tas darbas remtinas, ar ne.** Daugiaus vienybės mūsų pačių katalikų tarpe, daugiaus susiklausymo, o tuomet ir mūsų darbas atneš dar gausesnį vaisių kaip Lietuvos taip ir mūsų pačių reikalams.

Kun. Jonas Švagždys,
A. L. R. K. Federacijos Pirm.

PRANEŠIMAS.

Lietuvos Vyčių Naujosios Anglijos Apskričio 10-tas suvažiavimas bus 24 d. spalio š. m. 1-ą val. po pietų Cambridge, Mass. Pageidaujama, kad kuopos prisiųstų kuodaugiausia delegatų, nes yra daug svarbių reikalų aptarti kaslink tolimesnio veikimo.

Pirm. **A. K. Ambrožaitis.**

LAIKRAŠČIAI IŠ LIETUVOS.

Rugsėjo 30 d. atėjo "Laisvė" rugsėjo 11 ir 12 dienų, "Tauta" rugsėjo 10 dienos ir "Kariškių Žodis" rugsėjo 10 dienos.

TAUTOS FONDO SKYRIŲ VALDYBŲ DOMEI.

Pereitam Tautos Fondo Seime likos užgirta užvesti visiem T. F. nariams bei aukotojams pakvitavimo knygutes, vietoje duodamų stampų. Taigi gerb. skyrių valdybos yra meldžiamos atsišaukt kiek kuriam skyriui reikės minėtų knygelių. Knygelės jau gaminamos ir netrukus bus galima gauti.

Kazys J. Krušinskas,
T. F. Sekretorius.
222 S. 9-th St.,
Brooklyn, N. Y.

ADVOKATAS *NOTARAS*

F. J. KALINAUSKAS

414 W. Broadway, So. Boston 27, Mass.

Išdarome sekančius raštus ir dokumentus taip-pat del vartojimo Amerikoje arba Lietuvoje:

Daviernasčius, Paliūdijimus,
Afidavitus, Pavedimus, Įgaliojimus.

Patarnaujame sekančiuose reikaluose:

Prie išgavimo pasportų,
Prie partraukimo giminių iš Lietuvos.
Prie darymo visokių aktų, įgaliojimų, pavedimų.

Patariame apie:

Paliktą Lietuvoje turtą,
Parandavojimą turto Lietuvoje,
Geriausius budus važiavimo į Lietuvą,
Taip-pat visokiuose reikaluose patartina kreipties prie musų.

Patarnavimas yra pigiausias, atsakančiausias ir teisingiausias ką galite gauti.

Esate kviečiami kreiptis prie musų su savo reikalais, pilnai aprašant savo reikalą, kad butų galima jį pilnai apsvarstyti ir nustatyti mokestį už patarnavimą.

Esame pilnai prityrę Lietuvių Amerikoje reikalus ir tikime kad galime juos geriausia atlikti.

Su pagarba,
ADVOKATAS F. J. KALINAUSKAS.

Užrašai.

LIETUVOS KAREIVIO SAVANORIO DIENYNAS.

Šiauliai.

Sausio 30 d., 1919 m. Gyvenimas prie bolševikų valdžios, kuri susitvėrė daugiausia iš miesto valkatų-vagiliukų. Jie sudarė "revoliucijinį komitetą," nešioja raudonos justas ant kairės rankovės ir šautuvus, kuriais grąsina visiems, kas tik priešinga jiems žodį ištaria. Mieste karo padėtis. Sienos aplipytos didžiausia daugybe bolševikų įsakymų ir atsišaukimų, kuriose daugiausia raginama "baigti" su "buožėmis, kunigais ir Lietuvos buržuazine Taryba Vilniuje." "Mirtis kontrrevoliucijonieriams! Kas ne su mumis -- tas prieš mumis!" didelėmis raidėmis išrašyta. Šventadienį prie bažnyčios dalina proklamacijas ir savo laikraštį "Komunistą" veltui. Buvo jų sušauktas darbininkų mitiingas. Salėje liaudies namuose rėkavo ir švilpavo. Dainavo "Atsisakom nuo senojo svieto" ir daugiausia rusiškai, šaukė ant estrados komunistai "Dazdravstvujet Litovskaja komunističeskoja respublika v federaciiji s Rosiskoj socijalističeskoj, federativnoj, sovetskoj respublikoj." Pritarė daugiausia atėję rusų agitatoriai ir mūsų žiaurieji komunistai. Visur viešpatauja baisi atmosfera-tik kraujas, raudonumas, mirtis, — kaimiečiai bijo ir į miestą šventadienį bažnyčion ateiti, ant turgaus nebeatvažiuoja, nes bijo bolševikų pinigų, kuriuos jie prievarta liepia imti. Maisto pirktis niekur nebegausi, kainos pakilo baisiausiai. Kas čia ir toliaus bus jeigu taip tik ką bolševikams atėjus, dar jiems svečiais besant taip darosi!

Sausio 31 d. Šiandien gimnazijoj sužinojome kad mokinys mūsų klasės P., kuris jau pora savaičių nustojo lankęs gimnazija išbėgęs į Kauną, kur, sako, tveriasi Lietuvos kariuomenė, kuri žada spirtis prieš bolševikus. Lietuvos Taryba iš Vilniaus persikėlė į Kauną, o Vilnių užėmė bolševikai. Kaune jau, sako, yra gerokai Lietuvos savanorių-kareivių, kurie ginklų ir visų reikalingų daiktų šiaip taip gauna iš vokiečių. Girdėjome kad pareis šiandiena slapta iš Kauno koks tai mokinys, kuris praneš į mūsų gimnaziją kaip dalykai Kaune. Mes kalbame pasislėpdami nuo tokių draugų, kurie priklauso prie bolševikų ir stengiasi mumis sekti, kad išgirsti ką kalbame ir pranešti bolševikams. Nesmagu, kad mes būdami draugais sulyg savo siekimų prie mokslo, negalime būti vieni kitiems atvirais - kad nuo draugo reikia slėpits, tai jau visai sunku yra kas nors padaryti.

Paskui sužinojome kad šį vakarą iš Kauno tikrai ateis mokinys pranešti išėjusius draugus ir apie kelionę. Susirinksime pas vargonininką, kur jis atei. Taip pat girdėjome kad bolševikai del kokių tai priežaščių nori uždaryti gimnazija. Tai jau visiškai pasiuto, jeigu taip! Po pietų bolševikai darė manifestaciją su raudonomis vėliavomis eidami. Žmonės dar kiek atvažiavę ant turgaus bėgo į namus nežinodami kas čia darosi. Į miestą pribuvo naujas bolševikų ešalonas -- visi baisus kaip žvėrys su kančiais, apsiginklavę granatomis, revolvieriais, kurios plikus už diržo užsikišę laiko.

Toks revolvėrių už diržo ir didžiausia rusiška žieminė kepurė užversta į užpakalį sudaro vaizdą plėšikų po Bulgarijos kalnus, apie kurios teko skaityti. Bolševikai laksto po miestą ieškodami duonos, lašinių ir byko valgomo, pinigus dar nesukarpytus, rituliukais varto, dovanoja, kas nori, atminčiai. Ir azijatiški jie žmonės, — po miestą raiti laksto kaip padūkę, kiek tik galėdami iškirsti arklius, su švilpavimu ir mosavimu nagaikonis, — žmonės tik spėja šalintis iš kelio kad nesutryptų arkliais.

Buvo šiandie pasirodęs ant miesto kažinkeno aeroplanas. Bolševikai iš visų kraštų ėmė smarkiausiai šaudyti. Šaudymas virte virė, žmonės nežinojo ką ir bedaryti, nes visokie miesto vaikėzai, kurie įstojo į Raudonąją armiją, dar pirmą kartą šautuvą į rankas paėmę šaudė visiškai žemai, tik kulkos pro ausis žvimbė. Sako kad nušovė ar du ką žmones: vyrą ir moterį kaip tie ėjo gatve. Paskui nors aeroplanas senai buvo išnykęs iš akių, bet mieste visur dar virė šautuvų ir net granatų ugnis-tai žaidė bolševikai-vagiliukai ginklus gavę.

Vakare susirinkime pas vargonininką apie dvidešimts visų klasių mokinių apie prietemą. Stengėmės eiti pavieniui kad bolševikai neužtėmytų, nes gali pradėti klausinėti kur, ko ir kaip eini. Ką su tais velniukais padarysi-Pas vargonininką užsidarėm aklinai langines kad nesimatytų kas viduj darosi ir laukėm ateinat savo pranešėjo. Vienas stovėjo prie durų del viso ko ir mes truputį išsigąsdavom išgirdę ką ateinant, bet tai pasirodydavo koks nors draugas į susirinkimą be ateinąs. Mat buvo nuo kokios tai valandos uždrausta vaikščioti, o mes jau rodos, ir po nustatytos valandos rinkomes tik buvo baisiausias šaltis, tai ir bolševikai gatvėse nesirodė, o mums tai labai gerai buvo, — na, mes ir pasiaiškinimą, jeigu kas atsitiktų, pasirinkome — jeigu ateitų koks bolševikas ir rastų mūsų susirinkimą, tai mes sakytume, kad susirinkome pas vargonininką lavintis dainuoti choru, kaip tai buvo tankiai daroma. Taigi jau greit laukėm atvykstant mūsų laukiamo pranešėjo ir susėdę kur kas šį tą kalbėjomės, vargonininkas papasakojo kelius atsitikimus iš šnipavimo, kurios jis girdėjęs, kaip kas slapstėsi savo darydamas po pat akių gaudydamas kokias žinias. Mums dabar ir pritiko kiek apie šnipavimą pakalbėti — jog ir mes taip pat slapta nuo bolševikų susirinkiome aptarti svarbius dalykus.

Apart mokinių vyrų, buvo kelios mergės, ar tai jos tik žingeidumo atvestos pasiklausyti, bet turbūt joms irgi rūpi dabartinis padėjimas mūsų tėvynės, kuria grobia savo geležiniais nagais piktieji tolimo krašto atėjūnai plėšikai-rusai. Visiems tokioj valandoj turėtu smarkiai plakti širdis tėvynės ir brolių nuskaudos matant. Dabar ne atskiri įsitikinimai ir savitarpinė kova turi būti, bet vienybė po Lietuvos vėliava, kad visiems bendrai stoti į kovą del laisvės ir nepriklausuomybės.

Galutinai atėjo ir mūsų taip neramiai lauktasis draugas. Mes jį sveikiname širdingiausiai, mūsų širdyse virė džiaugsmas, mes norėjome triukšmingai surikti: "Valio Lietuva!" ir užgiedoti "Lietuva, Tėvynė mūsų..." tik reikėjo kuotyliau apseiti kad kas nereikalingas neišgirstu ir nesutrukdytų.

Su didžiausią atyda mes gaudėme draugo kiekvieną žodį, apibėrėmė jį klausimų-klausimais, jis mums taip brangus atrodė iš savo pusės, kur mūsų tautos jiega, atėjęs, apie Lituvos kariuomenę taip malonias žinias suteikiantis.

Aš negalėjau net žodžio ištarti, taip susijudinau, ir kaip tiktai ėmėm tarti apie tai kas dabar daryti, kaip susiskirstyti būriais kad nežymiai galėtume iš gimnazijos mažintis ir ėmėm daryti kelio pleną: kaip keliauti, kur apsistoti, kur prasilenkti su bolševikais.

Tuojaus ir užklausėm kas ryt tuojaus anksti rytą eis į Kauną. Niekas neišsidrasino pasakyti, bet visi matomai nekantrus buvo, baisiai sujudinti. Atsistojo draugas M. iš 5 klasės — mano draugas sulig suolo, paskui jo atsistojome aš ir draugai V. ir Ž. Susirinkimas buvo užbaigtas ir mes ėmėmė tartis penki apie rytikščią kelionę, o kiti po keliu ėmė skirstytis į namus, o dabar ypač reikėjo būti atsargiems, jau gana vėlybas laikas buvo. Kągi, daug mes per tą susirinkimą padarėme — visą maršrutą iki Kaunui išdirbame ir susiskirstėme kokią dieną kokiems reikia išeiti, o apie visą susirinkimą ir apie išėjusius draugus nutarta nė žodžio niekam nepasakyti. Dabar jau mes būsime Lietuvos kareiviai ir imsime atvirai į krutines kibtis bolševikams ir juos iš savo krašto laukan prašyti. Kiti draugai jau turėjo po kelius vaikinus-kaimiečius, kurie sutiko eiti kartu ir dar kitus paraginti žadėjo. Visą po pat bolševikų nose mes savo darome ir tiek ir papūskite jūs mums kad norite — mums Lietuvoj kitų bolševikų — žmonių "laimingo gyvenimo tvėrėjų" nereik, ant savo krašto, mes ir patys galime būti tokiais bolševikais.

Atsisveikinę su draugais mes išsiskirstome susitarę visi keturi rytoj ankstį susirinkti ir keliauti, o šiąnaktį prisirengti. Ryt jau mūsų draugai nebesulauks į gimnaziją ateinat, mes trauksime į Kauną, kur mūsų laukia ginklai reikalingi mūsų rankų. Parėjau laimingai, nes bolševiko nėvieno niekur nesutikau, turbūt šalčio vyrai pabijojo kad sargyboj stovėti, o ir pasiutiškai šalta! Miegokit vyručiai, kol mes imsime jums sprandą karšti! Parėjęs namon aš pasakiau tėveliams, kad rytoj rytą išeinu į Lietuvos kariuomenę — tetušis išpradžios nė klausyt žmogus nenori. "Kur tu vaike eisi tokiuose laikuose, pats dar nežinodamas ką ant kelio sutiksi, o kažin ką nuėjęs rasi, jog piragai nelauk tavęs Kaune." Išklausiau aš tos kalbos tik nei kiek mintyse nenusileidžiau ir ėmiau aiškinti kad viskas bus gerai, o aš būtinai eisiu. Ir supykęs buvo žmogus, bet kągi, matydams mano didelį užsispyrimą, tik pasakė: "Žinokis, tik paskui pagelbos nesiprašyk, kaip tavę bolševikai kur suims ir ves šaudymui." Ir supykęs, bet kartu ir pritardamas (tai aš iš viso ko mačiau) nuėjo gulti, o aš paprašiau mamos persivilkti baltinius, gal greit negausiu ir nebeėjau nė gulti lig rytui, tik apgalvojau ką čia pasiimti, susižymėti kas reikia į knygutę, pasiėmiaiu didelį peilį į kišenę "del visoko" ir nutariau nieko nesiimti, tik išeiti su miline ir gana, ir ausis gerai apsirišti. Kągi reik daugiau, jog ne į vestuves vyksi. Gi mama kad ėmė siūlyti ir to ir to pasiimti, kur tu viską taip išsitaisysi, nieko nepriimu, baras, kaišioja... kaip jau mama, liep eit gulti. Nuėjęs į šaltąjį kambarį kur miežutytę, skardinę lemputę irke n gu, užsidegiau smilkstančią, mažutytę, skardinę lempelę ir rašau į dienyną šios dienos įspudžius. Gal greitai nebeprisieis kur gerai pagyventi, tai paskutinį kartą žiurinėjau kambario sienas, mano lentinėlę su knygomis, varčiau vadovėlius, sąsiuvinius, gal dar prisieis juos kuomet vartyti, tik, žinoma, paskiau, o dabar reikia būti Lietuvos kareiviu — mokslas ir knygos palauks.

Vargo Poeta.

(Bus daugiau)

Ant kapų.

(Vaizdelis)

Anuomet, jau senokai, kada man priseidavo griaužti kietą mokyklos plutą, daugel kartų esu girdėjęs vieno mokytojų pastabą: — norint pažinti kurios nors tautos kultūros laipsnį, reikia pamatyt jųjų kapines", sakydavo jis mokiniams. Mes klausydavomės jo palyginimų kultūriškojo laipsnio plačiosios Rusijos su Vakarine Europa, vaizduodamies neaiškiai kaimynės, Vokietijos, pažangą, lyginant su Rusais, — rodos, jo neapsirikta.

Mūsų tarpe radosi keletas mokinių, kurie atostogų metu turėję progos asmeniškai aplankyti Prūsus, todel gyvai, įtikinančiai galėdavo jie mums perpasakoti matytą tvarką Vokiečiuose, jų būdo žymes, papročius, žodžiu — visą tai, ko Rusijos teritorijoje negalėdavai dar pastebėti.

Matytų Prūsuose dalykų eilėje, ne vienas draugų paminėdavo ir jųjų kapinynus, kuriais galima buvo, pasak jų, grožėtis.

Tuo pat laiku, kada mes dar tebesimokinome niekieno nekliudomi, Europą ištiko karas... Tarp Rusijos ir Vokietijos siena buvo sugriauta... Metams laiko prabėgus, vokiečiai užėmė visą Lietuvą: jų ginklai jau terškėjo ant Dauguvos... Ruduo. Lietus išmurgdė kelius, o spalių darganotas oras privertė vokiečius giliai įsiknisti žemėsna: trauktis nuo rusų nei nemanė, todel grūmėsi prieš žiemos orus.

Užėjo 1915-16 m.m., žiemos šalčiai; vokiečių apkaasi ant Dauguvos krantų pilni buvo vandens; Bavarijos ir Wuertembergo dalys kentė daugiau už kitas; vienu metu, pamenu, apie 18 sausio 1916 m., Panevėžio centralėje karo ligoninėje buvo atvežta iš fronto keli tūkstančiai kareivių su nušalusiomis, pajuoduvusiomis kojomis, kurių daugumą prisėjo nupjauti...

Kadangi nuo Dauguvos lig Panevėžiui, einant tiesiai geležinkeliu, yra apie 175 klm., todel suprantama kad tokioje atstumoje vokiečiai nebijojo įkurti geresnių savo įstaigų, o jų svarbiausiaja ir buvo kalbamieji karo lazaretai. Kiek man teko patirti, Panevėžy vokiečiai turėjo per 15 tūkstančių lovų ligoniams-sužeistiems.

Didžiausi ligoninė užėmė, Panevėžio realinės mokyklos rūmus ir... sodą.

Jeigu mes imsime tik statistikos metmenis, kurios parodo vokiečių chirurgijos laipsnį, tai vis-gi turėsime nemažą skaičių mirusių — sužeistų, kadangi iš 100 kareivių į frontą grįždavę 84, 12 nebetikdavę karo tarnybai, o 4 nuoš. išmirdavę.*)

Imdami tik vieno laikotarpio sužeistų skaičių, mes gauname tokią mirusių skaitlinę — 600, tik Panevėžy.

Reikia žinoti, kad tik sunkiau sužeistus palikdavo pakely, sveikesnius gabendavo toliau, pergabenimas eidavo veik kas savaitė: peraišiotus toliau veždavosi, o sunkiai sužeistieji likdavo; pridėjus čia rusų belaisvius — sužeistus, galime drąsiai tvirtinti, kad tuo metu Panevėžy iš 100 sužeistų išmirdavo 15-25 žmonės. Ir kas dar baisiau, kad toji skaitlinė buvo veik kasdienė mirusių!.. Čia, žinoma, tegalėu kalbėti apie vieną punktą, kurį savo akimis mačiau ir pažinau gerai visas apystovas, o juk buvo-gi tokių ligonbučių begalės, juose išmirdavo gal daugiau dar negu Panevėžy,— žodžiu sakant, iš to mažučio paveiksliuko galima jau šiek-tiek suprasti skaitytojui, kad Panevėžy greit išaugo "brolių kapai", arba tiesiog kapinės.

Kaip keistai neatrodytų, tik vis delto reikia ir čia primesti vokiečiams jų nekultūrišką pasielgimą, steigiant kapines mokyklos sodne!

Kaip ten nebūtų, bet lankiusių tuomet Panevėžį negalėta atsigrožėti tomis kapinėmis, todel, mačiusieji jas bent kartą, sakydavo: "Būti Panevėžy ir nepažiūrėt "brolių kapų" reikštų tą-pat, ką buvus Ryme Popiežiaus nepamatyti"...

Nors šiandie man, mačius minėtas vokiečių kapines ir Popiežių, daug yra aiškaus skirtumo, tik negalima ginčyti ir to, kad ir vokiečių kapinės labai daug estetiškos dailės turėjo.

Šįmet, porai dienų sustojęs Panevėžy, sužinojau, kad tuos kapus gerokai apdraskę iš Rusijos sugrįžę kryžių savininkai, iš kurių be užmokesnio vokiečiai buvo tuos kryžius išvogę. Žinoma, jeigu vokiečiai būtų nugalėję priešus niek's nebūtų išdrįsęs tokios šventvagystės daryti, bet dabar...

Gyvenimo apystovoms keičiantis, turėjau progos pažvelgt į Vokietijos didesniuosius centrus: Berlyną, Kolną, Muncheną; be minėtų vietų aplankiau ir Paryžiaus miesto kapines "Monmaitre", gi kiek vėleliau — Ryme, taip vadinamąjį, "Campo Verano", arba — Campo Santo — kapines.

Kadangi čia ir vietos ir laiko permaža, todel nei nevargisiu skaitytojų aprašinėjimu pavienių šalių kapinynų, Amerikoje, girdėjau, ir lietuviai turi savo kapines ir nieko nesigaili jų puošimui, — svarbu būtų tą klausimą pajudinus Lietuvoje.

Kas gerai Lietuvą primena, tam tuojaus gali paaiškėti koks yra skirtumas tarp mūs kapų-kapelių ir kokie Europos bei Amerikos kapinynai.

Pilnai sutinku su Margaliu, kurs kreipia išeivių domę į tėviškės kapines, sakydamas:

"...Savųjų daug
giesmė saldesnė,
Kurią girdėsiu
ant lentos;
Ir **duobė**
tėviškės meilesnė,
Kur kūnas
amžius išmiegos"...

Bet čia dainius nori sužadinti tėvynės meilę, o ne parodyti Lietuvos kapinių "meilumą".

Tiesą sakant, pas mus tas klausimas veik visai užmirštas buvo lig šiol: — Et, mirė ir tiek... gal beatsikels, ar ne vistiek"!?", filosopuoja mūsų kaimietis.

Inteligentai!.. Kiek-gi jų Lietuvoje mes turėjome?

Jeigu koks klebonas paliko mirdamas pinigų, tai pastatė jam kryžių už 70-80 rublių, pusiau geležinį—pusiau akmens, arba ant šventoriaus pakasė jo kūną, kad "poterėlius" kas sumestų... Gydytojų, advokatų, inžinierių, būdavo, nei už mylios nepamatysi: gaudavo vietas ir mirdavo Rusuose, todel nėra ko ir bekalbėti apie išimtis, jų taip maža Lietuvoje rasdavai prieš karą...

— Na, o-gi parapijų kapinės!.. Dėja, reikia pasakyti tiesą, kad vietomis jos dar šlykščiau atrodydavo negu sodžių kapai: mat, juo daugiau galvų ir rūpesčių daug, todel ir griūdamos-sugriūva, ir pūdamos-supūva tvoros ir sienos, o pro vartus galima pamatyti slankiojant ir kriuksint "šeriuotos"... Kam čia galva sopa!?

Gražios vietomis ir Lietuvoje kapinės kalnelėuose, smiltynuose, pušaitėmis ir bezdais apaugusios, tik kažko klaiku esti ant jųjų...

Kryžiai — daugumoje panašūs išviršinė forma, mediniai daugiausia, tik keistoki ištolo, nes visaip išsikraipę, rodos, užšalusi girtų čigonų veselija.

Kapai—galva į rytus žiūri, tik vėl jokios nesimato tvarkos: kur-tik yra protarpis tarp dviejų kapų, tuojaus ir bedamas spatas; vasarą dar šiek tiek nutuokiama, kur kasti parankiau, o žiemą — tai ir "nutuokimo" nesiklausiama, nes ivsur lig pažasčių pripustyta sniego, todel ir kasama kapui duobė ten, kur...minkščiau kasti!

O ką-gi sako kun. "prabaščius"?..

— Beg jam galvoj, kur kas tau duobę kasasi!..

Gera pas mus Lietuvoje, kad rudeniop ir žiemos metu esti kartais didelių vėjų, tai ir paklypusiems kryžiams užkerta mirtiną smūgį — nulūžta jie...

Jei, medinis kryžius begriūdamas ir apdaužo, perskelia, nulaužia mažesnius — akmeninius, arba kadir medelius, tai ne-gi žmonėms laužo kaulus, o tik kryžiams, namie dirbtiems... Kas čia tokio?!..

Štai kokis liūdnas Lietuvos kapinių-kapinynų vaizdas; mat kokiais keliais žūsta mūsų senovės palaikai; naminė skulptūra ir dailė; verti gilesnio tirinėjimo žmonių vardai, net ir jų vietų pėdsaka išnyksta! Matote, ir mes "kultūriški"...

Jeigu mes palyginsime vokiečių, Lietuvoje rusais nukautų laike karo, kapines su mūsų nepriklausomybės idėjos ginėjų kapais, rasime tą pat skirtumą, kaip ir kitur: nedaug į juos tekreipiama domės, kadir tokiame Kaune. Kodel?.. Taigi ir aš klausčiau — "kodel"..., gal todel kad mūsų visuomenė kuo kitu, svarbesniu užimta, nor šir Vokietija buvo tuomet "susirūpinusi" karo vedimu, bet vis-gi ir kapinių neužmiršdavo. Turtingesnieji važiuodavo, Lietuvos laukuose surasdavo, iškasinėdavo ir... jau laiduodavo Vokietijoje savo giminaičių palaikas. Tuo tarpu kad mes, lietuviai, turime viską namie, tik reikėtų daugiaus apie tą pamąstyti, pasidairyti po laukus ir pašventores.

Paimi rankosna "Lietuvos" by kokį numerį ir skaitai jame visą virtinę pramogų-pramogėlių, vakarų - vakarėlių, koncertų-komedijėlių... Galvoje netelpa žmonių skaitlinės, kurie vakarais taip džiaugiasi, tik vis delto jųjų tarpe darosi kaž-ko klaiku, kaip ant tų kapų: rodos, visi jie tokie beširdžiai, užuomaršų vaikai, nedėkingi storžieviai, kultūros pelėsiai...

Ką būtų galima padaryti ir dabartinėmis apystovomis?

Aišku, jei ir ne viską susyk, tai bent daug, tik vėl sakau— mums reikia pradėti dirbti ir dirbti-dirbti: "Lašas-po-lašo akmenį pratašo"...

Pradėkime nuo sodžių kapinių, kurios užlaikomos keleto ar keliolikos ūkininkų lėšomis. Man rodos, nebūtų čia jokios gaišaties laiko, jeigu kaimo mergaitės pasirūpintų prieš Visušventę, kada laukuose ir staklėse darbo ne perdaugiausia, ir kada žemė nesušalus nei permirkus, nukuopti kapines, apžiūrėtų kapus, išlygintų takus-takelius. Juk tam ir laiko ir vieko užtektų. Kažin tik noro?!

Pavasarį, apie balandžio pabaigą kapines reiktų antru kartu aptaisyti-apžiūrėti. Tiesa, žiemos metu sunkiau kapus prižiūrėti kaime, bet..., turint gero noro, galima rasti ir patogių dienų ir žiemų, kad kapines išliuosavus nuo pusnynų.

Suprantama, kur-kas lengviau būtų prižiūrėti parapijos kapines prie bažnytkaimių.

Visiems gerai suprantamas žodis "špitolninkas", arba kaip žemaičiai sako "uobags", kurių prie didesnių bažnyčių esama po tris ir po penkias poras.

Tankiausiai esama tokios tvarkos, klebonų arbitražu nustatytos: bobos - špitolninkės šluoja bažnyčią, skambina, vargonų dumples mina, plauja bažnyčios baltinius, o "virš programos" — ravi klebono darže: agurkus, burokus, kopūstus; skina žoles ir taiso jovalą "šeriuotoms-panaitėms", milža karves klebono, griebia šieną lauke, arba paliuty — klebono gaspadinės pristato jas aslų plauti, — žodžiu sakant, tos moteriškės esti taip "užguitos", kad aiškiai pamatai prieš savę buvusios baudžiavos vaizdą... Vyrus špitolninkais klebonai renka paprastai taip-pat drūtus, kad galima būtų jų pagalba dar ir akmenys išlupti laukuose, kur tokių užsilikę. Tuos žmones prie "savo tarnybos" dirbant pamatai tik vieną kartą savaitėje: nedėliomis; teko man daug kartų pastebėti, kaip tie vargo žmonės užmigdavo čiapat prie vargonų, dumples mindami, su rožančiumi rankoje, kita nustvėrę turėklio... Eidavo jie "pavaduoti" savo pačias, kurios per nedėlią jau lig gomurio būdavo užkamuotos; bet, būdami ir patys nemažiaus išvargę, klebonui bedirbant, negalėdavo net prie vargonų klegėsio susilaikyti nuo miegų. Tai yra nei kiek neperdėtas pasakymas, bet gyvenimo faktai, aiškūs visiems, juos prisiminus.

Suprantama kodel vyrai-špitolnikai privertsi yra dirbti klebono naudai, kadangi jis nedaug tegauna paramos iš parapijonų, o pragyventi kiek žmoniškiau norėdamas, priverstas, nors liuosu noru, vergauti "geraširdžių"?.. klebonų pašonėj.

Jeigu mūsų žmonės suprasti mokėtų tą didelę pareigą, kurią maloniai pakelia visos kultūriškesnės tautos, rūpintis kapinėmis, manyčiau kad jiems nereiktų ieškoti tokių žmonių "užmarėje". Ar-gi nuskriaus savo ūkį kaimietis, skirdamas gorčių ar du kapu sargui ir užvaizdui? Vienas tokių, minėtų aukščiau špitolninkų, mielu noru apsiimtų tą darbą tvarkyti ir saugoti tai, kas yra brangintino. Išlaidos veik niekniekis, samdant "kapų sargus", o kiek ir kaip gražių mūsų dailės liekanų būtų galima apsaugoti nuo žlugimo bei visiško išnykimo!

Žiūrint iš kitos pusės, reikia bakstert pirštu akin ir mūsų kariškoms įstaigoms Lietuvoje, kad ir jos šiek-tiek atkreiptų domės į brolių kapus didesniuose centruose.

Ne kartą skaitome apie "iškilmingas" mūsų karžygių laidotuves, bet tomis iškilmėmis tankiausia ir baigiama darbas: pastatyti mediniai kryželiai, prisegtos skardutės su žuvusių vardais, tankiausia likusių draugų rūpesniu pagamintos ir... pabaigta!

Ar taip buvo apleisti vokiečių kapai Kaune, jau nebeminint Panevėžio, pažiūrėkime Paliuniškio, Kupiškio ir kitų punktų kapines, ar-gi nepamatysime juose skirtumo su Kauniškiais, lietuvių kapais!

Ko-gi mums trūksta, gal velėnų, ar balto smelio, ar medžio, ar akmens?.. Sakyčiau drąsiai, kad mums trūksta tik tos skonies dailei, tik gero noro, tik sektinumo pavyzdžių, jeigu jau ne iniciatyvos, o apsileidimo tai jau nors kaušu semk, pertekę!

Juk laikas greit bėga; metai amžius sutvers, tai kas čia tokio, kad ir mūsų laikų palaikų ieškodami, ainiai išvadins mus barbarais, neišmokusiais net brangiausių tautai atminimų užlaikyti...

Kapinės, kapai, kapinynai yra juk antras tautos muzėjus gal dar brangesnis už kitus.

Tad imkimės-gi darbo jį atstatyti!

P. M-lis.

Roma, 8-VIII-20 m.

*) Šias statistikos žinias ėmiau iš vokiečių Feedeazarett 11 ir 128 1916 m. Dr. Hoeberlin'o liudymu daugiau net išmirdavę, negu oficiozai skelbdavę.

LAIKRAŠČIAI IŠ LIETUVOS.

Šiomis dienomis atėjo iš Lietuvos "Tauta" rugsėjo 7 d., "Laisvė" rugs. 5 ir 7 dienų. Tų ir kitokių laikraščių iš Lietuvos turime platinimui. Išsirašykite už kiek norite. Už 50c. gausite 15 ekz. visokių laikraščių.

BEREIKALINGAS IŠGASTIS.

Vartodamas fontaninę plunksną, prašalinsi visus nesmagumus ir išlaidas.

Jų kainos: $2.50, $3, $3.50, $4, $5 ir augščiau.

Užsisakyk šiandie, gausi Lietuvos žemlapį dykai.

"DARBININKAS"
244 W. Broadway,
South Boston, Mass.

PLAUKAI!

Nušipę, praretėję, plaiskanuota galva, niežėjimas, žilimas ir kitos odos galvos ligos pasekmingai prašalinama.

Persitikrinimui gausite prabai gyduolių jei prisiųsite 24c. po du centu stampomis ir savo adresą.

Western Chemical Co.,
P. O. Box 9, Wilkes-Barre, Pa.

KURSAS NUPUOLĖ
1000 auksinų $22.50.

Tai geriausia dabar siųsti pinigus į Lietuvą. Pasai grįžimui Lietuvon, Laivakortės, pasitikimas ir palydėjimas ant laivo. Padarymas visokių dokumentų. Rašydami pridėkit 2c. stampą. Pinigus siųskite per Money Orderį.

P. MIKOLAINIS,
53 Hudson Ave., Brooklyn, N. Y.

Gėlių Darželis.

GĖLIŲ VAINIKAS.

Nors prieš man' ūpelis maloniai sriuventų
Tarp gražiųjų krantų, tarp karklų žalių
Ir skaisčios svajonės siela bevaidentų
Upeliu bežiūrint ant vilnių blaivių.

Nors prieš man skambėtų žaliutis gojelis,
Nuo linksmų paukštelių malonių giesmių;
Nors jųjų akordui pritartų vėjalis
Ir visas pasaulis gerėtūs iš jų. —

— Maloniau man būtų, kad jeigu mergelė
Pririnktų daugybes margųjų gėlių;
Pririnktų žiedelių, nuskintų rū elę
Ir nupint vainiką gražiausį iš jų.

Ir tąjį vainiką del man paaukuotų,
Kad aš jį galėčia nuolat kvėpinti;
Tos gėlės man širdį iš kančių vaduotų
Ir duotų saldžiausią ramybę pažint.

Vėl gimtų svajonės spinduliais aukisinės; —
Palikęs sunkybes, kilčiau vis aukštyn;
Svajočiau laimingą ateitį tėvynės,
O žystų vainikas kas kartą gražyn...

DAINIUS.

(Iš Puškino)

Girdėjot jūs, už lygumų akim nakties,
Dainių meilės, dainių savo skausmų?
Kad ant blaivo dangaus ramiai žibo žvaigždės,
Ramūs liejos balsai ten aukštumu.
Girdėjot jūs?..

Sutikot jūs, tankmėj' tamsioj žalių miškų
Dainių meilės, dainių savo skausmų,
Kuomet draikės miglos viršum krūmų, laukų
O ašaros triško iš jo akių...
Sutikot jūs?..

Pajautėt jūs jautria blaivia akim
Dainių meilės, dainių—jo troškimus,
Kuomet tankmėj jaunuolis su naktim
Dainų meilės audė ten audimus.—
Pajautėt jūs?..

Anda, 15.X.15.

KO TROKŠTA KRŪTINĖ?

Ko trokšta krūtinė, kas gal' ją suprasti,
Kur paslapties pradžią atrasti?
Ko taip ji banguoja, ieško ir vaitoja,
Ką tokio savyje nešioja?..
Ji nori išvisti neregėtą šalį, —
Nors josios pasiekti negali —
Vis ieško ir trokšta širdis begalinė,
Nenori nurimti kankinė.
Ji myli ir glaudžia nekaltą vaikelį,
Tą dangiškai blaivų žiedelį,
Kuris dar nematęs pasaulio piktybės, —
Patamsio nuožmiosios galybės.
Kurio tai akytės meilingai šypsojo,
O širdelėj' gėlės bujojo;
Kurs gėles rankiojo, žiedelius bučiavo, —
Nekaltas svajojo sapnavo.

Gurklianiškis.

Lietuvos Kariškio Raštai.

LIETUVOS KAREIVIS.

Aš už Lietuvą kovosiu
Savo šalį išvaduoslu
Iš senosios vergijos,
Visas aš del Lietuvos.
Ei pirmyn, draugai, į kovą —
Mūs vytis mums už vadovą
Drąsiai stokim ir kapokim
Mūs' pavergikus!
Kad į kovą ašen jojau
Jokio priešo nebijojau,
Tėvelius išbučiavau
Ir į mūšį atvykau.
Ei pirmyn, draugai, į kovą —
Mūs vytis mums už vadovą
Drąsiai stokim ir kapokim
Mūs' pavergikus!
O mergužę apkabinęs,
Meilės žodžiu nuraminęs,
Manęs laukti palikau
Ir karštai pabučiavau.
Ei pirmyn, draugai, į kovą —
Mūs vytis mums už vadovą
Drąsiai stokim ir kapokim
Mūs' pavergikus!
O į mūšį kada stojau,
Į šalis kardu tik mojau
Priešas lauk iš Lietuvos
Ei, pirmyn, pirmyn, valio!
Lietuviai, draugai, į kovą!
Mūs vytis mmus už vadovą
Drąsiai stokim ir kapokim
Mūs pavergikus!

Veik armija.

ŽALIOS GIRIOS SUSKAMBĖJO...

Žalios girios suskambėjo
Nuo dainos mūs' bernužėlių,
Medžiai linksmai sušlamėjo —
Mus žiūrėjo kareivėlius.
Toli, toli plaukė aidas
Po plačius tėvynės laukus,
Miškas ošė dainos gaidas,
Ji drąsi nestojo plaukus.
"Mus tėvynė šauk į kovą
Priešo piktį numalšinti,
Ką mums pavergia be drovos,
Stengias dvasią nukankinti.
Ir senas tėvų sodybas
Ugnimi, kardu naikinat,
Bet dar laikas ne vėlybas,
Kįla tie, kuriuos kankinot!
Nesidžiaugk, žiaurus tirone,
Dar lietuvis gyvas, tvirtas,
Svetimų nereik, nei ponų,
Del laisvės nebijo mirti".
Toli, toli skrido aidas
Po plačius tėvynės laukus,
Miškas ošė dainos gaidas —
Ji drąsi nestojo plaukus...

Veik. armija.

Vargo Poeta.

Spindulys.

Spindulys žaidė
Erdvėje savo.
Tyla aplinkui
Ten viešpatavo.
Jis žibuliavo,
Visaip mirgėjo.
Toks vienodumos
Jam įkirėjo.
Ir užsimanė
Daugiaus regėti
Plačiam pasaulyj,
Kas ten girdėti.
Leidos palengvo,
Ik žemės tyso,
Idant ištirti
Pasaulį visą.
Radęs mažytį
Sienoj plyšelį
Spindulys smego
Į tą urvelį.
Kalinį rado
Ten pasodintą,
Retežiais visą
Jį surakintą.
Jo veidas liesas,
Plaukais apžėlęs,
Pats susiraukęs
Ir susivėlęs.
Kelintas metas
Jis ten sėdėjo
Seniai šviesybės
Jau nebregėjo.
Kaip tik kamaron
Šviesa įkrito
Kalinio veidas
Giedriai nušvito.
Širdyje džiaugsmas
Davės girdėti
Šypsa ant lūpų
Buvo regėti.
Viltis išnaujo
Jame atgyjo
Ir neramumą
Šalin nuvijo.
Iš tamsaus kampo
Į šviesą slenka
Ir retežiuotą
Jis tiesia ranką.
Spindulys tyso
Tad pas lopšelį
Rado mažytį
Jame vaikelį.
Stačiai ant veido
Jam švystelėjo,
Vaikas prabudęs
Tuoj sujudėjo.
Mažas rankytes
Į šviesą tiesdams
Kojytes kėlė
Galvutę riesdams.
Žiedrios akutės
Gražiai mirgėjo
Džiaugsmingu balsu
Spiegti pradėjo.
Tolesniai smego
Jis į namelį.
Ten rado sėdint
Žilą senelį.
Plaukai sidabro
Baltai nušvito.
Iš akių perlas
Iš džiaugsmo krito.
Potam nutyso
Jis pas lovelę,
Ten kur gulėjo
Silpna mergelė.
Nors pasikelti
Ji negalėjo
Akis įsmeigus
Godžiai žiūrėjo.
Spindulio šviesa
Ją suramino,
Mažino skausmą
Spėką gaivino.
Gyslose kraujas
Tuoj ėmė veikti
Taip netikėtai
Pradėjo sveikti.
Šviesa į krūmą
Vėl švistelėjo
Kur jauna pora
Tyliai kugždėjo.
Jų šelmių širdys
Neprasidžiugo,
Bet apsiniaukė
Dargi pabūgo.
Akis į šalį
Abu susuko
Į antrą krūmą
Veikiausia smuko.
Nedora meilė
Šviesos nemėgia
Taip kaip nelabas
Nuo kryžiaus bėga.
Spindulys smeigė
Kampan prie grinčios
Rado vagilių
Už langinyčios.
Jis į patamsį
Greit pasitraukė
Mat apiplėšti
Progos tik laukė.
Pasaulyj randas
Gerų žmonelių,
Kurie prieš šviesą
Klaupia ant kelių.
Ir abiem rankom
Į jį tuoj siekia
Kur spindulėlis
Tik nusidriekia.
Tokius tai žmonės
Gerais vadina,
Kur sveiku mokslu
Save maitina.
Kur drąsiai tiesiai
Į šviesą žiūri
Ir jokios baimės
Savyj neturi.
Bet šie antrieji
Tarnai tamsybės.
Jų akys bijo
Skaisčios šviesybės.
Su juoda skraiste
Save pridengę
Ir pasirodyt
Šviesoje vengia.
Tokie besieliais
Save paskaito,
Žemai nupuolę
Visai apkvaito.
Po tamsius kampus
Visur tik lando
Aklą tamsybę
Paskleisti bando.
Broliai sesutės
Šviesą mylėkim
Prie pirmesniųjų
Mes prigulėkim.
Tebūn šviesybė
Visuomet miela
Lai prie jos siekia
Rankos ir siela.

U. Gudienė.

KUR ŠILTINĖS GEMALAI ŽIEMAVOJA.

Kaunas, LIETUVA.— "Sumažink skrandų daugumą ir išnaikink šiltinės gemalus."

Toks tai nurodymas Amerikos Raudonojo Kryžiaus pasiuntinių į gilumas šiltine apsėstas šalis.

Lietuviai ūkininkai geriausia moka tuos gemalus auginti ir utelių lizdus didinti bedevėdami skrandų ir kailinių daugumą ant syk. Taip kaip ir rusų mužikas, taip ir lietuvių ūkininkas žinodamas, kad žiemos šaltis neturės ant jo jokio pasigailėjimo, apsirūpina šį reikalavimą ir laiko šį apsiginimą kaipo prigulinčia priedermę. Žiemai bepradedant pasirodyti, jis apsikrauna savę skrandais avino ar tai kit kokių kailių. Apsikrovęs taip ir devi beveik visą žiemą ir tik tada mąsto persimainyti, kada paukščiai pradeda begrįšti.

Šis apsikrovimas iš patyrimo žinomas, kaipo geriausias būdas žiemavojimo ligų gemalų ir tinkamas lizdas utelėms. Amerikos Raudonojo Kryžiaus prižiurėtojas ir gydytojai išradę, kad utelės ir šie gemalai labiaus mėgsta avino kailį ant žmoguas ir paprastai čion apsiponavoja. Nusivelkant kas nakt ūkininkas labai lengvu būdų galėtu išnaikinti ir prašalinti šį nesmagumą, bet ant nelaimės šis retai arba visai neatsitinka. Gydytojai ir prižiurėtojos negali įtikrinti ūkininkus, reikalingumą šios dieninės permainos ir kad sumažinti skrandus prie pirmutinės progos.

Randasi atsitikimų, kur ūkininkų moters ir vaikai mirę šiltine per kiaurus mėnesius be persimainymo devėjo skrandus. Nemažai privargsta gydytojai ir prižiurėtojos bebandant pratinti kas nakt arba per kokį tai laika persimainyti skrandus, ir tik pastaraisiais laikais kadangi truputį žmonės pradeda paklausyti šio patarimo, šiltinė žymiai mažinasi.

Svetimtaučių išnaudojimas.

Ypatingai po karės užsibaigimui, kadangi daugumas mūsų ateivių taip noriai grįšta Tėvynėn ar tai pasižiurėti ar gal ir pasilikti tenai, vaizbinių suktybių taip žymiai ir tokių įvairių atsirado.

Išvardinti visas arba nurodyti kokiuo būdų šios suktybės neapsiimame, nes tai begalo būtų daug darbo, bet nurodysme svarbiausias ir aprasčiausias. Bemainant Amerikos pinigus ant svetimų pinigų ir begalinis atlupimas laivakorčių agentūrose. Čion yra tik abelnai paminėjimas bet šiose dviejose šakose yra proga suktybėms įvairių rušių. Iškeliaujanti negalėdami susikalbėti angliškai pasatiki agnturos darbininkams atlikti jų reikalus, todel suradę savo kalbos žmogų atsiduoda jam ir atsitinka kad tampa išnaudoti.

Nuo keleta mėnesių atgal šį įstaiga darbuojasi pagelbėjimui visų atsikreipiančių netik aprūpinimu išvažiuojantiems, bet kur galima net ir išnaudotojus suimti arba priversti prie atitaisymo skriaudos. Bet nekurie bankieriai ar kitos persiuntimo pinigų įstaigos yra taip gudriai apsigynusios nurodymais savo advokatų, kad sunku kartais ir suimti juos. Idant išgaudyti visus šiuos apgaudinėtojus visose kolionijose mums būtų per sunku, nes tas reikalauja daug lėšų ir darbininkų.

Foreign Language Information Service jaučiasi, kad nors galutinai dalyką negali pataisyti, bet turi jau pradžią ir pagelbėti daug gali. Kreipėmės jau į Suvienytų Valstijų Valdžią ir į konsulius įvairių svetimų šalių kurie pažada mums pagelbą kiek galint suėmime apgavikų. Pakol kas dar nemažėja, bet manome atsiekus šiuos tikslus, dalykas bus geroj kontrolėj: Išgauti nuo valdžios pavelinimą teisių kurios tik šiokius atsitikimus prižiurėtu.

Teisės, kurios dar yra naudojamos šiokiuose prasikaltimuose, kad būtų labiau prižiurimos.

Supažindinti geriaus svetimtaučius su teisėms ir pakraipą Amerikos valdžios šiuose atsitikimuose.

Kadangi šie išnaudojimai svetimtaučiams atsitinka, būtinai reikalingu dalykų yra mums kooperacija svetimtaučių ir jų spaudos. Turint pasitikėjimą ir spaudos prielankumą manome trumpoje ateityje suteikti ateiviams tokią pat apsaugą ir teises kokioms naudojasi Amerikos piliečiai. Patarimai ypatybiniai arba per spaudą išvengimui šių suktybių visada su malonumu bus priimami.

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS.

Kareivis A. Purvinskas rašo seserei A. Bendoraitinei:

Rugpiučio 26 dieną mūsų pulkas užėmė Vilnių 7 val. ryte. Jodami, kad uždainavome, tai net Vilniaus miesto mūrai linko. Vilnius išrodo gražiaus, negu koks kitas Lietuvos miestas. Pakarščiai panašus į Worcester, Mass. Tik žmonės labai suvargę. Galėčiau daug ką parašyti, bet gavau įsakymą apjoti visą miestą, tai turių trumpiti. Žmonės pamatę Lietuvos kariuomenę džiaugėsi.

Kareivius ir vadus apkaišė žolynais. Tik gaila, kad tą dieną lijo. Paskiaus mums buvo įsakyta eiti toliau iki Lietuvos rubežių. Atėję į vieną kaimą, radome bolševikus. Žmonės pamatę Lietuvos kareivius džiaugėsi, nes bolševikai būtų jiem ir ausis nuvalgę. Tuomet bolševikai turėjo kraustytis. Jie ėjo šimtą žingsnių pirma, o mes paskui. Gyventojai nustebo iš to. Mūsų kareiviai gražiai apdengti, o bolševikų basi, apiplyšę.

Tai tiek šiuo sykiu.

Mano adresas: 4-tas Pėstininkų Pulkas, 1-mas Batalijonas, 3 kuopa A. Purvinskui

LITHUANIA.

Bostone kiekvieną ketvergą duodu lekcijas privačiai ir klesosse.

GEORGES A. RAINVILLE

(Buvęs Paryžiuje)

BALSO IR DAINAVIMO MOKYKLA

Providence, R. I. 250 Broadway — Boston, Mass. 507 Pierce Bldg. (ITes Copley Sq.)

DEL GERESNIŲ PASEKMIŲ

Tarpe Amerikonų garsinkitės

INQUIRER

Ofisas 4 Gates St.
Tel. S. B. 720

Tinkamiausis laikraštis So. Bostone

DETROIT, MICHIGAN

1000 STUBŲ ANT PARDAVIMO.

Vienatinis LIETUVIS AGENTAS kuris pristato visiems Lietuviams stubų, farmų ir lotų.

Važiuojantiems į Lietuvą išstoroja pasportus ir sąžiniškai siunčia į Lietuvą per geriausius laivus. Su visokiais reikalais atsišaukite pas:

M. ČURLANIS,

2320 Jos Campan (Hamtramck) Detroit, Mich.

Gyvenimo vieta: 2441 E. Grand Boulvard

Telefonas MARKET 2910.

AR TAMSTOS ŽINOTE, KAD

Franklin Savings Bank

of the city of Boston
6 Park Square

Pervіršis **$1,400,000.** Padėnų **$21,000,000**

yra savitarpinė Banka.

KAS YRA SAVITARPINĖ BANKA? Tai yra korporacija užtvirnta Massachusetts valstijos invesinimui žmonių sutaupytų pinigų ir vedama globėjų kurie tarnauja be mokesnio.

INVESTINIMAS SUTAUPYTŲ PINIGŲ ir padėlių tiktais gali buti tikrintose užstatose sulig valstijos nuožiuros.

ČIONAIS NĖRA ŠĖRININKŲ kuriems mokama perviršio uždarbis. Kiekvienas doleris profito kas šeši mėnesiai yra užrašomas padėlių vardu, tiktai išskyrus mažas nuošimtis, kuris laikomas apsaugon nuo nuostolio.

SUVIRŠ 100 METŲ minėtas bankas veikia be nuostolio padėliams.

ATNEŠK ARBA SIŲSK PINIGUS PADĖJIMUI į šią Massachusetts Savitarpinę Taupymo Banką.

PILNAS SAUGUMAS

PADĖKA.

Gerbiamoji "Darbininko" Redakcija!

Šiuo tariu ačiū pulko kareivių vardu už Tamstų patalpintą "Kariškių Žodyj" sveikinimą Lietuvos kariuomenei ir noriu kad Amerikos lietuviai, mūsų broliai, panorėję grįžtų į Lietuvą, rastų joje sau laimingą ir ramų gyvenimą po apsauga Lietuvos jaunosios kariuomenės, kuri deda ir dės savo visas jėgas kad tik tėvynę nuo priešų apgynus ir leidus joje laisvai plėtotis mokslui ir kultūrai ir kad Lietuvos žmonėms prakaitą del duonos kąsnio prie žagrės arba mašinos liejantiems būtų gera ir jauku. Linkiu "Darbininkui" geriausios kloties darbininkų reikalus atstovaujant ir ginant ir noriu, kad darbininkai sulauktų gerų laikų, o ponai nebtektų sauvališkos valdžios ant jų. Valio demokratiška Lietuva! Lietuvos kariuomenė susideda iš artojų sūnų, kurie žemę apleidę ėjo ginti tėvynės, nes negalėjo pakęsti, kad svetimi naudotūs jo praka u uždirbtu turtu ir tyčiotūs jo.

Mūsų, kareivių leid.: mas "Tėvynės Gynėjas" trokšta, kad Lietuva laisva ir laiminga būtų, be ponų ir skriaudėjų, kad Lietuvos vargo žmonės galėtų apginti savo reikalus Seime demokratiškai išrinktame, o ne rusiškame raudonume arba lenkų poniškume. Valio laisva, neprikłausoma demokratinė Lietuvos žemdirbių ir visų tikrų darbininkų respublika su sostine Vilniuj ir su demokratiškai rinktu Seimu priešakyje!

Prašau šį raštą patalpinti Tamistų laikraštyje.

Kareivių vardu
"Tėvynės Gynėjo" redaktorius

Viršila Vitkauskas L.

Rugpj. 22, 1920.

SIŲSKITE literatūros Lietuvos kariuomenei "Kariškių Žodžio" adresu.

IŠSIRAŠYKITE iš "Darbininko" laikraščių iš Lietuvos.

DARBININKAS

Eina iš South Boston'o utarninkais, ketvergais ir subatomis. Leidžia *Am. Lietuvių Rymo Katalikų šv. Juozapo Darbininkų Sąjunga.*

DARBININKAS
(THE WORKER)

The Lithuanian Tri-Weekly Paper. Published every Tuseday, Thursday, and Saturday by *St. Joseph's Lithuanian R.-C. Association of Labor.*

SUBSCRIPTION RATES:

Yearly $4.00
Boston and suburbs $5.00
Foreign countries yearly $5.00

"Entered as second-class matter Sept. 22, 1915 at the post office at Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879" "Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of Oct. 8, 1917, authorized on July 12, 1918."

GERAS ĮVEDIMAS.

Paskutiniojo Tautos Fondo Seimo sumanymas įvesti T. Fondo nariams bei aukotojams pakvitavimo knygutes yra be galo geras. Gaila, kad to nebuvo sumanyta nuo pat Tautos Fondo įsisteigimo. Kiekvieno aukotojo visos aukos būtų besančios toje knygutėje. Kiekvienam aukotojui būtų malonu vienoje vietoje turėti visų savo aukų pakvitavimą. Bet Tautos Fondo rolė tik prasideda, nors jis jau šeši metai, kai gyvuoja ir daug del Lietuvos atliko. Jis gyvuos, kol Amerikos lietuvių katalikų visuomeniškas veikimas eis. Tegu visi katalikai stoja Tautos Fondo nariais, tegu kiekvienas gauna pakvitavimo knygutę, kurion jo visos aukos būtų įtraukiamos. Bus malonu po kiek metų pamatyti, kieku esi prisidėjęs prie Lietuvos reikalų.

Lietuviai katalikai, nebarstykite savo aukų į kitokius fondus, o dėkite tik į Tautos Fondą ir turėkite visų savo aukų pakvitavimą vienoje knygutėje. Bus laikas ir vieta, kur toji knygutė bus tavo geriausia rekomendacija.

KILNOJAMAS KNYGYNAS.

Kauno "Laisvės" numeryje rugsėjo 12 d. laidoje paskelbta apie "**Žemaičių Katalikų Inteligentų Kilnojamą Knygyną.**" Sumanymą tokio knygyno iškėlęs šią vasarą Žemaičių Katalikų Mokytojų Sąjunga. Del brangumo atskiri veikėjai neišgali įsisteigti knygynėlių, todel žemaičių kraštui steigiamas kilnojamas knygynas. Sumanytojo knygyno Centro Valdyba atsišaukia eiti talkon knygomis ir lėšomis. Karštai raginame amerikiečius eiti talkon ir paremti gerą sumanymą knygomis ir lėšomis. Adresas: Juozas Dagilis, Telšiai, Lithuania.

NEPAMIRŠKITE KAREIVIŲ.

Tik Lietuvos kareivių dėka Lietuva tampa laisva ir neprigulminga. Kaip tai kiekvienas lietuvis, kur jis negyventų, turėtų rūpintis Lietuvos kareivių gerove. Amerikos lietuviai permažai tuomi tesirūpino. Netrukus turės prasidėti smarkesnis veikimas del Lietuvos kariuomenės. Lietuvoj Kareivių Prietelių Dr-ja buvo surengusi aukų rinkimo dienas rugsėjo 5 ir 12 dienas.

Mes nuolatai raginome atsiliepti į atsišaukimus, siųsti Lietuvos kariuomenei knygų ir laikraščių. Tai menkiausias prašymas, koks tik gali būti. Tuli, paraginti pasiųsti laikraščių ir knygų Lietuvos kareiviams, sako girdi kad tik jie valgyti turėtų, o laikraštis ir knyga jų nepasotiss. Tas tiesa, laikraštis nei knyga nepasotins kūniško alkio, bet reikia žinoti, kad žmogus turi dar ir dvasios, proto reikalavimų. Dvasios alkį irgi reikia pasotinti. Lietuvos armijoje spiečiasi gyviausias Lietuvos jaunimas, pas kurį dvasios reikalavimai stipriai apsireiškia.

Kas tik turite giminių ar pažįstamų Lietuvos kariuomenėje, gausiai jiems siųskite knygų ir laikraščių. Tesidalina jie su savo draugais kareiviais. Težino, jog Amerikos lietuviais jais rūpinasi. Per tai jų ūpas kils. Siųskite nuolatai, po du tris pluokštus savaitėje.

NAUJAS FONDAS.

Sakoma, kad Europos didžiulės valstijos į padanges kelia lietuvių liaudį, bet apgailestauja, kad ji neturi tinkamų vadų. Reikia pripažinti, kad toksai apgailestavimas dalimi teisingas, nes, nors Lietuva turi nemaža gerų, pasišventusių vadovų, ir prastesnių ir visai prastų jai nestinga. Čia, žinoma, kaltas Rusų biurokratizmas, kuriame mūsų inteligentija buvo auklėjama ir kuris įsibriovė į jos organizmą iki pat kaulų. Tvirtesnieji mūsų inteligentai tą Rusų biurokratizmą nors kiek sugrumuliuoja, bet silpnesnieji jam nestengia atsispirti ir juom vadovaujasi visur, net tokioj demokratingoj šalyj, kaip Amerika. Pavyzdžiui — mūsų gerbiamieji Atstovai Washingtone. Kuomet Lietuva iš paskutinosios ginasi prieš Lenkų pasikėsinimus ir šaukia žmones ginkluotis dalgiais ir šakėmis, kad atrėmus užpuoliką, tuomi parodydama, kad neturi už ką nusipirkti ginklų,—mūsų Atstovai, vieton padvigubinti ir patrigubinti savo pastangas, kad pardavus kuodaugiausia Lietuvos Valstybės Bonų, labai nerangiai tam tikslui darbuojasi, taip nerangiai, kad keliose vietose užsakę prakalbas visai nepribuvo. Bet užtai jie labai gudriai moka aprūpinti savo reikalus ir (jau čia visai negudriai) užsiima Amerikos politika. Savo reikalams aprūpinti jie tveria taip vadinamą Valstybinį Fondą, kurio vos 60 nuošimtis bus skiriamas į "nejudinamąjį Lietuvos Valstybei sušelpti kapitalą, o likusioji dalis gali būti vartojama įvairiems Lietuvos piliečių Valstybiniems reikalams aprūpinti sulig Valstybinio Fondo suprojektuotų ir Vyriausios Valstybinės Fondo Valdybos patvirtintų sąmatų.' (Žiūrėk "Valstybinio Fondo Statuto Projektas," VI, 9.). Kitais žodžiais, tas neva "Valstybinis Fondas" skirs Lietuvai vos 60-tąją dalį, gi savo biznio reikalams pasiglemž 40-tąją, vadinasi, ko ne pusę. Jeigu prisimsime domėsin, kad "Esamasis Lietuvos Respublikos Atstovas Amerikoje skaitomas yra garbės pirmininku šios Vyriausiosios Valst. Fondo Valdybos" (Žiūrėk ten pat, VII, 11.), tai pigiai suprasime, kokią garbingą ir šiltą vietelę p. Vileišis plianuoja sau Amerikoje surengti. Gudrybė neapsakoma, verta geresnio tikslo. Nes ką gi geresnio žmogus ir išsvajoti galėtų savo galybės išplėtojimui? Užtiesei tinklą ant visų kolonijų Amerikoje, pažabojai visus kritikus nepaliečiamu Lietuvos piliečio vardu,—nes kas gi drįs tokį sumanymą kritikuoti? — suėmei visus tinklo galus į savo rankas, ir, trukčiodamas vadžias sulig savo reikalų, važiuoji kur tik patinka. Tuomet jau nė Tautos Fondas nebesisapnuos, nes įsigalėjus Valstybiniam Fonduí, anas savaimi turės žlugti. Gudrūs plianai p. Atstovo, tik vieno gaila, kad jisai savo gudrybės pilnai nesunaudoja vargstančios Lietuvos labui, o vien savo karjeros užtikrinimui. Bet jau tokia biurokrato psychologija.

Truputį ne taip gudriai išeina su įsikišimu į Amerikos politiką. Čia mūsų diplomatas pradėjo ant slidaus ledo su nekaustytais batais čiužinėtis. Nekaustyti batai, ypač pradžioje gerai čiuožia, bet nuneša čiužinėtoją ne ten kur jis nori. Kartais prisieina ir gerokai pakaušį susikulti. Čia tik tiek pasakysiu, kad organizuojant svetimoj valstybėj kitos valstybės piliečius, ir pridengiant tą visa oficijaliu Lietuvos Atstovybės vardu, galima labai nediplomatiškai susikompromituoti. Tiek to su vienu Atstovo asmenim. Jei jis žygiuoja, tegu ir savo žygio pasekmes ant pečių neštūsi, bet kam kompromituoti visą Lietuvių tautą? Labai abejojame, ar p. Vileišis gavo įgaliojimų taip toli eiti, kad galėtų žaisti su pavojum priekaišto Lietuvių tautai, kad jinai dar nėra apsipažinusi su elementarinės diplomatijos dėsniais. Gi toki dalykai negreitai užmirštama.

Jau tokia žmogaus ypatybė, kad savo klaidų nemato. Privačio žmogaus klaidos jam tik vienam kenkia, taigi tesižino, nors ir čia gero draugo priedermė būtų tas savo artymo klaidas išparodyti, kad jas pataisytų. Bet Lietuvos Valstybės Atstovas tai ne privatis asmuo; jis yra vieša mūsų nuosavybė ir mum begalo skaudu, jeigu jisai pridirba klaidų ir da gi stambių. Ir mūsų priedermė atkreipti jo domėsį į tas klaidas. Apie įsižeidimą čia kalbos būti negali. Taigi mūsų Atstovai negali blogu mum palaikyti, jeigu dar sykį jiem pastebėsime, kad visas savo pajėgas padėtų vienam darbui: vykinimui L. V. Bonų pardavimo. Tai jų priedermė, iš kurios negali išsisukti. Jeigu ją tinkamai pildys, turės pilnas rankas darbo ir be įsikišimo į slidžią Amerikiečių politiką. Kad palengvinus mūsų Atstovams pildyti savo užduotį, vadinasi, padėti visas savo spėkas Bonų pardavinėjimui, mes privalome duoti jiem mandagų, bet tvirtą atsakymą: "Perdaug Tamstos imat ant savo pečių ir perdaug mum užkraunat. Mes turime visokių fondų, tiktai juos palaikykime. Naujo fondo tvėrimas suskaldys mūsų pajėgas, įneš daugiau ginčų ir nesutikimų į mūsų tarpą ir nukreips mūsų domėsį nuo svarbiausios ir šventos mūsų priedermės: ginti ir šelpti kovojančią už savo būvį Tėvynę-Lietuvą.

Kn. K. Urbonavyčius,
T. F. Pirm.

PRIE ŠVIESOS.

9-to L. K. Vytėnio p. pulkas leidžia šafirografuotą laikraštį vardu "Tėvynės Gynėjas." Tegu apie tą laikraštį jums papasakoja pats to laikraščio redaktorius:

"Jis (Tėvynės Gynėjas'), žinoma, nėra dar laikraštėlio tikro vardo vertas, nes jį leidžia ne tokie vyrai, kuriems pasaulis aiškus, bet kur vos tik pradeda pažinti mokslą—Lietuvos kareivėliai, kuriems namie neteko išmokti rašyti ir skaityti.

"Lietuvos kariuomenėj obelsis 'nė vieno analfabeto' spiečia draugus kruvon kaď eiti šviesiu mokslo ir kulturos keliu. 'Tėvynės Gynėjas' stengiasi buti draugų draugu, vadovu į susipratimą. Gal jo žodžiai nėra žingeidus kitiems del jų menkumo, bet jais gyvena Lietuvos kareivis.

" 'Tėvynės Gynėjas' 1-mu savo numeriu visiškai dar jaunas, jis pasirodo kuomet dar Lietuvos sienas perėję siaučia pikti priešai ir apie platesnį kariuomenės švietimą negali buti kalbos. O toliaus, kaip galima matyti iš 9-to ir 11-to n-rių jau daug pažengta pirmyn švietimo srityj.

"Tikiuos kad tautiečiams bus svarbu žinoti kuo gyvena jų broliai, tolimosios Lietuvos gynėjai ir kaip siekia apsišvietimo, nors ir sunkiais keliais.

" 'Tėvynės Gynėjo' išėjo jau 11 n-rių. Išeis daugiaus, tik laiko ir galimybės jam stoka. Mes, Lietuvos kareiviai, siekiame to kad nė vienas neliktume be apšvietos-mokslo, kad į bakužes parėję parneštumėm mokslo krisielius, iš kurių galėtume pasinaudoti gyvenimui pasinaudoti gyvenimui pagerinti. 1

" 'Tėvynės Gynėjas' stengiasi buti tikru tėvynės gynėju netik nuo šarvuotų ginklais priešų, bet ir priešo—tamsos.'

"Su pagarba,

Viršila Vitkauskas Leonas,
'Tėvynės Gynėjo'
Redaktorius."

9-ta pėst. L. K. Vytėnio pulkas,
2-ra kulkosvaidžių kp.

L. D. S. REIKALAI.

L. D. S. PENKTOJO SEIMO PROTOKOLAS.

Penktas LDS. seimas buvo drauge su Federacijos seimu, rugpjučšio 31 ir rugsėjo 1 d. 1920 m. Waterbury, Conn. Lietuvių par. svetainėje, Congress ave.

PIRMAS POSĖDIS.

Seimą atidarė 10 val. ryte vice-pirm. p-lė M. Žukauskaitė. Pakvietė gerb. kun. Joną Bakšį atkalbėti maldą. Toliaus vice-pirmininkė pasiulė seimui rinkti seimo valdybą. Valdyba seimo vedimui tapo išrinkta iš sekančių ypatų: Seimo vedėjas — Petras Daugžvardis, Newark, N. J., po gagelb. — M. Abračinskas, Montello, Mass., raštininkas — Antanas Z. Visminas, Worcester, Mass., jo pagelb. — Zigmas Klapatauskas, Boston, Mass.

Mandatų, įnešimų ir skundų komisija: J. Kriviutė ir V. Šerelka.

Knygų peržiurėjimo komisija: J. B Šaliunas, J. Jasinskas, J. Petrauskas.

Presos ir rezoliucijų komisija: kun. J. Bakšys, J. Mickevičius, J. Jankauskas.

Delegatų pribuvo iš sekančių vietų:

Iš LDS. Centro: kun. K. Urbonavičius, kun. F. Kemėšis, A. F. Kneižis, J. Glineckas, M. Žukauskaitė, kun. J. Bakšys, kun. P. Juškaitis.

1 kp. So. Boston, Mass. — kun. K. Urbonavičius, Marcelė Žukauskaitė, Jonas Petrauskas, Zigmas Klapatauskas, K. Petravičiutė ir A. F. Kneižis.

2 kp. Montello, Mass. — Kun. Jonas Švagždys, M. Abračinskas.

3 kp. Norwood, Mass. — Adolfas Kavaliauskas, Vincas Kudirka.

4 kp. Athol, Mass. — Jonas Jasinskas.

5 kp. Waterbury, Conn. — P. J. Gudiškis, J. B. Šaliunas, B. Šilkauskas, J. Vilkauskas.

6 kp. Hartford, Conn. — Kun. Antanas Vaškelis, Petras Mikalauskas.

7 kp. Worcester, Mass. — Antanas Z. Visminas, Jonas Vaitkus, Juozas Svirskas.

8 kp. Cambridge, Mass. — Ona Mankevičiutė ir Vladas Jakas.

12 kp. Brooklyn, N. Y. — Jurgis Tumasonis, Kazys Krušinskas, Leonas Šimutis.

13 kp. Philadelphia, Pa. — Kazys Driža.

14 kp Newark, N. J. — Petras Daugžvardis, Jonas Karosas.

20 kp. Chicago, Ill. — Antanas Bacevičius.

22 kp. Brighton, Mass. — B. Ajauskas.

28 kp. New Haven, Conn. — Jonas Mickevičius.

30 kp. Baltimore, M. D. — Antanas Ramoška.

36 kp. New Britain, Conn. — B. Matuliavičiutė.

39 kp. Bridgeport, Conn. — Kun. M. Pankus, Ed. Morkiavičius.

40 kp. Easton, Pa. — Povilas Klova.

60 kp. Chicago, Ill. — Juozas Ramanauskas.

70 kp. Lawrence, Mass. — J. A. Kriviutė.

72 kp. Detroit, Mich. — Kun. Ig. Bereišis, Konstantas Abišala.

LDS. New York ir New Jersey apskričio — V. Šerelka.

LDS. Conn. apskričio — P. J. Tutoraitis, B. Matuliavičiutė.

LDS. Naujosios Anglijos apskričio— V. Kudirka.

LDS. Chicagos apskričio ir LDS. kp. Aušros Vartų par. (West Side) Chicago, Ill. — Prof. Kun. P. Bučys.

LDS. New York, N. Y. kuopos — D. Kašėta.

Skaitymas pasveikinimų, telegramų ir laiškų: nuo centro pirm. F. Virako, iš kelionės; nuo LDS. 82 kp. su $5.00; nuo LDS. 64 kp., Akron, Ohio, taip-gi su pasveikinimu prisiuntė $5.; nuo LDS. 1-mos kp. So. Boston, Mass.; nuo LDS. Chicagos apskričio per A. Krenčių; LDS. 37 kp., Lewiston, Me. Žodžiu sveikino nuo LDS. N. A. apskr. V. Kudirka; nuo 7-tos kp., Worcester, Mass. J. Vaitkus; nuo "Garso" redakcijos L. Šimutis.

Pinigai prisiųsti su pasveikinimais ir nepriskiriami kokiam tikslui, seimas nutarė priskirti į Streikierių fondą.

Toliaus seka raportai. Dvasiško vadovo kun. F. Kemėšio raportas prisiųstas raštu, taip skamba:

"Sveikinu nuoširdžiai seimo delegatus, linkėdamas geriausių pasekmių jų darbams. Pereitieji metai musų organizacijos buvo laimingi ne vien materialiu, bet ir dvasiniu atžvilgiu. Jau tas vienas faktas kad per ištisus metus Dvasios vadovas negavo nė iš vienos kuopos skundo ant ko nors, kad beveik nebuta žymesnių nesusipratimų kuopose — liudija, kad musų brangi organizacija buvo ypatingoje Dievo malonėje ir kad ji galutinai įstojo į ramų tvėrimo darbą. Aš kiek galėdamas darbavaus — daugiausiai su plunksna—kad LDS. nariams ir 'Darbininko' skaitytojams nepritruktų dvasiai kuro ir smegenims darbo. Redakcija juo labiau tuo reikalu darbavosi, — nors gal ir butų pageidaujama dar daugiau gražių minčių ir aiškesnio vadovavimo krikščionims darbininkams duoti. Manau, kad velykinę išpažintį visi nariai atliko ir kad kitas katalikiškas priedermes tinkamai pildė. Turiu pamatą taip manyti, nes, kaip yra žinoma, į LDS. rašosi ir priguli tiktai geri katalikai, pildantieji savo tikėjimo priedermes.

"Galop prašau gerb. delegatų pasvarstyti vieną dalyką: kadangi esu užverstas parapijos darbais — kadangi negaliu tinkamai išpildyti augštų priedermių LDS. dvasios vadovo, tad ar neverta jau bent sykį mane paliuosuoti nuo tos vietos, ir išrinkti kitą kurs butų arčiau centro ir galėtų geriau tas priedermes išpildyti. Linkėdamas Tamstoms gausiausių Dievo malonių, lieku,

"Su tikra pagarba,
Kun. F. Kemėšis."

P. S. LDS. Centro pirmininko raportas labai ilgas ir jau tilpo "Darbininke" Nr. 100, Rugpj. 31 d. Delei stokos vietos nekartojame.

Vice-pirm. p-lė M. Žukauskaitė išduodama raportą, trumpai pažymėjo kad darbavosi palei savo išgalės ir gynė darbininkų reikalus ir jų idėjas. Jos raportas priimtas.

A. F. Kneižys, LDS. sekretorius išduoda raportą iš narių stovio. Iki seimui LDS. susilaukė 2798 narių. Pilnai užsimokėjusių narių yra 1825, suspenduotų 402, ant išbraukimo 571.

Finansinis LDS. stovis neblogiausias. Nuo rugpj. 1 d. 1919 iki rugpjučio 1 d. 1920 įeigų $6,918.53
Išlaidų 6,578.23

Balansas $340.30

STREIKIERIŲ FONDO STOVIS.

Balansas ant Rugpj. 1 d. 1920 $465.77
Įeigų per šiuos metus 366.05
Aukų 89.42

Išviso įeigų 921.24
Išlaidų 165.16

Balansas $756.08
LDS. Centro turtas $681.55
Atėmus Streikierių Fondo $756.08

Deficito $74.53

ADMINISTRATORIAUS RAPORTAS

Administratorius raportą išduoda A. F. Kneižys. Jisai pažymi, kad "Darbininko" Administracijos raportas šį metą butų daug geresnis jeigu kainos ant popieros ir kitų spaustuvei reikmenų nebutų taip pakilę. Vienok ir taip atsitikus "Darbininko" administracijos finansinis stovis daug geresnis negu kada buvo.

Nuo rugpj. 1 d. 1919 iki rugp. 1 d. 1920 įeigų $41,714.72
Išlaidų 40,791.16

Balansas $923.56
Musų turtas redakcijoje, administracijoje, krautuvėje ir spaustuvėje vertas 25,110.26
Pridėjus balansą 923.56

Išviso neša 26,033.82
Musų skolos 12.816.98

Grynas pelnas $13.216.84

LDS. NAMO REIKALAI.

A. F. Kneižys plačiai referuoja apie nupirkimą namo. Paaiškėjo, kad namas buvo suderėtas turint kasoje tik $500 su virš. Namas geras ir šiandiena neša gerą pelną organizacijai. Nupirktas už $21,000.00. Suderėjus namą, tuojau pradėta agitacija už LDS. namo bonus, kurių iki rugpj. mėnesio paskutinių dienų išparduota gana daug. Vienok, užmokėti už namą $21.000.00 nešgalėjome ir turėjome užtraukti pirmą morgičių ant $15,000.00 ant vienų metų.

LDS. Namo Fondo Stovis.

Įeigos:

Už LDS. bonus cash $12,077.37
Rendos 1015.00
Aukų 983.42
USA. bonai už LDS bonus 800.00
"Darb." Paskol. 685.00
W. S. S. 8.26

Išviso įeigų 15,569.05
Išlaidų 10,245.68

Balansas ant rugpj. 28, 1920 $5,323.37

Užbaigdamas atsišaukė į delegatus, kad sugrįžę į savo kolonijas pasirupintų išparduoti kodaugiausia LDS. namo bonų, kad panaikinus pirmą morgičių.

A. F. Kneižio raportas su visais paaiškinimais priimtas ir užgirtas.

REDAKTORIAUS RAPORTAS.

Pranas Gudas savo raportą įdavė ant rašto. Jis savo raporte pažymėjo, kad rupinosi "Darbininko" turinio tobulinimu. Surasta keleta gabių mokslei-vių-bendradarbių, kuriems atlyginimui pasiųsta 11000 frankų. Dar geriau galėsime patobulinti, jeigu seimas užgirs LDS. Centro Valdybos sumanymą priskirti busjantį centro sekretorių prie redakcijos.

Raportas priimtas ir užgirtas.

IŽDININKAS J. Glineckis savo raporte pažymėjo, kad jo knygos tinka su sekretoriaus ir administratoriaus raportu. Raportas priimtas.

Iždo globėjų ir kontrolės komisijos raportas: Kun. J. Bakšys, V. Jakas ir kun. P. Juškaitis išduodami savo raportus pažymėjo, kad peržiurėjo visas knygas ir rado viską tvarkoje. Neradome keletą bilų, kurias mums pareikalavus pristatė vėliaus. Tokių trukumų pirmiau buvo daugiau, dabar mažėja. Raportai priimti.

Toliau sekė skaitymas ketvirto seimo protokolo. Priimtas be jokių pataisų. Taip-gi centro valdybos veikimo protokolai nuo ketvirto iki penkto seimo.

Delegatai klausia delko "Darbininko" subatinis numeris sumažintas? Atsako A. F. Kneižys, kad delei brangumo popieros ir kitų reikmenų.

Toliaus klausia, kas padaryta su aukomis surinktomis ketvirtame LDS. seime Europos moksleiviams? Kun. J. Bakšys paaiškina, kad tos aukos buvo įduotos A. L. R. K. Moksleivių Susivienijimo iždininkui, kuris pasiuntė į Europą per kun. J. Navicką.

Posėdis užsibaigė 12:30.

2-ras posėdis prasidėjo 2 val. P. M.

Skaitymas pasveikinimų: Nuo LDS. 13 kp. Philadelphia, Pa. per. J. Pranekuną, L. Vyčių 17 kp., So. Boston, Mass. per Z. Gurkliutę ir J. Červoką. Žodžiu sveikino J. E. Karosas, nuo L. Vyčių organizacijos, kaipo jos pirmininkas. Sveikino iš Lietuvos atvykęs gerb. prof. kun. A. Meškauskas varde Lietuvos Darbo Federacijos ir paaiškino jos tikslą, siekius bei uždavinius, sekančiai:

Lietuvos Darbo Federacija jungia visas Krikščionių Darbininkų Draugijas, organizacijas Lietuvoje. Prie jos priguli nariais Krikščionių Darbininkų Sąjungos, šv. Juozapo darbininkų ir šv. Zytos tarnaičių draugijos. Kadangi nuolatinesnių darbuotojų Federacija permaža teturi, tat pasirodo, nebuvo galima suskubti visuose apygarduose savo kandidatų sąrašų į St. Seimą įstatyti. Tokie sąrašai buvo įstatyti 2 vietose: Panevėžio Apygardoje (Panevėžio, Šiaulių ir Pasvalio aps.) ir Kauno apygardoje. Faktinai pravedė tose apygardose 10 atstovų. Federacija liaudyj nepaprastą pasisekimą turi, kiek matyti iš balsuotojų skaičiaus. Užregistruotų skyrių L. D. F-jos yra 30. Daugumas dar neįregistruota ir slaptai veikia, nes įregistravimas brangiai kainuoja. Jau ima grįžti Centran iš skyrių anketos, iš kurių bus galima tikslų Federacijos stovį Lietuvoje suvokti. Senieji F-jos skyriai — Juozapiečių ir Zytiečių draugijos jau įsigalėję, turi savo turto, nuolatinių darbuotojų, kai kur chorų, liaudies kursų, knygynų, orkestrininkų kuopelių, namų, audimo ir ir mezgimo, kooperat. dirbtuvių. Netaip dar įsigalėjusios savo veikimu Krikščionių Darbininkų Sąjungos.

L. Darbo Federacijos dėka pravesta daug darbininkų klausimų (ypač dvarų darb. įstatymų. Net ordinarijos normos minimumas įstatymų keliu nustatytas.

L. D. F-jos Centro valdybos sąstatas: Pirmininkas Pr. Raulinaitis, sekretorius Z. Mažeikaitė, nariai Pr. Povilaitis, V. Beržinskas, P. Radzevičius.

Centras tuo tarpu beveik nieko neveikia: visa organizuotės našta buvo uždėta D. Mikutai ir P. Radzevičiui.

L. D. F-jos organas, "Darbininkas" savaitinis laikraštis.

Instruktorius P. Butėnas.

Seimas suteikė prof. A. Meškauskui pilną sprendžiamąjį balsą. Taip-gi nutarta pasiųsti rezoliuciją L. D. Federacijai į Lietuvą.

REZOLIUCIJA

Lietuvos Darbo Federacijai,
Kaunas, Lietuva.

Brangus Broliai!

Lietuvių Darbininkų Sąjungos 5-tas Seimas nuoširdžiai sveikina Lietuvos Darbo Federaciją, kuri yra artima dvasia ir obalsiais Amerikos lietuviams darbininkams katalikams, ir išreiškia vilties, kad ši dvi organizacijі trumpu laiku užmegs artimiausius ryšius tarp savęs ir bendromis pajėgomis stengsis siekti vieno tikslo — lietuvių darbininkų gerovės.

Taip-gi Seimas pareiškia džiaugsmo iš atsilankymo į Lietuvių Darbininkų Sąjungos Seimą gerbiamo kunigo profesoriaus Meškausko, kuris seimą pasveikino Lietuvos Darbo Federacijos vardu.

Su tikra pagarba,
Kun. Jonas Bakšys,
Rezoliucijų ir spaudos narys.

Nutarta, kogreičiausia padaryti sąryšį su Lietuvos Darbo Federacija. Tam reikalui išrinkta komisija iš kun. J. Bakšio, J. E. Karoso ir A. Vismino su busiančia LDS. Centro valdyba padaryti plenus sąryšių palaikymui.

Atsilankė prof. kun. P. Bučys, kuris sveikino delegatus nuo Federacijos, kaipo jos pirmininkas.

RAPORTAI LDS. APSKRIČIŲ PIRM.

N. A. Apskr. V. Kudirka paaiškino plačiai savo darbuotę bei pastangas, kas atnešė daug naudos LDS. namo bonų išplatinimui ir naujų narių suradimui. Raportas priimtas.

Connecticut LDS. aps. Tutoraitis paaiškino kad šis apskritis buvo ir yra užsibriežęs platų veikimą kas atnešė ir atnešė LDS. organizacijai gerą naudą.

New York ir New Jersey apskr. A. Šerelka savo raporte pažymėjo jog apskritis dirbo pagal išgalės, su agitacija, prakalbų bei vakarų rengime, kas atnešė daug gyvumo kuopose.

NAUJI INEŠIMAI IR JŲ SVARSTYMAI.

1. Užgirta buvusios centro valdybos sumanymas paminėjimui 5 metų sukaktuvių turėti dvi savaiti lapkričio mėnesyje, ir išleisti "Darbininką" tam pritaikintą literaturą, ir papuoštą paveikslais užsitarnavusių LDS. organizacijos narių.

2. Atskirti Centro sekretorių nuo administratoriaus. Sekretoriaus priedermės bus šios: varyti agitaciją gyvu žodžiu ir per organą už LDS.; prigelbėti redakcijoje ir vesti LDS. centro raštinę.

3. "Darbininkas" bus siunčiamas į Lietuvą kaip ir lig šiol už tam tikrą kainą.

4. Nutarta jog Centro raštininkas neskelbtų organe suspenduotų narių nesusižinojęs su tos kuopos raštininku apie jų stovį kuopoje.

5. Seimas pageidauja kad ant kiekvieno puslapio "Darbininko' butų diena, mėnesis ir metai.

6. Seimas pageidauja, kad korespondencijų ir straipsnių nebutų iškraipoma mintis. Tam tapo pagaminta rezoliucija, kuri sekančiai skamba:

"LDS. 5-tas seimas priskirdamas Centro raštininką prie 'Darbininko' redakcijos, ir tuomi palengvindamas pirmajam redaktoriui darbe, reikalauja, kad 'Darbininkas' butų vedamas grynai krikščionių darbininkų dvasioje, kuri lietuviams darbininkams butų kelrodžiu pagerinti sunkią darbininkų padėtį ir nurodytų tinkamus budus kovai su darbininkų priešais.

" 'Darbininke' telpančios žinios, korespondencijos ir straipsniai turi buti darbininkiškos pakraipos, sudarant vedamąją mintį kuria galėtų pasiremti darbo žmonės kįlančiuose darbininkų gyvenimo klausimuose."

7. Nutarta, kad mėnesinė mokestis butų mokama 35c. Kurios kuopos dar lig šiol neatsiteisė, Centrui pavesta pasistengt iškolektuoti.

8. Seimas pageidauja kad visos kuopos ir visi nariai, pributų į talką išpirkime LDS. namo bonų. Ir tam sustatyta rezoliucija sekanti, kuri bus pasiųsta į visas kuopas kaipo atsišaukimas seimo, su parašu seimo valdybos.

"LDS. 5-tas Seimas atsikreipia į visas LDS. kuopas, kviesdamas jas prisidėti prie įrengimo moderniškos spaustuvės LDS. name, prie pagerinimo knygyno ir padengimo lėšų perkėlimo "Darbininko" administracijos ir spaustuvės reikmenų į naują namą. LDS. kuopos ir jų nariai, pirkdami LDS. namo bonus, geriausia ir naudingiausia pasidarbuos visiems geriems LDS. užmanymams ir darbams. Todėlei šiuomi LDS. 5-tas Seimas ir prašo nuoširdžiai visas LDS. kuopas karštai paraginti savo narius pirkti LDS. namo bonus. Lai nesilieka nei vieno LDS. nario ir kuopos, kurie liktų nepirkę LDS. namo bonų. Musų organizacijos gerbuvis ir ateitis gludi narių vienybėje. Tad petys į petį stokime į darbą.

9. Knygų peržiurėjimo komisija pristatė savo raportą. J. Šaliunas paaiškino kad knygos rasta visos tvarkoje, ir geraĭ yra vėdamos be jokių klaidų. Tuomi posėdis užsibaigė 6 val. vakare.

POSĖDIS 3-ČIAS RUGSĖJO 1 d. 9 v. r.

Maldą atkalbėjus kun. prof. Meškauskui, sekretorius skaitė sekančius pasveikinimus: Nuo LDS. Conn. apskričio (laišku) per P. Geležiutė, LDS. 13 kp. Philadelphia, Pa. (telegramas) per J. Pranekuną, LDS. 75 kp. (laiškas) per J. Genį ir J. Ragaišį, LDS. 73 kp. Linden, N. J. (laiškas) per J. Liudvinaitį ir J. Butkevičių, N. A. Apskričio (laiškas per V. Kudirką, A. Navicką ir M. Abračinską, LDS. 66 kp. (laiškas) per K. Stupinkevičių. U. A. Matuzaitės (Detroit, Mich.)

10. Nutarta išleisti vieną "Darbininko" numerį su biografija pirmojo darbininkiškų organizacijų steigėjo a. a. Endziulaičio. Kun. J. Čaplikas už geriausiai parašytą biografiją aukoja $10.00.

11. Nutarta padaryti kolektą tarpe delegatų delei užpirkimo mišių už a. a. V. Endziulaitį ir visiems delegatams suėjus ant ryto išklausyti mišių. Aukų surinkta $32.45. Paprašytas kun. J. Bakšys atlaikyti mišias. Kun. J. Bakšys apsiėmė atlaikyti uždyką. Auką surinktą pasiųsti į Lietuvą velionio tėvams.

12. Streikierių Fondo mokestis pakelta. Delei patogumo padaryta du skyriai — 50c. ir $1.00 į metus. Palikta liuosai, nepriverstinai prigulėti į jį.

13. Mokantieji į metus 50c., laike streiko gaus savaitėje $4.00; mokantieji į metus $1.00, gaus pašelpos laike streiko $8.00.

14. Pinigai, kurie dabar yra Streikierių Fonde ir kurie vėliaus suplauks iš aukų, pąsiliks šelpimui LDS. narių, kurie del kokių nors priežasčių nešgalės buti nariais Streikierių Fondo.

Posėdis užsibaigė 12:30.

POSĖDIS 4-TAS 2-rą VAL. PO PIETŲ

15. Skaitymas pasveikinimų: Nuo LDS. Ohio ir Mich. apskričių valdybos (laiškas per pirm. M. Kerbelį ir rašt. V. Janušaitę. Nuo LDS. kuopos (telegrama) per kun. Cibulskį iš Dayton, Ohio.

16. Nutarta — Streikui iškilus ir išstrejkavus dvi savaiti pašelpa bus mokama nuo pirmos dienos. Mokės toliau kol bus pinigų.

17. Pašalpą gaus nariai išbuvę LDS. organizacijoje 6 mėnesius.

18. Šie nutarimai įeis į galę nuo 1 sausio, 1921 m.

19. Nutarta steigti LDS. name krautuvę tokią, iš ko turėjus geriausį pelną, kad kuogreičiausia išmokėjus skolas už LDS. namą.

20. Nutarta, kad "Darbininko" administracija LDS. Namo Fondui už pervestą "Darbininko" paskolų sumą $685.00 mokėtų 5-tą nuošimtį.

21. Išreikšta padėka LDS. Centro valdybai ir komisijai už sumaningą ir sąžiningą darbo atlikimą LDS. namo nupirkime.

22. Užgirta LDS. Chicagos apskričio rezoliucija, paraginanti prie smarkesnio veikimo del išmokėjimo L. D. S. Namo.

23. Iškilus klausimui apie pinigus, surinktus seimuose siuntimui delgato nuo LDS. į Lietuvą. Tokių pinigų esama $65.00. Nutarta paskirti moksleiviams, "Darbininko" bendradarbiams.

24. Skundas 72 kuopos Detroit, Mich. ant "Darbininko" administratoriaus už suvėlinimą spaudos darbų. Administratorius paaiškino, kad tokie suvėlinimai labai tankiai buna iš paštos kaltės.

25. LDS. Centro valdyba posėdžius laikys taip tankiai kaip aplinkybės reikalaus.

26. LDS. Centro sekretorius turi pranešti per "Darbininką" nevėliau, kaip savaitė prieš posėdžius, laiką, kur bus laikomas ir kas tame posėdyje bus svarstoma. O jeigu kokie labai svarbus ir viešai neskelbtini dalykai, tuomet apie tai visiems LDS. Centro valdybos nariams pranešt laiškais, kad butų laiko prisiruošti apie svarstomąjį dalyką.

27. LDS. Centro valdybos posėdžių protokolai butinai turi but paskelbti "Darbininke" nors už poros savaičių. Neskelbtinus apleisti.

27. Ateinantį metinį LDS. seimą laikys kartu su Federacijos seimu, tik su ta išlyga, kad laikant LDS. sesijas nebutų kartu kitų organizacijų laikomos sesijos. Jeigu Federacija neišpildys LDS. pareikalavimo, laikyti kitą seimą atskirai, Rochester, N. Y.

28. Garbės nariais pakelti: kun. K. Urbonavičius, kun. P. Juškaitis ir A. F. Kneižys.

29. Į naują LDS. Centro valdybą išrinkti šie: Dvasišku vadovu kun. F. Kemėšis, M. Abračinskas pirmininku, M. Žukauskaitė vice-pirm., A. F. Kneižys sekretorium, J. Glineckas iždininku, iždo globėjais kun. J. Bakšys, J. Kriviutė, O. Monkevičiutė.

Kontrolės komisija — kun. K .Urbonavičius, B. Ajauskas ir Z. Klapatauskas.

Literatiška komisija — kun. K. Urbonavičius, Pr. Gudas, kun. P. Juškaitis, J. E. Karosas, kun. J. Bakšys, A. F. Kneižys, kun. F. Kemėšis.

Į Federaciją atstovais — J. E. Karosas, kun. J. Bakšys.

LDS. namo komisija — kun. K. Urbonavičius, M. Abračinskas, B. Ajauskas, S. Noreika, J. Vaitkus, J. Petrauskas, Z. Klapatauskas.

Administratorių samdys LDS. Centro valdyba.

Redaktorium Pranas Gudas. Jam prigelbės A. F. Kneižys.

Seimas išreiškė padėką pereitų metų LDS. Centro valdybai už jų triusą ir gerą pasidarbavimą, atsistojimu ir rankų plojimu.

Taip-pat išreikšta padėka seimo vedimo valdybai ir vietiniam klebonui kun. J. M. Valantiejui, taip-gi ir visiems darbuotojams.

Šiuomi užsibaigė seimas 1 d. rugsėjo 5 val. vakare.

Seimo pirmininkas —
Petras Daugžvardis,

Seimo raštininkas —
Antanas Z. Visminas,

PRIE LDS. V-ojo SEIMO PROTOKOLO.

Seimo protokolas gal yra svarbiausias organizacijos dokumentas. Ant jo remiasi visa organizacija. Seimuose kiekvienas organizacijos darbininkas turi išduoti viešai savo metinę atskaitą iš savo darbo. Svarbiausia atskaitos dalis, tai organizacijos stovis. Sulig organizacijos stovio, daromi ir nutarimai.

Į seimus suvažiuoja parinkti kuopų atstovai išklausyti raportų ir padaryti naujų nutarimų tolimesniam veikimui organizacijos labui. Sugrįžę iš seimo išduoda raportus savo kuopų susirinkimuose. Pastebėta, kad labai dažnai pasitaiko, jog delegatai ne visi vienodai išduoda raportus. Kartais po išklausymui raportų, kuopose kįla nesusipratimai. Visus sutaiko, tai seimo protokolas.

Kadangi šiame V seimo protokole nėra įdėta smulkmeniškai kuopų stovis ir kadangi iš prityrimo žinau, kad daugiausia nesusipratimų kįla iš to, kaip centro sekretorius išskaitė vienos ar kitos kuopos stovį; kad išvengus nesusipratimų paduosiu ištisai kaip buvo skaityta seime. Šiandiena šis raportas skambėtų kitaip, nes daugelis narių pasirupino atsilyginti.

Kaip skamba protokole, tai musų organizacija turi 2798 narius.

Iš jų sulig kuopų stovi šiaip:

1 kp. So. Boston, Mass. — pilnų 122, suspenduotų 9, išbrauktų 15.

2 kp. Montello, Mass. — pilnų 32, suspenduotų 4, išbrauktų 5.

3 kp. Norwood, Mass. — pilnų 45, išbrauktų 7.

4 kp., Athol, Mass. — pilnų 32, suspenduotų 1, išbrauktų 8.

5 kp., Waterbury, Conn. — pilnų 119, suspenduotų 35, išbrauktų 37.

6 kp., Hartford, Conn. — pilnų 38, suspenduotų 8, išbrauktų 9.

7 kp., Worcester, Mass. — pilnų 42, suspenduotų 2, išbrauktų 13.

8 kp., Cambridge, Mass. — pilnų 66, suspenduotų 7, išbrauktų 6.

9 kp., New York, N. Y. — pilnų 26, suspenduotų 3, išbrauktų 6.

10 kp., Brooklyn, N. Y. — pilnų 18, suspenduotų 6, išbrauktų 4.

12 kp., Brooklyn, N. Y. — pilnų 19, suspenduotų 9, išbrauktų 17.

13 kp., Philadelphia, Pa. — pilnų 53, suspenduotų 10, išbrauktų 10.

14 kp., Newark, N. J. — pilnų 57, suspenduotų 32, išbrauktų 50.

15 kp., Kearney, N. J. — pilnų 16, suspenduotų 8, išbrauktų 8.

16 kp., Elizabeth, N. J. — pilnų 47, suspenduotų 4, išbrauktų 2.

18 kp., Paterson, N. J. — pilnų 23, suspenduotų 8, išbrauktų 3.

19 kp., Chester, Pa. — pilnų 10, suspenduotų 1, išbrauktų 3.

20 kp., Chicago, Ill. — pilnų 28, suspenduotų 5, išbrauktų 12.

21 kp., Forest City, Pa. — pilnų 1, suspenduotų 1, išbrauktų 1.

22 kp., Brighton, Mass. — pilnų 45, suspenduotų 10, išbrauktų 8.

23 kp., Rockford, Ill. — pilnų 1, išbrauktų 3.

24 kp., West Lynn, Mass. — pilnų 15, suspenduotų 1, išbrauktų 1.

25 kp., Chicago, Ill. — pilnų 27, suspenduotų 7, išbrauktų 12.

26 kp., Rumford, Me. — pilnų 13, suspenduotų 1.

27 kp., Kingston, Pa.—(negyvuoja)

28 kp., New Haven, Conn. — pilnų 35, suspenduotų 66, išbrauktų 17.

29 kp., Chicago, Ill. — pilnų 23, suspenduotų 5, išbrauktų 10.

30 kp., Baltimore, Md. — pilnų 37, suspenduotų 15, išbrauktų 10.

31 kp., Wilkes-Barre, Pa. — pilnų 3, suspenduotų 2, išbrauktų 1.

32 kp., Pittston, Pa. — pilnų 1, suspenduotų 1, išbrauktų 10.

23 kp., Hyde Park, Mass. — pilnų 9, suspenduotų 2, išbrauktų 1.

34 kp., Scranton, Pa. — pilnų 10, suspenduotų 6, išbrauktų 6.

35 kp., So. Gardner, Mass. — pilnų 1.

36 kp., New Britain, Conn. — pilnų 45, suspenduotų 3, išbrauktų 1.

37 kp., Lewiston, Me. — pilnų 20, išbrauktų 5.

38 kp., Chicago, Ill. — Pilnų 8, suspenduotų 4, išbrauktų 2.

39 kp., Bridgeport, Conn. — pilnų 53, suspenduotų 12, išbrauktų 9.

40 kp., Easton, Pa. — pilnų 29, suspenduotų 5, išbrauktų 2.

43 kp., Ansonia, Conn. — pilnų 26, suspenduotų 5, išbrauktų 6.

44 kp., Poquonock, Con. — pilnų 11, suspenduotų 2, išbrauktų 3.

45 kp., Duryea, Pa. — suspenduotų 5, išbrauktų 1.

47 kp., S. S. Pittsburgh, Pa. — pilnų 5, išbrauktų 1.

49 kp., Cicero, Ill. — pilnų 34, suspenduotų 5, išbrauktų 16.

50 kp., Collinsville, Ill. — pilnų 3, išbrauktų 2.

51 kp., Cleveland, Ohio — pilnų 33, suspenduotų 14, išbrauktų 18.

52 kp., Middleboro, Mass. — pilnų 10, išbrauktų 1.

53 kp., Homestead, Pa. — pilnų 18, suspenduotų 12, išbrauktų 19.

55 kp., Dubois, Pa. — pilnų 33, suspenduotų 9, išbrauktų 14.

56 kp., Hudson, Mass. — pilnų 13, suspenduotų 3, išbrauktų 9.

57 kp., Chicago, Ill. — pilnų 10, suspenduotų 4, išbrauktų 3.

58 kp., Melrose Park, Ill.—pilnų 1.

59 kp., Chicago Heights, Ill. — pilnų 1, suspenduotų 1.

60 kp., Chicago, Ill. — pilnų 11, išbrauktų 3.

63 kp., Racine, Wis. — pilnų 25, suspenduotų7, išbrauktų 3.

64 kp., Akron, Ohio — pilnų 17, suspenduotų 9, išbrauktų 11.

65 kp., Nashua, N. H. — pilnų 1, suspenduotų 2, išbrauktų 10.

6 kp., Youngstown, Ohio — pilnų 9.

67 kp., Albany, N. Y. — pilnų 14, suspenduotų 18, išbrauktų 3.

68 kp., Naugatuck, Conn. — pilnų 3, suspenduotų 3.

69 kp., Dayton, Ohio — pilnų 32,

70 kp., Lawrence, Mass. — pilnų 43, suspenduotų 6, išbrauktų 7.

71 kp., Rochester, N. Y. — pilnų 26, suspenduotų 11, išbrauktų 10.

72 kp., Detroit, Mich. — pilnų 47, suspenduotų 12, išbrauktų 5.

73 kp., Linden, N. J. — pilnų 14, suspenduotų 3, išbrauktų 9.

74 kp., Manchester, N. H.—pilnų 21, išbrauktų 1.

75 kp., Westville, Ill. — pilnų 22, suspenduotų 3, išbrauktų 3.

76 kp., Jersey City, N. J. — pilnų 23, suspenduotų 13, išbrauktų 24.

77 kp., Waukegan, Ill. — pilnų 4, išbrauktų 7.

78 kp., Philadelphia, Pa. — pilnų 43, suspenduotų 4, išbrauktų 3.

79 kp., Greenfield, Mass. — pilnų 13, suspenduotų 4, išbrauktų 2.

80 kp., Kenosha, Wis. — pilnų 20, suspenduotų 5, išbrauktų 10.

81 kp., Amsterdam, N. Y.—pilnų 38, suspenduotų 1.

82 kp., Trenton, N. J. — pilnų 13, suspenduotų 3.

83 kp., Porth Amboy, N. J. — pilnų 2, suspenduotų 8.

84 kp., So. Bethlehem, Pa.—pilnų 9.

Pilnų narių	1825
Suspenduotų narių	402
Išbrauktų narių	571
Išviso	2798
Išvažiavusių į Lietuvą	35

Per 5 organizacijos gyvavimo metus, nariais neišaugome. Daug buvo priežasčių, bet apie jas rašyti gal bereikalingai užimčiau brangią laikraštyje vietą.

Bet žengiant į šeštus gyvavimo metus musų visų visa energija turi buti atkreipta į organizacijos išauginimą nariais.

Šių metų organizacijos seimas kaip matote padarė daug permainų. Atskyrė sekretorių nuo administracijos, kurio priedermė varyti ogitaciją gyvu žodžiu ir per organą už LDS. Jis taip-gi prigelbės ir redakcijoje

Šių metų seimas LDS. sekretoriui uždėjo svarbias pareigas, kurių, be visų narių pagelbos negalėsiu nė pajudinti.

Per 5 metus dirbdamas prie organizacijos širdies daug ką patyriau, o kas svarbiausia, turėjau progą pažinti LDS. narius ir tik delto apsiėmiau pildyti man uždėtas pareigas. Žinojau, kad kiekvienas Centro valdybos naudingas organizacijai atsišaukimas rasdavo didžiumoje narių, o gal ir visų, pritarimą.

Tikiuosi, kad ir ant toliaus LDS. nariai nenusikreips nuo Centro valdybos, bet dirbs išvien naudingą organizacijai darbą.

Agitacija varyti nėra taip lengvas darbas, o ypač gyvu žodžiu. Šis darbas gal daugiausia remiasi ant vietos darbininkų. Kur vietos darbininkai veikluš, ten ir kuopos gerai gyvuoja ir agitacija varyti lengva. Centro sekretorius negalės prieiti prie bile kurios kolonijos darbininkų be pritarimo ir pasidarbavimo vietinių. Reikia paimti salę, išgarsinti ir kaip tik vietinių darbas. Tai-gi agitacija gyvu žodžiu centro sekretoriui be vietos darbininkų pritarimo stačiai neprieinama. Kiek lengviau per organą. Galima parašyti vieną kitą atsišaukimą, bet pasekmės butų ne kokios, jeigu tas atsišaukimas neras pritarimo vietiniuose.

Tai-gi ir kviečiu visus susipratusius darbininkus, LDS. narius į talką. Atnaujinkime atakas prieš darbininkų priešus—išnaudotojus. Prieš sujungtą kapitalistų kapitalą, pastatykime organizuotą susipratusių darbininkų miną. Tą atsieksime dirbdami išvien vienu frontu.

A. F. Kneižys,
L. D. S. Centro Sekretorius.

AUKAVUSIŲ VARDAI a. a. ENDZIULAIČIO MISIOMS LAIKE L. D. S. SEIMO.

Po $1.00: A. F. Kneižys, D. Kašėta, V. Šereika, K. Drižas, V. Kudirka, F. Kavaliauskas, J. Petrauskas, A. Bacevičius, J .Glineckas, kun. J. Švagždys, A. Z. Visminas, Z. Klapatauskas, M. Abračinskas, J. Kriviutė, kun. M. Pankus, St. Daunoras, P. Klova, K. Abišala, J. Čiurlionis, J. Svirskas, K. Benevičius, J. P. Vaitkus, kun. J. Bakšys ir J. E. karosas.

J. Norkevičius 25c.

Smulkių aukų $9.45.

Viso labo $33.45.

LDS, N. A. A. Išv. Komisijos prot.

Rugs. 26 LDS, N. A. A. Išvažiavimų Komisija laikė paskutinį susirinkimą sutvarkymui visų bilų.

Susirinkimą atidarė pirm. Jonas Glineckas, raštininkui nepribuvus išrinko J. A. Kriviutę suvažiavimo raštininkę.

Raportą išdavė V. Pigaga iš Montello išvažiavimo, kuris buvo 8 d. rugpiučo, raportas buvo gana aiškus, pasirodė, kad pelno liko $185.50.

Raportą išdavė V. Jakas iždininkas iš Worcester'io išvažiavimo, kuris buvo 27 d. birž., taipgi buvo aiškus, pelno liko $259.36, raportas buvo priimtas su pastaba, kad išrinktu komisiją sutvarkymui bilietėlių, kurie buvo atspauzdinti del spaudinamo mošinos ir smuikos. Išrinko M. Žukauskaitę, Z. Klapatauską, J. Baroną. Po peržiurėjimo išdovė raportą ir pasirodė, kad trūko 18 knygučių po 25c.; 24 po 10c. Taigi būtų malonu, kad kuopų raštininkai prisiųstu knygutes arba pnigus kuogreičiausia.

Po susirinkimo išleido suvažiavimas mašiną ir smuiką. Mašinėlė teko Vytautui Kazlauskui, o smuika Kaz. Savilioniui iš Norwood, Mass.

N. A. A. rengimo komisija pageidauja Apskričio, kad būtų pasiųsta Lietuvos Krikščionims Demokratams $200 pinigais ir už $200 vertės knygų.

Rašt. **J. Kriviutė.**

Viennoj, Austrijos sostinėj, sustreikavo 4.000 daktarų. Jie tarnavo labdarybių globojamiems pacientams. Reikalauja tokio atlyginimo, kokį gauna už vizitą į privatinius namus.

MANCHESTER, N. H.

Pataisimas.

"Darbiniko" num. 110 rugsėjo 25, korespondencijoje tarpe aukotojų praleista Anelė Čekutienė aukavusi $1.00.

J. Vaičiunas.

KAS GIRDĖTI LIETUVIŲ KOLONIJOSE.

NEW BRITAIN, CONN.

Iškilmingos ir pavizdingos vestuvės.

Rugs. 22 d. lietuvių Šv. Andriejaus bažnyčioje buvo iškilmingos vestuvės. Liko surišta jauna porelė Antanas Mičiunas su Bronislava Matulevičiuke.

Iškilmės prasidėjo su Šv. Mišiomis 9 val. ryte, kurias laikė vietos gerb. kleb. kun. E. V. Grikis. Asistais buvo du kun. svetimtaučių. Altorius buvo išpuoštas gėlėmis ir elektrikos šviesa. Po Šv. Mišių klebonas pasakė pritaikinta pamokslą.

Negalima praleisti nepažymėjus, kad p-lė B. Matulevičiukė yra darbščiausia lietuvaitė mūsų kolionijoje. Jį prigulėjo prie visų katalikiškų draugijų ir kuopų. Daug yra pasidarbavus išplatinimui katalikiškos spaudos, o ypač laikraščio "Darbininko." Visur prisidėjo aukomis prie Lietuvos neprigulmybės reikalų. Ilgą laiką buvo raštininkė Marijos Dukterų draugijos ir paskutiniais laikais yra vice-pirmininkė. Taigi tos draugijos narės savo draugei įteikė porą gyvų gėlių bukietų.

Nuo pat susitvėrimo LDS 36 kp. pildė raštininkės pareigas ir daug įdėjo darbo išauginimui jos. Taip gi yra raštininkė LDS Conn. apskričio kur irgi dirbo smarkiai.

A. Mičiunas nors mūsų kolionijoje svečias ir nėra metų kaip čia apsigyveno, vienok spėjo pasižymėti savo darbu LDS ir S. L. R. K. A. kuopose ir kituose veikimuose.

Vestuvės buvo pas jaunosios brolį V. Matulevičių, kur susirinko gražus būrelis giminių ir pažįstamų draugų ir draugių.

Smarki veikėja pianistė ir dainininkė p-lė M. A. Blažauskiutė palinksmino savo malonių balselių ir piano akordais. Besikalbant užsiminta apie Lietuvos kareivius ir padaryta kolekta. Perėjus p-lei Blažauskiutei ir P. Matulevičiui surinkta $13.25 už ką bus nupirkta knygų ir pasiųsta į Lietuvą Kareiviams. Aukavusių vardai:

Po $1.00: Z. Kubilius, A. Miciunas, B. Miciunienė, J. Vaznalis. J. Butmoris iš Bridgeport, Conn. M. Mingilas, K. Steponaitis, S. Mališauskas, Z. Mališauskienė, E. Grabulienė.

Po 50c.: K. Steponaitienė, J. Grabulis, V. Matulevičius, M. Miežlauskiutė, O. Matuliutė, M. Blažauskiutė. Smulkių 25c.

Viso 13.25.

Po to visi sustoję sudainavo "Lietuva Tėvynė mūsų" ir išsiskirstė linkėdami jaunavedžiams ilgiausių metų.

Marijona.

DETROIT, MICH.

Rugsėjo 26 d. buvo surengtos Labdaringos Sąjungos 19 kp. vakaras Šv. Jurgio parapijinėje svetainėje. Vakarėlis puikiai nusisekė. Publikos buvo neperdaugiausia iš priežasties šilto oro, bet visi kaip vienas stengėsi atlikti šventą ir prakilnų darbą prisidėdami prie sušelpimo suvargusių našlaičių. O daugiausia prisidėjo prie to prakilnaus darbo šie, kurie išpildė šio vakaro programą.

Pirmiausia kalbėjo gerb. kun. Ig. F. Boreišis, turiningoje kalboje daug gerų minčių pasakė.

Sekė deklemacijos: p-lių Bronislavos Jaugutės, A. Juodsnukiutės ir A. Bukšaičiutės. Ant piano paskambino p-lės A. Bukšaičiutė ir I. Jaugutė. Solo dainavo p. S, Stapolionis ir poni M. Skirvaitienė Duetą dainavo p-lės D. Gustaičiutė ir B. Daumontaitė. Toliaus sekė dainos vyrų kvarteto. Visi, dainininkės ir dainininkai buvo lydimi gausių delnų plojimų, ir net po kelius sykius buvo priversti atkartoti.

Toliaus kalbėjo vienas iš žymiausių mūsų išeivijos veikėjas, gerb. kleb. kun. F. Kemėšis. Jis ragino visus rašytis prie labdaringos sąjungos ir įgyti šioj kolionijoj prieglaudos namą. Paskiausia sekė dainos L. Vyčių choro. Choras skaitlingas ir išlavintais balsais žavėjo publiką. Užtai garbė darbščiam vietiniam vargonininkui p. A. Aleksiui.

Po programo sekė lietuviški žaislai ir prirašynėjimas naujų narių. Prisirašė 36 nauji nariai. Detroit kolionijos L. S. 19 kp. auga labai sparčiai. Nuo susitvėrimo šitai kuopelė dar šeši mėnesiai tik, o narių turi apie 110. Tarpe tų narių randasi keturiolika, kurie iš liuoso noro pasižada jo stambias aukas sušelpimui našlaičių. Pasižadėjusios ypatos, mokėti į mėnesį:

J. Žilinskas po $5.00.

Po $4.00: Kun. F. Kemešis, kun Ig. Boreišis, P. Permenienė.

Po $1.00: Pranas Drugteinis, J. Jankunas, Karolius Tvarkunas, Juozafina Arlauskutė.

Po 50c.: J. Gruštas, B. Dapkienė, K. Gervilis, Pr. Gustaitis, U. Motuzaitė.

Po 25c.: S. Stapalionis.

Šį jaunutė 19 kuopa turi savo globoje sergančią našlią su septyniais mažais vaikučiais. Brangus broliai ir seseris: užlaikyti našlaičius bus lengva, jeigu veiksime išvien. Nesigailėkime triuso ir nors po 10c. į mėnesį. Padėkime suvargusiems našlaičiams ir išauklėkime dorais ir tvirtais lietuviais ir lietuvaitėms.

Lietuvaitė.

WORCESTER, MASS.

Spaudos Draugijos susirinkimas.

Nedėlioj, 3 d. spalio, 3:30 val. po pietų bažnytinėj svetainėj bus Spaudos Dr-jos susirinkimas. Visi nariai ir narės kviečiami atsilankyti ir naujų narių atsivesti, nes užgirsitė daug naudingų dalykų iš buvusio seimo. Bus svarstoma kas link spaudos sąvaitės ir platinimo katalikiškos literatūros.

Rašt. **V. Blavackas.**

MONTELLO, MASS.

Gausiai atsiliepė.

Mūsų kolionijos lietuviai perskaitę "Darbininke" graudų P. Virako aprašymą Vilniaus lietuvių našlaičių padėtį, tuoj atsiliepė. Pereito panedėlio vakare Moterų Nuolatinės Pagelbos Panelės Švč. pašalpinė dr-ja turėjo savo susirinkimą ir nutarė Vilniaus lietuvių našlaičiams paskirti $100. Pereitą nedėlią buvusiame blaivininkų koncerte bažnytinėj salėj sukolektuota $36 su centais. Poni Oksienė nuo savo randauninkų sukolektavo $18. Darbas uoliai varomas pirmyn. Ketverge gerb. klebonas kun. J. Švagždis kablegramu nupyškino $129. 54. Jo sveikatos vyskupo P. Karevičiaus vardu Vilniaus lietuvių našlaičiams.

Vietinis.

HARTFORD, CONN.

Rugs. 24 d. laidoje "The Hartford Times" gana plačiai paminėjo apie buvusį suvažiavimą lietuvių atstovų Washington, D. C. ir apie Amerikos lietuvių reikalavimus.

Tokie paminėjimai labai naudingi Lietuvai. Patartina visų kolionijų veikėjams rupintis, kad kodaugiausia žinių būtų anglų spaudoje.

CLEVELAND, OHIO

Atbudo.

Šią vasarą buvome saldžiai prisnūdę, o gal streikavome. Dabar pasirodo, kad šią žiemą bus labai mažai viešų pramogų. Nors taip yra, bet jeigu subrusime, tai dar galime šį tą padaryti.

Štai spalio 10 d. š. m. L. Vyčių 25 kuopa rengia koncertą su perstatymu. Taipgi turėtu rengtis ir kitos kuopos. Reikia tik noro, o jėgų turime.

Darbininkas.

PATERSON, N. J.

Išleistuvės.

Rugsėjo 26 d. vietinis Lietuvos Vyčių Benas parengė išleistuves savo nariui Jonui Knižikevičiui išvažiuojančiam į Lietuvą su visa šeimyna. Narei labai apgailestavo gero nario, kuris darbavosi nuo pradžios susitvėrimo Beno. Pirmiausia benas griežė keletą maršų, po to narys J. Kulikaitis trumpai paaiškino vakaro svarbą ir išreiškė linkėjimus ir perstatė vietinį gerb. kun. J. Petraitį, kuris pakalbėjęs apie dailę irgi linkėjo laimingos kelionės ir sugrįžus dirbti naudingą darbą tėvynei. Dar vietinis Vyčių Benas griežė "Lietuva Tėvynė mūsų" ir keletą lietuviškų šokių ir tuomi atsisveikino su gerbiamu draugu ir visą šeimyna, skirstėsi kas sau.

Beno narys M. S.

DAYTON, OHIO

Žmoždystė lietuvio šeimynoje.

Kokia tai moteris su svetimu vyrų atvažiavo iš Detroit, Mich. ir turėjo dvi mažas mergaites. Apsigyveno pas tulą lietuvį P. S. **kaip vedus pora.** Dagirdęs jos pirmutinis vyras. kad jo moteris gyvena Dayton, Ohio, nieko nelaukęs atidundėjo iš Detroit į Dayton rugsėjo 24 d š. m. Pranešė policijai, kad jis ieško savo moteries. Su policija nuvažiavo pas karčiamninką lietuvį A. J. K. Policija iškratė pirmojo vyro kišenes ir neradę ginklo nugabeno pas jį pabėgus moterį. Kuomet suėjo į kambarį policija ir tas vyras išrodė jog viskas gerai ir policija paliko juos. Antras jos vyras dirbo. Po išvažiavimo policijos už 20 minučių pasigirdo kambaryje šuvis. Žmogžudys šovė į moterį ir ant vietos nušovė. Išbėgęs iš kambario, nubėgo pas karčiamninką A. J. K. į stubą šovė šau į krutinę du kartų bet nepataikė. Atbėgęs į karčiamą šovė į gerklę ir krito, negyvas.

Dabar abu randasi pas A. J. K. iki bus palaidoti. Antras vyras suareštuotas.

Senų žmonių priežodis sako: kokis gyvenimas, tokia ir mirtis.

Garlauskinis.

ANSONIA, CONN.

26 dieną rugsėjo buvo surengtos prakalbos Lietuvių Garlaivių Bendrovės. Kalbėtoju buvo Dr. Jonas Šliupas. Jis persistatė save jog yra įgaliotas nuo Lietuvių Garlaivių Bendrovės sukelti kapitalą.

Apart Garlaivių Bendrovės, prisiminė ir apie raudonuosius. Stebėtina, kad Daktaras taip atsimainė.

Rogupių Jonas.

KNYGOS!

Geriausias apšvietos šaltinis yra geros knygos. Žemiau paduodame knygas, kurias patariame įsigyti.

Naujos Gadynės Prieaušryje. Parašė U o s i s. Geriausias, rimčiausias ir naujausias darbininkų ir politikos klausimais veikalas. Kaina .....15c.

Bažnyčia ir Mokslas. Ar tikyba ir gamtos mokslai priešingi vienas antram? Ar Katalikų Bažnyčia priešinga apšvietai ir mokslui? Ar ji persekiojo mokslo vyrus? Šie ir daug kitų indomių klausimų šioje knygelėje atsakyti ir faktais paremti. Pusl. 28, kaina .....10c.

Žydas Lietuvoje. Žydai yra didžiausias svetimas gaivalas Lietuvoje. Žydų klausimas Lietuvoje yra svarbus. Kiekvienas lietuvis turi su tuo klausimu susipažinti. O tą galima padaryti iš minėtos knygelės. Kaina .....10c.

Visas Svietas. Smulkios, suprantamos žinios iš gamtos mokslų. Iš jos geriausia susipažinti su gamtos mokslo pagrindais. Pusl. 155, kaina .....25c.

Sodžionų Teologija. Parašė J. G e r u t i s. Gražiausia išdėtas Rymo Katalikų Bažnyčios mokslas. Pusl. 285. Kaina tik $1.00

Plėšikų Lindynė, arba nunešta duktė. Graži, smagi apysaka iš Lietuvos žmonių gyvenimo. Pusl. 38, kaina .....15c.

Materijos Keitimosi Organizmuose. Labai rimtas moksliškas veikalas. Su pasigerėjimu skaitys ją kiekvienas mokslo mylėtojas. Pusl. 56, kaina .....30c.

Geras ir Blogas Auklėjimas pavyzdžiuose. Vaikelius auginti ir auklėti neužtenka juos kaip gyvuliukus ganyti ir valgydinti. Juos reikia auklėti. Kad nebūtų tavo vaikeliai, kaip žvėriukai ingyk šią knygą ir išmok vaikelius auklėti. Tos naudingos visiems tėvams knygos kaina .....25c.

Geležinkelio Sargas. Graži, smagi apysakėlė. Kaina 15c.

Geležinkelis. Visiems suprantamai aprašyta, kas ir kaip išrado geležinkelius. Kaina .....10c.

Auksinio Obuolio Istorija. Su daug paveikslų. Iš senovės graikų mitologijos. Tinka mažiems ir dideliems. Kaina 50c.

Pažinkime Socijalizmą. Iš visokių atžvilgių išnagrnėtas socijalizmas. Kaina .....10c.

Čia yra paminėtos knygos iš įvairių sričių—iš mokslo, tikybos, dailiosios literatūros ir socialių klausimų srities. Iš jų darbininkas gali visapusiškai apsišviesti. Jos visos gaunamos "Darbininko" knygyne.

DARBININKAS

242-244 W. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

Iš po mano balanos.

Grynai lietuviškoms pavardėms warzsawiszkus kaltūnus bekarpant, netyčiomis jauti supaliokintus vardus po ranka besiveliant. Berods, liogiškai imant, reikia ir man pradėti nuo vardų, o ne pavardžių. Gi aš padariau kaip tik priešingai. Tik žinoma, turiu ant syk pastebėti, kad tai dariau ne per neapsižiurėjimą, o tik del to, kad numaniau, kad šiaip posmą pradėdamas greičiau ir plačiau visuomenę užinteresuosiu. Atminiau. Apie tai ir pats skaitytojas neabejoja. O antraip vertus, vardas tai visgi ne pavardė. Ar rašysi Pranas ar "Pranciškus," Mikas ar Mykolas didelio skirtumo nepastebėsi. Vardai manę apeina mažiau da ir del -to, kad Amerike nesirašo nei Pranas nei Mikas, o tik dažniausia "P," ar "M." ir atliktas kriukis. Tai vienok, su pavardėmis jau tap toli nuėjus ir apie vardus nors žodelį išpultu tarti.

Pavardes ir vardus tautos sau pasisavina tik tokius, kokie geriausi jų kalbos dvasiai ir jos skambėjimui atsako. Pas anglus tankiai girdis "David," "Daniel." Pas lietuvius labai retai. Ne delto, kad jie būt už kitus prastesni, o tik delto, kad jie mūsų kalbos skambėjimui negeriausiai atsiliepia. Pas airius ant kiekvieno žyngsnio sutinki "Patricką." Pas lietuvius iki kol da negirdėta. Del priežasties tos pačios. Pas paliokus "Waclawas," "Stanislawas," "Jedvyga" iš burnos neišeina. Pas lietuvius jau daug rečiau. O laikui bėgant ir lietuviškai sąmoniai bręstant jie turės sumažėti iki minimum. Lietuvos motkos pasiremdamos ne ant gramatikos, o tik ant kalbos skambėjimo nusprendė, kas jų vaikams tinka, o kas ne, - ir užbaigta. Filiologų, profesorių išvadžiojimai čia mažai gelbės. Jei klausysim Šveicarijoj, Francuzijoj, Italijoj keptų mokslinikų, o motkų autoritetą šalin žersim, atsikliusim kai matai esperantų sukuryje.

Vadinasi ir lietuviai pasisavino sau vardus tik tokius, kokie geriausiai jų kalbos tonui atsako. Kai sakau pasisavino, tai, žinoma, reik suprasti, kad juos sulietuvino nors ant tiek, ant kiek juos sulietuvinti buvo galima ir reikia. Nevisi vardai yra sulietuvinti pagirtinai. Tečiaiau ką darysi, jei nebuvo galima geriau. Reikia žinoti, kad prie to proceso stovėjo ne kalbų žinovai, o tik paprasčiausi ir visų ujama liaudis. Taip kad šiandien be niekur nieko liaudies nuopelnus šiame atvėjuje pašiepti ir visai negirdėtais principais vaduotiesi, reikia drąsos.

Jei paliepčiau visokiems "Povylams, Juozapams, Stanislovams, Vladislovams, Mataušams, Kazimierams, Mikalojams, Pranciškams," panie tego pristatyti tautiškus savo metrikus, - kur jų ieškoti eitų? Pas liaudį. Ir kaip jie paraustu iš gėdos pamatę, kad ten jie yra užrašyti ne taip, o tik ve kaip:— Paulius, Juozas, Stasys, Vladas, Matas, Kazys, Mikas, Pranas! Pažiurėkim.

Imkim kad ir "Povila!" Kokiomis taisyklėmis išteisinsim šio ponaičio egzistenciją lietuviškoje tarmėje? Visupirmų "Povilas" pakilo iš lotinų kalbos. Labai labai toli nuo Warszawos. Ir čia jis yra žinomas kaipo Paulus Lietuvos motinos jį biskutį perčiepijo ir jų tarpe su mažyte "i." Ir jų tarpe ant syk pasidarė lietuviškas Paulius. Kas turi šiokią--tokią ausį, atsakys, kad Paulius, Pauliutis, Pauliuk puikiausiai akordūojasi lietuviškos kalbos skambėjime. Na, o "Povylas" primena tuojau warszwiszką mazūrką arba galicijonišką krakoviaką.

"Juozapas." Šis vardas yra kilmės žydiškos. Kalbant apie "Juozapą," nereikėtų iš domos išlesti ir Juozapato. Juozapas buvo globėju mūsų Išganytojo; Juozapatas buvo vienas iš geresnių Izraeliaus valdovų. Dabargi, jei kieno vardas būtų Juozapatas, tai gal būt, kad geriau būtų lietuviškai jį tarti tik "Juozapas." Bet-gi, lietuviams Juozapatas yra mažai žinomas. Taip visi "Juzapai" neyra Juozapatai, o tik Juozapai, - turį už patroną Šv. Juozapą globėją Viešpaties Jėzaus. Na, o kadan-gi jau nuo senai lietuviškoje kalboje tarmėje Juozapas pavirto į Juozą, nematau jokio reikalo jį paliokišką tarme glamonėti. Nejaugi kas paliokiška tai ir gera, o kas lietuviško tai ir blogo. Su tokia nuomone jokis tikras lietuvys sutikti negali. Aš esu vienas iš jų. Tik kurčias nepastebės skirtumo tarpe Juozuk ir "Juozapuk."

"Stanislovas, Vladislovas, Kazimieras" turėtu suprasti, jog šie vardai be niekur nieko ir taip jau be galo paliokiena trenkia. Ir jeigu tokie paliokai iš Vytauto nužiedė "Witoldą," tai kodel mes negalėtume sau nusižiesti Stasį, Vladą, Kazį? Berods, jau nužiesta yra. Tik im ir turėk. Jei jau ypač Kazį vadinti "Kazimieru," tai jau geriau palikti jam ir jo visas insignias ir tiesiog, be jokių bezdžioniavimų rašyti "Karzimierzas" ir galas. Bet ir čia man rodos tik nebylis nepastebės skirtumo tarpe Kaziuko ir "Karzimieržuko."

"Pranciškui" už daug į akį šokti negalima. Ta bet-gi, jei anglas rašo "Franeis," Paliokas "Franciszek," tai kodel lietuvys negalėtu parašyt Pranas? Žinoma. Jei ne tuli iš vienos pusės inteligentai, kuriems "familijariškumas" labai nepatinka, ypač įžymesnes asmnis būtinai savo "Pranciškumi"' kabinėja ir tai be jokios racijos. Bezdžioniavimas ir daugiau nieko.

Jurgis! o tai tikras tikras jau prigijusių lietuviškoje kalboje vardų baravykas. Jis skamba be galo vivacė. Kaip sugėbė ta pati liaudis iš visai jos tarmei nepriainamo greikiško georgiko, o nusmailinti gražiausiai skambantį lietuvišką Jurgį, -tik tas supras kas jos gabumus pažįsta. Tiek to. Ne apie tai kalba eina. Ką noriu pasakyti, tai kad lai gražiausis Jurgutis neužsimiršta, kad ir Jurgutis neyra laimės pamestas, o tik sūnus tos pačios mamytės, tikras jo brolis. Nėra jokio pamato svajoti, kad ot štai Jurgutis tai Jurgutis, o Juras tai ot tik taip sau pašaipos terminas. Atsargiai. Patirkim visupirmu, kaip į tai žiuri liaudis. . .Nežinau kaip kam, gi man Jurgis ir Juras tai tikri dvynai. Taip lygus ir vienoki, kai du vandens lašai. Todelgi manantieji, kad Juras gal būt tik visų apleista Lietuvos kametis, o ne mokintojas, kunigas, valdininkas, inteligentas, -- galvoja atbulai.

Tokie vardai, kai ve "Stanislovas, Vladislovas, Matejušas, Mykolas, Vincentas" ir tiems panaši, tikram lietuviui dantis sugelia. Etimoliogiškai galvojant, gal būt, kad taip. Bet-gi Dieve mano! jei "Setanislovas, Vladislovas, Matejušas, Mykolas, Vincentas ir kiti jų draugai Lietuvoje po čielus amžius išbuvę, da lietuviška tarme nepersisunkė, tai kada jie persisunks??... Ypač dabar mums tie du žodeliai labai galvužę neramina, -- tai kada?...

O bet-gi taip blogai neyra. Apie tai mūsų liaudis jau seniai apsirūpino. Matydama, kaip jos jaunimas Paliokijoj, Maskolijoj, Vokietijoj ir kitur mokslą ėjęs ištausta ir savo tautos reikalais neinteresuoja, pati už darbo ėmėsi. Lietuvos motyna ant syk pamatė, kad tokis vardas, kai ve "Matejušas" jos vaikui netinka. Delko? Visupirmu, jį ištarti sunku. Ką tai reiškia "Matejušukas" prieš Matuką! Todel-gi nieko niekam nesakius ir pas nieką daleidimo neprašius, kai matai "Matejušukui" operaciją padaro, ausis apkarpo. Kad tas jos vaikas ne tik iš liemens, bet ir iš vardo atrodytu, kaipo lietuvys, o ne japonukas. Antra. Kiekviena lietuvė motina buvo tikras savo namų Homeras. Jai reikė ne tik vaikus auginti, mokinti, bet juos ir apdainuoti. Be gramatikos, be retorikos, be sintaksiu pažinojimo suprato, kad tokis terminas, kai "Vincentas, Mykalojus, Stanislovas, Bronislovas" ir kiti jų pažistami, kai spavijočiai ilgi, gariausiam dainos skietui dantis išnarys. Delto-gi vijurkan verdama atydžiai "blusas" gaudė. Tai mes nunai darom supaliokntom pavardėm, jos darė supaliokintiems vardams. Visokiais būdais "blusas" nuo savo kalbos gražumo gynė.

Kodel-gi neisidėmėti į tai, kad mūsų kalba kaip sykis ilgų vardų ir pavardžių nemėgsta. Vytautas, Traidėnis, Mindove, Margis, Keistutis, Birūta, Aldona, -- tai vis pavyzdžiai. Skiemuo viens du trįs, -- ir užtenka. Šiuo principu ir vadovautis. Iš "Jeronimo" padaryta Jarą; iš "Felixo", Palių; iš "Simono," Šimą; iš "Jokubo," Kubą; iš "Klemenso" Klimą; iš "Krizostomo," Krisių. Vadų nesiduodančiu susilietuvinti, atydžiai vengta. Nežiurint į tai, kad veik kas antras dvarininkas buvo "Fabijonas," "Sabastijonas," "Damijonas," "Boneventuras," "Jaramijošius," tokiu nekabinta. Kad ir čia, kad ir šiame mažmožyje, matom tą patį mūsų tautiškos sielos standumą: ne tik nepasiduoti, bet nei nepradėti pasiduoti! Todel-gi šių įrankio ne tik šalin nemeskim, bet jį da kosmarkiau užsmailinkim. Nesakykim, fanatizmas. Jei tas fanatizmas, tai ir visas kas fanatizmas. Kai kūnas be mikrobų, taip tauta be fanatizmo apseiti negal. Vienatinė nelaimė su mumis yra ta, kad mes jei kokį fanatizmą ir turėjome, tai ir to netekom. Daugiau tautiško fanatizmo!

Pirm, ne plūksna viršūgalvį pabrauksiu, da norėčiau pasakyti, ir tai, ką nuo senai sakyti rengiosi, bet vis užsimirštu, tai yra kad aš kritikuoju supaliokintus vardus-pavardes, o ne asmenis. Tokie klausimai, kai ve, kas labiau Lietuvą myli, "Mickevičius" ar Maironis? Kas daugiau Lietuvai gero padarė, Žiukas ar "Pilsuckis?" Kas daugiau Lietuvos bonų išperko, Juozas Mažeika ar "Franciškus Petrukevičiauskas," su mano tema nesusisiekia. Aš laikausi temos ir tik temos. Antra. Svarstau paprasčiausi dalykėlį, apie kurį skaitytojas imano nemažiau už man. Trečia. Rašau tiems, kurie jau yra pasirengia su manim pirmin žengti, o ne tiems, kurie da vis ant vietos tupčioja, o žengti da neišdrįsta. Aš bodžiuosi lietuviais, ką lietuviškai vien šneka, o ieškau tų, ką lietuviškai ne tik šneka, bet ir gyvena.

Morkus.

CUNARD LINE

S. S. SAXONIA

IŠPLAUKS

SPALIO 30 DIENĄ, 1920

TIESIAI Į

HAMBURGĄ

TREČIOS KLASOS RATA $125.00

SU DADELIU $5.00 KARĖS TAKSŲ.

Kreipkitės prie artimiausio Cunard agento.

TELEGRAMAS IŠ KAUNO.

Amerikos Lietuvių Audimo Bendrovė gavo nuo savo atstovo iš Kauno, Lietuvos, sekančią kablegramą:

"Dirbtuvė bus Kaune. Valdžia duoda žemę ir namus. Mašinų galima gauti Vokietijoj. Skubinkit kelt kapitalą."

Amerikos Lietuvių Audimo Bendrovė stengiasi greit atidaryti verpyklas ir audinyčias Lietuvoje, ir tam tikslui pasiuntė ten savo atstovą.

Idant greičiausia kaip galima kunytus! Lietuvos Rubų Industrijos steigimo didelis darbas, reikia kad visuomenė jį remtų ir kad visos musų rubų industrijos spėkos butų sutrauktos į kruvą. Tuom keliu ir einama. Kiek laiko tam atgal, Progresso Rubų B-vė padarė sutartį organizatyvį darbą varyti išvien su Atlaso Rubų B-ve kad tokiu budu bendrai siekti prie bendro tikslo—LIETUVOS RUB* INDUSTRIJOS ĮSTEIGIMO. Visuomenė ypatingai turėtų remti šias B-ves prisidėdama prie jų piniginiškai, nes šios bendrovės jau daug spėkų suorganizavo ir del to jose įdėti pinigai greičiausia atsieks tikslą.

Norėdami prisidėti ar su kitokiais reikalais rašykite į:

AMERICAN-LITHUANIAN TEXTILE CORP'N

ARBA

ATLAS CLOTHING CORP'N

343 West Broadway, Boston 27, Mass.

BALSAS IŠ LIETUVOS APIE "THE LITHUANIAN BOOSTER"

"Kariškių Žodis," leidžiamas Lietuvos Krašto Apsaugos Ministerijos Literatūros skyriaus, Nr. 35 (67), rugpjūčio 26, 1920, štai kaip rašo apie vienintėlį anglų kalboj lietuvių laikraštį:

" *'The Lithuanian Booster'*—mėnesinis laikraštis, leidžiamas anglų kalboje, bet Lietuvių dvasioje. Redaktorius ir leidėjas *Tomas Šeimis* (Thomas Shamis), 500 Fifth Ave., New York City.

"Keleta metų atgal, kuomet dar Lietuvos nepriklausomybės klausimas buvo vos pradedamas judinti svetimoj spaudoje, Amerikoje gyvenantieji lietuviai turėdavo nemažai vargo, kol įtikindavo amerikonus, kad lenkai ir lietuviai yra tai dvi visiškai skirtingos tautos. Nuo Kosciuškos laikų lenkų vardas Amerikoje taip buvo išsigarsinęs, kad amerikonai kiekvieną šviesesnių plaukų, baltesnio veido ateivį laikydavo lenku, o apie lietuvius ir Lietuvą iki Didžiojo Karo pradžios menkai kas težinojo.

"Iškilus Europos Didžiajam Karui ir įtraukus savo sukurin Lietuvą, lenkai, pasinaudodami savo populiarumu, dažnai atsišaukdavo į amerikonus sušelpti Vilniaus ir Kauno rėdybų nuteriotus gyventojus, o surinktas gausias aukas siųsdavo stačiai Varšavon. Amerikos lietuviams tuomet skaudu buvo žiurėti į tokias lenkų apgavystes, ir jie bandydavo nekartą pagarsinti jas spaudoje, bet nevisuomet tas nusisekdavo, nes lenkai iš dalies jau buvo papirkę amerikonų spaudą, kuri lietuvių aiškinimus paprastai siųsdavo 'gurban.' Todel Amerikos lietuviams prisėjo patiems įsisteigti laikraštį anglų kalboje, kad su jo pagelba galima butų Amerikos visuomenę teisingai informuoti apie Lietuvą. Bet čia buvo taip-gi nelengvas darbas. Tokio laikraščio palaikymui reikėjo ir lėšų ir žmonių, mokančių tobulai anglų kalbos ir gerai susipažinusių su Amerikos gyvenimu.

"1916 metais, kuomet Lietuvos padangę užtemdė tamsiausias karo debesys ir kuomet lenkų papirkta Amerikos spauda visur stengėsi ignoruoti Lietuvos vardą, tuomet visai netikėtai pasirodė Amerikoje *"The Lithuanian Booster'* arba 'Lietuviškasai Busteris' (taip jį amerikiečiai vadina), kuris nuo pat pradžios drąsiai stojo kovon už Lietuvos laisvę ir iki šiai dienai ištikimai tarnauja musų tautai, keldamas Lietuvos vardą svetimųjų akyse ir blaškydamas lenkų skleidžiamus melus apie Lietuvą Amerikos visuomenėj.

" 'L. B.' yra šiandien tur but vienatinis anglų kalboje, lietuvių dvasioje leidžiamas laikraštis. Jis taipgi yra vienatinis lietuvių laikraštis Amerikoje, kuris nežiurint į lietuvių partinius ginčus, išlaikė iki šiol gryną, nepartinę, tautinę dvasią. Jis ištikimai ir išimtinai tarnauja iki šiai dienai Lietuvai ir jeigu jau šiandieną pradeda atsirasti Amerikoje gimusių lietuvių-tėvynainių, tai už tai reikia dėkoti 'L. Busteriui.'

" 'L. B.' ateitis yra taipgi šviesi. Laikui bėgant Lietuva turės užmegsti su Amerika artimesnių komercijos ryšių; jai butinai reikės tuomet laikraščio anglų kalboje supažindinti Ameriką su savo exportais ir importais, o 'L. B.' kaip tik ir galės šitokį darbą atlikti. Linkėtina 'L. B.' kuoilgiausių metų!

"Lietuviams, mokantiems ir besimokinantiems anglų kalbos, patartina skaityti 'L. B.,' nes jis talpina daug įdomių žinių apie Lietuvą. Birželio mėnesio Nr. kuris šiomis dienomis pateko į musų rankas, telpa šie įdomus straipsniai: Trumpa peržvalga Lietuvos praeities (su žemlapiu), Vilnius Lietuvos širdis (su paveikslu), Apie medžioklės Lietuvoje, Radvylių šeimyna Lietuvos Istorijoje, Lietuvos gyventojai, Lietuvos moterių teisės sulyginant su Amerikos etc. Visi šitie straipsniai yra originaliai ir parašyti labai lengvoje Anglų kalboje."

"DARBININKE" gali gauti Kauno "Laisvę," "Kariškių Žodį," "Vienybę," "Tautą," "Darbininką" ir k.

MOTERS IR VYRAI KLAUSYKIT

KĄ SAKO PROGRESS SHOE MFG. CO.

Broliai ir sesers! Jau keliose lietuvių kolonijose, mes, Progress Shoe Mfg. Co. pirmutiniai atidarėme avalų krautuves, kuriose yra sudėti tikri lietuvių darbininkų padirbti avalai. Mes atidarėm tas krautuves ne su tuo tikslu, kad grobti didelį pelną arba kitus darbininkus išnaudoti, bet mes jas atidarėm delto, kad patarnaut jums teisingai, duot už jusų pinigus tikrą vertę tavoro, ir apsaugot nuo išnaudojimo per perkupčius. Persitikrinkit patys; už tokius čeverykus, kur jus mokėsit kitose krautuvėse $14-$15 arba net $18, užtikrinam kad pas mus gausit tokius pat arba da geresnius už $8, $9 $10 iki $12. Bet mes čia kalbame tik už geruosius avalus, pas mus yra čeverykų už $6.50 iki $7, kur už tokius pat arba mažesnės vertės kitose krautuvėse mokėsit $8.50 ir $9. Todel gerbiamieji, pasitėmykite tas kainas ir patys persitikrinkit ,kad pirkdami pas mus, t. y. Progress Shoe Mfg. Co. avalus, pačių lietuvių išdirbtus ir musų pačių krautuvėse, jus sutaupysite nuo kiekvienos poros avalų nuo $2 iki $5 ir daugiau.

BERNAIČIŲ AVALAI, padirbti iš tvirčiausios skuros, su viduriniu padu (inersole, tvirtais užkulniais, kurių padarymas gana brangiai apsieina, saizo 9 iki 13 ir pusę, po $5, nuo 1 iki 5 saizo — $5.50. Atminkit kad paminėti musų avalai yra gvarantuoti, lengvai ir gerai nešiojasi.

Visokius avalus galite užsisakyti ir iš toliau, mes prisiųsim jums į namus. Užsisakydami avalus turite nurodyti kokio ilgio, ir kiek pločio. Kokios išvaizdos: nusmailintus, vidutiniškus ar plačius ir kokios skuros—juodos ar geltonos; kokios prekės.

Apielinkės lietuviai užeikit persitikrinkit patys.

PROGRESS SHOE MANUFACTURING CO.

Antanas Yakavonis

377 West Broadway, South Boston, Mass.

Ben-Hur

ISTORIŠKA APYSAKA IŠ JĖZAUS KRISTAUS LAIKŲ.

Su puikiais drobės apdarais tik $1.50

Toji istoriška apysaka yra išversta visose kalbose ir begalo visų branginama. Mes lietuviai ir-gi privalome branginti ir savo namuose turėti.

BEN-HUR begalo brangus veikalas, turi 472 puslapiu ir apie šimtą įvairių paveikslėlių.

KAS JOJE YRA?

Joje rasi aprašymą atsitikimų iš senovės laikų prieš V. Jezaus užgimimą. Toliaus rasi apie užgimimą, gyvenimą ir t. t.

KAS BUVO BEN-HUR?

Skaitydamas sužinosi kas buvo Ben-Hur ir kiti tuo laiku garsingi vyrai. Kaip Ben-Hur vedė į nukryžiavimo vietą Baltazarą, Esterą ir du Galiliečiu.

Mes kiekvienam "DARBININKO" skaitytojui pasiūlome tą knygą įsigyti, nes kainuoja tik $1.50 ir užtikrinam, kad būsite užganėdinti ir dar savo draugams patarsite nusipirkti.

Pasiskubinkite su užsakymu, nes tokios knygos greit parsiduoda ir gali jų netekti. Pinigus siųskite "money order'iu" arba registruotame laiške šiuo adresu:

"DARBININKAS,"

242-244 W. Broadway, So. Boston, 27, Mass.

LIETUVOS PREKYBOS IR PRAMONĖS BANKAS

Vilniuj IR JO SKYRIAI

Panevėžyj

Šiauliuos

Raseiniuos

Liepojuj

Klaipėdoj

Marijampolėj

Virbalyje

kuogreičiausia išmoka pinigus pasiųstus per savo AGENTŪRĄ NEWARKE. Kol žemas auksino kursas, dėk pinigus L. P. P. Bankan. Ten gausi

7 nuoš. padėjus 2 metams
5 " " 1 "
3 " " neapribotam laikui.

Pinigus pasiuntimui priima ir informacijas apie susidėjimą banke duoda Banko agentūros vedėjas

M. NARJAUSKAS, 747 Broad St., Newark, N. J.

PROGA

BE ABEJONĖS KIEKVIENAS NAUJOS ANGLIJOS LIETUVYS ŽINO APIE

VINCENT A. JENKINS INC.

REAL ESTATE BENDROVĘ,

kuri jau per kiek laiko varo biznį Boston'e ir apielinkėje pirkime ir pardavime namų, farmų, ir taip visokių biznių, taip-pat tarpininkauja skolinime pinigų ant nejudinamojo turto mortgičių.

Ši bendrovė Rugsėjo 1-mą, 1920 tapo inkorporuota po Massachusetts Valstijos teisių ant $100,000 ir štai inkorporavimo priežastįs:

PIRMA;

Kad didis biznio augimas priverčia šią bendrovę ieškoti ir atidaryti kelis skyrius patarnavimui Lietuvams taip pat svetimtaučiams pirkime, pardavime ir aprūpinime morgičių ant namų, nes mūsų teisingas patarnavimas savo klijentams suteikė mums taip laimingą pasisekimą šiam biznyje, Boston'e.

ANTRA;

Kad Lietuviai taip pat svetimtaučiai kreipiasi prie mūsų ne tik iš svetimų miestų, bet net ir iš svetimų valstijų, delto mes esame priversti ieškoti ir atidaryti tinkamus skyrius tolimesniuose miestuose, kaip tai, Lawrence, Worcesteryje, Montello ir tt.

TREČIAS;

Inkorporavimas reiškia daug tvirtesnę sielą. Kad Lietuviai, yra priversti suorganizuoti, kotviričausia REAL ESTATE AGENTURĄ, kurios teisingas patarnavimas juos apsaugotų nuo visokių plėšikų.

Suprantama, atidarant skyrius tolimesniuose miestuose ims daug kapitalo veikime kiekvienam skyriui sekantiems biznio dalykams:

Pirma PIRKTI NAMUS, FARMAS, arba BIZNIUS. Antra, SKOLINTI PINIGUS ir MORTGIČIŲ. Trečia PIRKTI MORTGIČIŲ, NOTŲ (atpirkti mortgičių) nuo publikos norinčios parduoti.

Viršminėtais dalykais ši bendrovė dabar užsiimdinėja ir varo biznį todel tikisi ir ateityje taip darbuotis.

Lietuviai! štai jums proga prisidėti prie korporacijos kurios biznis jau puikiai išdirbtas ir dar didžiau plati nasi. Štai kaip jūs galėsite pasinaudoti nusipirkdami kelis šėrus šios korporacijos.

Kurie neturite namo arba biznio, be abejonės manote kada pirkti. Kurie turite namą arba biznį, norėsite kada parduoti. Tapę šėrininkais šios korporacijos būsite patys savo agentais, nes jūs gausite nuo šios korporacijos naudingų patarimų kaipo nuo savo biznio ir jūs pirkimas arba pardavimas per šią agentūrą reikš biznį ir uždarbį jums "DIDESNĮ NUOŠIMTĮ" ant savo pinigų.

APSISAUGOKITE LIETUVIAI! nedasileiskite visokiems plėšikams save apgaudinėti pirkime arba pardavime namų, bet tapkite šėrininkais šios korporacijos ir pastatę šią korporaciją kaipo didžiausią visam Amerike REAL ESTATE (Nejudinamo Turto) AGENTURĄ ateityje turėsite teisingus patarėjus ir patarnautojus.

ŠĖRAI PARSIDUODA PO $25.00.

Nelaukite, bet užsirašykite kelis šėrus šiandiena. Siųsdami pinigus adresuokite:

VINCENT A. JENKINS INC.

REAL ESTATE

395 WEST BROADWAY, SOUTH BOSTON, MASS.

V. A. JENKINS (JANKAUSKAS)
Prezidentas ir Iždininkas.

GEO. F. SULLIVAN, Vice-Prezidentas.
Wm. N. BRUHMULLER, Sekretorius,
F. A. ZALESKAS, Antras Iždininkas.

(APGARSINIMAS)

Retas iš daugelio.

Aš dirbau prie vokiečių ant gelžkelio kartu su senu žmogumi Ipolitu Strodomskiu. Susipažinau su juo aš prie darbo ir greitai likome dideliais draugais, nors aš buvau visai jaunas, o jis jau senas žmogus visko per gyvenimą prityręs. Mat aš negalėjau draugauti su kitais darbo draugais-jaunuoliais kaip ir aš, nes jie savo elgesiu, - kalbomis, kartais gan nepadoriomis mane nuo savęs stumte stūmė. Aš ieškojau ramumo dvasiai, nes ji baisiai kentėjo matant vokiečių visus biaurius žiaurumus, kurio pats ant savęs irgi gerokai patyriau. Ipolitas Strodomskis mane nejučiomis prie savęs privyliojo; jis visuomet buvo tylus ir nekeikė kaip kiti, nors jau ir seni žmonės, vokiečių elgėsio, tik tyliai kentė. Aš mačiau iš jo veido kad jis kenčia dvasia, tik nesirodo viešai.

Jis gyveno Šiauliuose ant vadinamo Kalnelio bakužėj su pačia ir vaikeliais. Vos prasimušdavo gyvenimui iš menko vokiečių užmokesnio, o vaikeliai dar užsidirbti negalėjo, taigi prisieidavo jam ištisas savaites praleisti be duonos. Aš matydavau kaip jis valgydavo pietų laike šaltas, virtas bulves su visomis lupenomis, kartais net be druskos. Aš dar nors sausos duonos kasdien turėjau.

Mums su juo buvo pakeliui namon eiti ir mes greitai susidraugavę kasdien pataikindavome kad grįžti kartu, jeigu ne prie vieno darbo vokiečiai paskirdavo. Taip pat mes susikalbėjome kiekvieną rytą susieiti prie bažnyčios, ir jau kartu abiems eiti į darbą.

Ir beeidami kartu mes išsikalbėdavome viską nuo .pat širdies: apie gyvenimą ir vargelius ir visokius gyvenime atsitikimus. Jis, kaipo senas, prityręs žmogus daug man pasakodavo apie save iš ko aš daug pasimokinimų gavau del ateinančio gyvenimo, o aš jam aiškindavau visokius jam nesuprantamus dalykus, nes buvau išėjęs dvi klesas gimnazijoj. Aš net gėdindavausi kaip jis man dėkuodavo už "tokį prielankumą vargšui tamsuoliui" kaip jis pats sakė, kaip girdavo. Aš jame suradau sau malonų draugą, o jis mane taip pat gerbė ir maloni buvo mūsų draugystė.

Būdavo šaltais žiemos rytais, kad tvoros net pyškėdavo, aš eidavau darban dar pusvalandžiu ankščiau, kad pas bažnyčią prie būdelės (ten mūsų buvo sutarta) susitikti su draugu. Kartais jau atrasdavau jį manęs belaukiantį, iš šalčio betrypiantį, o kartais prisieidavo man jo palaukti. Jeigu būdavo dar laiko, tai mes dar užeidavome į bažnyčią ir paskui besikalbėdami traukdavom į darbą. Vakare grįžtant namon vėl kalbai galo nebuvo. Man malonu būdavo, kad jis patenkintas mano draugyste. Subatvakarais arba aš pas jį nueidavau arba susitikdavome jau ankščiau sutartoj vietoj ir eidavome ant mišparų į bažnyčią ir pareidami ilgiausiai kalbėjomės, kartais net toli po vidurnakčio.

Šventadienyje aš nueidavau pas jį (jis nedrįsdavo pas mane eiti, sakė aš labai nusižeminu save) ir rasdavau jį beskaitant kokią knygutę ar seno laikraščio kraštelį su šeimyna. Naujų laikraščių arba knygelių jis neįstengė nusipirkti ir rankiodavo visokius popierėlius, kur tik kas atspauzdinta arba parašyta buvo ir skaitė pats ir aiškino vaikeliams. Aš kaipo buvęs mokinys turėjau keletą knygučių kurių nunešdavau savo draugui. Ir naujesnį laikraštį kaikuomet nutverdavau. Laikraščio ir knygelės nesuprantamas vietas ant kiek pats supratau aš aiškinau savo draugui. Nunešdavau kartais ir popieros keletą lapų ir kokį paišelio galiuką arba seną plunksną ir rašalo — ką pats turėjau, tuomi dalinaus su juo. Jis rankiodavo popieriukus nuo cigaretų dežučių ir ant jų susirašinėdavo ką reikėjo ir mokino vaikelius rašyti. Pats darydavo užrašus ant tokių popierėlių jeigu ką naujo aš pasakydavau arba paaiškindavau ir turėjo visuomet kišenėj pluoštelį tokių popierėlių skardinėj nuo cigaretų dežutėj ir paišelio galiuką. Jis vos vos galėdamas su šeimyna pramisti leido kiek galėdamas vaikelius į mokyklą ir kelius kartus neturėdamas užmokėti auksino į mėnesį už mokymą nebegalėjo toliau leisti. Labai jis norėjo "įduoti akis" kaip sakydavo, savo vaikeliams.

Man labai patiko kad jis nebuvo toks užsispyrėlis del mokslo kaip daug tokių senų žmonių.

Išauginti vaikelius dorais žmonėmis buvo jo gyvenimo svarbiausia užduotis.

Bedraugaujant su juo aš sužinojau, kad jis dar turi siekimą — tai noras gauti žemės sklypelį ir iš jos misti.

Kiek jis prikalbėdavo del jos! Aš jaučiau jo karštą norą ir mudu kartu su juo vaidentuvėj keldavome ramų, sveiką gyvenimą ant žemės, kur tavęs nė piktas vokietis—prižiūrėtojas nedaužys ir dūmų į plaučius nereikės gerti.

Tai viskas buvo 1917 metuose.

1918 metuose aš pasiekiau savo brangiausio tikslo įstoti dar į gimnaziją, o jis liko dirbti prie vokiečių.

Aš buvau jau penktoj klasėj ir vis susitikdavau vakarais su senu draugu. Su juo aš rasdavau atilsį nuo mokyklos perdidelių formališkumų ir mandagumų, kurių prisilaikydami draugai vadino mane paniurėliu, nemandagiu.

Jis dar labiaus stengėsi nusižeminti, o man buvo didelė gėda.

Užėjo pas mus bolševikai, draugas nebeteko darbo, aš dar kiek lankiau mokyklą ir susieidavau su juo, paskui išėjau slapta nuo bolševikų į Kauną į lietuvių kariuomenę ir kiek laiko apie savo draugą nieko nežinojau. Kaip jau buvo išvyti bolševikai, tai aš vėl suradau jį ir ligšiol susirašinėju ir kiek galiu jam padedu. Jis įsigijo žemės sklypelį ar tai tėvo paliktos ir vargsta. Jis dabar dar vargingesniame padėjime kaip pirma buvo, taigi ašen norėdamas jam padėti, bet kaipo kareivis nedaug ką galintis, o dar ir mano namuose nekas yra, atsišaukiu į jus, Amerikos lietuviai, kad paduotūmėte jam brolišką ranką, o varguolio širdis dėkingumo ašaromis verks. Jam daugiausia reikėtų padėti leisti mokytis vaikelius ir pačiam šviestis. O jis kaipo paprastas darbininkas būdamas vis tarpe tamsuolių gali daug ką padaryti švietimo darbe, nes tokie žmonės tokio tikės.

Aš jam nusiunčiau Tamistų "Darbininką," kuris, beabejo jam labiausiai patiks. Taippat jam suteikiau pagelbą popieriu ir kuom galėjau.

Jo vaikučių mokslui reikalinga visko, tai jūs gerbiamieji Amerikos lietuviai suteikite jam pagelbą siųsdami kokių knygelių ir kitų dalykėlių, užrašykite kas nors jam "Darbininką" o būsite patys linksmūs gerą darbą padarę ir jis negalės jūsų pagelba atsidžiaugti ir karštai atidėkuos savo broliams.

Tikiuos kad mano patarpininkavimo neatmesit, gerbiamoji redakcija ir jūs, mieli tautiečiai ir suteiksit brolišką pagelbą, nes Lietuvoj pašalpinės draugijos pačios skursta. Išklausykite, broliai, seserys, varguolio prašymą!

Jo adresas: **Lithuania, Raseinių apsk., Viduklės val., Kanapėnų kaimas, Ipolitui Strodomskiui.**

Tikiuos draugui pagelbos.

Su pagarba,

Viršila Vitkauskas Leonas.
9-to pėst. pulkas, 2-ra kulkosv. kuopa.
Veikiančioji Armija,
1-9-20.

Prierašas: Gerb. viršilos L. Vitkausko žodžiams negalima netikėti. Jo nurodytas vargdienis užsipelno paramos. Paraginame skaitytojus atsiliepti. Gal yra tokių, kurie jį pažįsta ar net giminė. Tokie privalėtų jam prigelbėti daugiau kuo, ne vien knygomis, laikraščiais ir rašymo daiktais.

Taboka.

IŠTRAUKOS IŠ LAIKRAŠČIO VADINAMO SOUTH BOSTON INQUIRER, AUGUST. 5, 1920.

Tas laikraštis arba geriau autorius to straipsnio apie tabaką užvardina sarkastiškai kaipo vyro pačią. O tai atsakančiai, nes kai kurie tiesą sakant, tabaką taip myli kaip savo pačią, kad kad tik ne labiau. To straipsnio autorius yra Jonas Dickson Sherman. Jis vadina tabaką MY LADY NICOTINE — mano moteris nikotina — tai reiškia sunaudotojo tabako meilę prie paročio rūkymo uostymo, arba kramtymo nikotinos kuo yra tabakas, nes jis turi nevieną vardą. Žinoma nei venas tų vardų nėra lietuviškas. Toliau sako: "Mano moters įtekmė nevisuomet lipšni. Kaipo visi prakilnieji asmens pričadina sau priešus. Žmonės pradėjo prie nikotiną arba tabaką jau senai, senai, o tiktai andai laikraštis pranešė, kad nakties laike kilo riaušės mieste Kentuckey. Urbonas VIII ir Inocentas XI pasmerkė ją. Sultanas IV pasmerkė mirtin kankinimais tuos, kurie rūkė tabaką. Jokubas I Anglijos karalius išleido tabakui sproginantį šuvį, kuriame užvardina tabaką sutverimu "bedugnės duobės." Lucija Page Gaston Amerikos Prieš papirosinės Sąjungos narė yra nužiurėjama su bagnetu pakilsianti prieš prezidento žiedą. Pažvelk į orą o pamatysi debesį nedidesnį už moters ranką su raukais išreiškiančiais: dabar ušpulkim tabaką!"

Toliaus autorius parodo, kad Nikotina nors taip užpulta vis tikisi beturint užtarytojų, kurie net mirties nebijo už tabaką. Dar daugiau nikotina arba tabakas raminasi tuomi, kda yra gydytojų, kurie neva giria tabaką. Žinoma didžiuma gydytojų tvirtina, kad rukymas yra blogas jaunimui. Jei blogas jaunimui, tai visiems blogas. Tiktai, kad patys ponai gydytojai neturi linosybės nuo rūkymo papročio, tai tame nenori matyti blogo. Kurie sako būk rūkymas su laiku nekenkiąs. Tai grieštai priešinosi savo pasakymui, kadangi negali būti saikaus papročio. Kas sykį įpranta tai jau įgyja pajunkimą, o tas pajunkimas tai yra tikra nelaisvė žmogaus. Stengtis įkalbėti janimui, kad nerukytų, jei seniai rūkys, tai kita kontradikcija ir tuščias bergždžias pasistengimas.

Bejuokaudamas autorius praneša ir naudingų istorijos žinių. Viena tai yra, kad Europoje lig lapkričio pirmos sąvaitės, 1492 m. nei vienas nebuvo girdėjęs apie tabaką. Bendrai paplitusi apysaka dvejų jurininkų, kurios Kolumbas siuntęs ieškoti salos, kuriai jis suteikė vardą SAN SALVADOR sugryžę iš ten su apsakymu buk tosios salos gyventojai nešioję rankose degančius lapus, kurie dūmus jie įkvėpuodami išputė oran per nosis ir per burną. Vėliaus jie sužinojo,, kad tie degantieji lapai tai buvo kažin kokio augalo lapai suvynioti į lapus turkakviečio (korno).

Pirmoji tikra istorija rūkymo yra paduota metais 1526 autoriaus Gonzalo Hemandezo de Ovedo. Jo istorijoje taip užvardinamoje "HISTORIA GENERAL DE LAS INDIAS." Jisai pastebi, kad tas paprotys ėsąs pavojingas ir vedąs prie nustojimo jausmų. Jie taip pat praneša, kad Kubos ir daugumo salų gyventojai rūko susuktus arba suvyniotus žolių lapus, kurios jie vadino "TABAKAS." O didžioje žemės dalyje žmonės įkvepuodavo dūmus per abi nosi us pagelba šakutės panašios į raidę Y padarytos iš nendrės tuščiū vidurių, kurios abu dvišakius galų įkišdavo sau į nosis ir traukdavo dūmus. Tas įrankis vadinoi "TABAGO." Spaniečiai suprato, būk tas vardas būtų tos žolės užiuot pypkės, tai ir turime vardą Tabaką. Ovedo parodė klaidą, bet jau pervėlai, kada tas vardas TABAKAS jau buvo prisisavintas veik visų baltųjų žmonių, ir pasiliko ant visados. Tos žolės vardas buvo kitokis pas kitas tautas: Karibai ją vadino "COHIBA," Braziliečiai vadino "PETUN", Meksikiečiai "PIECELT," Virginijos Indečiai "UPPOWOC."

Sulyg chemijos mokslo tos žolės gamtinis vardas tai yra NIKOTINA — tai veikliausis tabako (užmazga), tai labai nuodingas gaivalas vadinasi "ALKALOID" gautas nuo NICOT, tai asmuo kuris įveisė tabaką Prancijoje kaipo augalą medicinos (gydyklos). Mažas skirtumas randasi mūsų dienų tabako vartojime nuo jo pradžios išgalvotojo vartojimo. Kada Lietuvos kariuomenė randasi dabar Vilniuje, kada kas dien atvaduojami naujos ir naujos mūsų sodybos, kada su Sovietais padaryta taikos sutartis ir

Kaipo matėme suvyniotieji lapai į korno lapus-tai mūsų amžiaus papirosai (cigarette), lapai susukti be jokio įvyniojimo tai cigarai. Tabakas sutrintas į taboką arba į miltus smulkius ir traukiamas į nosis tai, uostymui sunaudojamas. Indijos žmonės taip pat kramtydavo tabaką, tai tas būdas sunaudojimo lietuviškai vadinasi primke. Pypkė arba pypkis tai veik visur yra abelniasiais būda sunaudojimo tabako . Pas Amerikos Indiečius buvo randamos akmeninės pypkės vadinamos "CALUMET," jie tai laikė savo apeigų pagarboje.

Tabakas įsibriovė Europon įvairiais keliais ir prisdengęs įvairiais tikslais. Bet, kaip žemiaus pamatysime, abelnas tikslas tai godulystė nulobimo tų, kurie tabaku pirkliauja. Valteris Ralegh užpelno ar garbę ar geriau papeikimą už pargabenimą tabako rūkymo. Iki jo laiko tabaka buvo vartojamas kaipo gydykla nuduota (gydykla įžeidimo sveikatos), kai kurie rūkė būk dėl sveikatos. Anglai pūsdavo dūmus per nosis pasididžiuodami, kad jiems patinka smilkinti.

Pirma septiniolikto šimtmečio tabakas turėjo pilną liuosybę. Toliaus Stabmeldžiai Mahometonai ir Krikščionių monarchai kartu pradėjo paprotį tabako sunaudojimo, kurį Anglijoj vadino "tabako gėrimu." Bet nepaisant visų pasipriešinimų tabakas paplito visoje Europoje kaip smaguris.

Po karės Krime papirosų pirklyba labai pakilo. Anglijos oficierai gavo paprotį be draugaudami su Turkais. Prancūzais ir Italais, kurie kaip Indiečiai, "patys vyniojo sau papirosus." Kiti Anglai sekė kariumenės oficierus. Amerika, kuri nežinia kodel, buvo veik apleidusi papirosus, atrado juos Anglijoje ir sugrįžo prie jų.

Per niekurį laiką papirosai buvo daromi iš Turkų tabako lapų. Toliaus išrado "šviesųjį" Amerikos tabaką, kuris dabar auga Virginijoje, Carolinoje ir rytinėje Tennessee valstijose, iš jo daromi giriami papirosai. Reikia prisistebėti labai, ką žmogus giria ir kuo giriasi! Galutinai tapo išrasta mašina darymui papirosų, o šiandien Amerikos papirosai yra sunaudojami visame pasaulyje.

Metais 1868 dar nebuvo užtektinai sunaudojamų papirasų, kad Suvienytų Valstijų valdžia būtų galėjusi uždėti valdžios mokestį jų išdirbimui. Vėliasniais metais pasidauginimas jų ėjo pirmyn bilijonais Nuo metų 1899 iki 1914 buvo 500 nušimtis. Pastaraisiais dviem metais pareikalavimas jų augo stebėtinai, tur būt del karės.

Metais 1910 pirmu kartu papirosai pasivijo pasidauginimu cigarus, jų palyginamieji skaičiai buvo 8,500,000,000 ir 8,000,000,000. Nuo to laiko papirosai dauginasi, cigarai pasiliekti tuomi pačiu skaičiumi. Metais 1919 birželio 13 papirosų skaičius išneša 46,500,000,000 o cigarų 8,000,000,000, kaipo metais 1910. Pirmu kartu daugiau tabako sunaudojo į papirosus negų į cigarus., abiejų abejų skaitlinės tabako svarų 177,000,000 ir kito svarų 162,000,000.

Valdžia gavo akčyžės už tabaką 206,003,091, o pasidauginimo vienais metais 49,814,431 daugiau negu praslinkusiais metais. Daugiau negu 95,500,000 už papirosų tabaką valdžia gavo pinigų. Nesenai valdžia uždėjo dar didesnį mokestį ant tabako.

Iš viso praslinkusį metą sunaudoto tabako svarų 497,079,920. Tabako nugenėto 17,499,465, smulkiai supiaustyto svarų 9,809,225 rūkomojo tabako svarų 257,893,440 ir uostomosios tabokos svarų 37,180,382.

Tabako kaina užauginto ūkėj praslinkusio meto buvo 542,547,000. Tai išpuola už kiekvieną svarą 39 centai. Dabar gauna daugiau.

Daugiau negu $1,500,00,000 atseina tabako produktas Jungtinėse Vastijose. Daugiau negu pusantro milijono margų (acers) lauko pavesto auginimui piktžolės. Išdirbimui tabako valdžia parodo skaitlinę įdėto kapitalo metais 1914 buvo 303,830,000 kuri suma buvo net tuomet nepilna o dabar daug daugiau. Skaitlius darbininkų to pat meto buvo 178,872, ir jų metinis uždarbis $77,856,000.

70 nuošimtis Amerikos suaugusių vyrų vartoja tabaką vienu ar kitu būdų. Per metus mažiausia sunaudoja ant kiekvienos galvos po septynis svarus neiškiriant vaikų nei moterų. Tikrieji tabakieriai sunaudoja po dvidešimt svarų. Sulyg paduota statistika 25,000,000 rūkytojų ir kramtytojų kurie daugiau mažiau kiekvienas asmuo sunaudoja tabako po 22 svarų, 8,000,000 papirosinių sunaudotojų su 4,500 papirosų per metus ir 5,000,000 cigarų sunaudotojų kiekvenas sudarko 1,500 cigarų per metus.

Čia reikia dar pridurti, kad tabakas neauga b tkokioje žemėje, jis reikalauja geros žemės, kurioje augtu gerai naudingi javai. Tai stengkimės pagalvoti truputį giliaus apie atpratimą nuo tos piktžolės.

Kun. P. Saurusaitis.

REID AUTOMOBILIŲ MOKYKKLA.

MAGNETAI, GENERATORIAI KARBURETORIAI

užima svarbią rolę geram veikime Tamstos automobiliaus. Sugedus bent vienai daleliai ką Tamstos darysite?

Reid Automobilių mokykla geriausia mokina Tamstą susipažinti su motoro konstrukcija ir veikime. Dieninės ir vakarinės klesos delei vyrų ir moterų. Privačiai kursai sudaryti. Rašyk, telefonuok arba ateik delei musų knygelės. *P-nas REID'AS pirmiaus instruktoriavo Y. M. C. A., 91 Church gat., kampas Columbus Ave., Boston, Mass.*

UŽSIPRENUMERUOK "VYTĮ".

Dr. J. J. Bielskis, grįždamas iš Lietuvos, parvežė virš 300 įdomiausių Lietuvos iliustracijų. Su "Vyčio" 9-ju No., išleistu už gegužės 15 d., pradėjome dėti tąsias iliustracijas laikraščio kiltysna. Dabar Lietuvos iliustracijomis puošime kiekvieną "Vyties" No.

Vargu kas kita yra taip iškalbinga, kaip iliustracijos. Nė gabiausia parašytas straipsnis, nė turiningiausia kalba neatvaizduoja dalyko taip, kaip iliustracija.

"Vytyje" rašo gabiausi Europos ir Amerikos lietuvių rašytojai-poetai.

Mėgi Lietuvą, nori pasigrožėti jąja—užsisakyk "Vytį". Prenumeratos kaina: Metams $2.50.

"VYČIO" ADMINISTRACIJA,

3261 S. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

BALTIC STATES FINANCE CORP.

(INKORPORUOTA MASS. VALSTIJOJE)

KAPITAL STOCK $1,000,000.00

Ši korporacija likos sutverta geresniam aprūpinimui keliaujančių Lietuvon Lietuvių reikalų.

PARDUODAM LAIVAKORTES, SIUNČIAM PINIGUS Į LIETUVĄ.

KURIE MANOT VAŽIUOTI Į LIETUVĄ

Pirkite laivakortes iš laiko, nes sunku gauti vietos ant laivų. Laivai išeis šiomis dienomis sekančiai:

TIESIOG BE PERSĖDIMO IŠ NEW YORK Į HAMBURGĄ.

Rugsėjo 11-25 ir Spalio 23-30
Lietuviam gerai žinomas
Laivas SAXONIA, Spalio 30 į Hamburgą.

Iš New York į Antverpą be persėdimo
Rugsėjo 18-25 ir Spalio 2-9-23.

Iš New York į Rotterdamą be persėdimo
Rugsėjo 14-22 ir Spalio 2-12-19-26.

Laivai į Hamburgą ar Liepojų su persėdimu Anglijoj
Rugsėjo 15-18-21-23-25-30
Spalio 2-7-9-12-16-21-23-28-30.

PASPORTAI JAU YRA GAUNAMI.

Pasportai turi būt išimti ir užvizuoti tų šalių konsulių per kurias prisieis keliauti. Delto yra reikalas iš anksto turėti pasportus užvizuotus. Mes visiems mūsų pasažieriam gaunam vizus laiku, kad nebūtų sutrukdymo pribuvus į New York.

Mes pasitinkam kiekvieną atvykstantį iš toliau ar jis atvažiuotų į Boston ar New York ir aprūpinam jo reikalus pas Custom House, Internal Revenue kolektorių ir kitus reikalus.

Laivakortės per vandenį $100.00. Head Tax $5.00. Nuvažiavę į Hamburgą, Antwerpą ar Rotterdamą lengvai pasieksite Lietuvą. Užsakydami laivakortę prisiųskite $25. Pasportus mes parūpiname gyvenantiems Bostone ar netoli Bostono. Iš tolimesnių miestų norėdami gaut informacijų kreipkitės pas:

BALTIC STATES FINANCE CORP.

361 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

Telephone S. B. 1061.

IŠSIRAŠYKITE LAIKRAŠČIŲ IŠ LIETUVOS.

"Darbininke" galima gauti laikraščių iš Lietuvos. Už 50c. (galima stampėmis) gausi 10 ekz., už dolerį — 20 ekz.

KUR GERIAU?!

Ar pas svetimtaučius gauti už padėtus pinigus ant padėlio

4½%

Ir dar reikia išlaikyti pinigus pilnai šešius mėnesius kad gavus pilną nuošimtį.

Ar savo banke gauti už padėtus pinigus ant padėlio

6%

Ir kur mokama už kiekvieną mėnesį nuo dienos padėjimo.

Tas reiškia kad galite išimti pinigus kada tik norite ir nepražudydami nuošimčio nei už vieną mėnesį.

Pinigus ant padėlio galima padėti ypatiškai arba per laiškus.

CENTRALIS BENDRAS LIETUVIŲ BANKAS

DIREKTORIAI:
Ad. Kalasunas, Providence, R. I.
D. Petkevičius, E. Saugus, Mass.
J. Trainavičius, Brighton, Mass.
A. J. Gotautas, S. Boston, Mass.

DIREKTORIAI:
S. Kudzma, Nashua, N. H.
J. Lapėnas, Norwood, Mass.
J. Kazlauskas, Haverhill, Mass.
J. Širvydas, Lowell, Mass.

Prezidentas
JUOZAPAS KAVALIAUSKAS

Centras:
32-34 CROSS STREET, BOSTON, MASS.

Skyrius:
366 BROADWAY, SOUTH BOSTON, MASS.

VIETINĖS ŽINIOS.

UŽRAŠĖ DARBININKĄ''

So. Bostonietis Antanas Lengvinas, pamatęs atsišaukimą 9-to L. K. Vytėnio pulko, 2-ros kulkosvaidžių kuopos prašant užrašyti "Darbininką," tuoj atsiliepė. Atėjęs "Darbininką" užrašė metams.

Ketverge, 30 d. rugs. buvo susirinkimas LDS. 1 kp. ir L. Vyčių 17 kp. vakarinės mokyklos komisijų.

Tame susirinkime apkalbėta vakarinės mokyklos reikalai.

Nutarta atidaryti nuo spalio 18 d. š. m. ir tęsti iki gegužės 1 d. 1921.

Mokinama bus tris vakarus į savaitę: panedėliais, utarninkais ir ketvergais.

Registracija mokinių bus spalio 14 d. 7:30 val. vakare L. D. S. name 366 Broadway, L. D. S. 1 ir L. Vyčių 17 kuopų kambariuose.

P-LĖ A. KIBURIUTĖ,

A. L. R. K. Moksleivių Susiv. 17 kp. iždininkė. Lanko So. Boston High School ir New England Conservatory of Music.

DŽIAUGIASI.

Juozas Malukas, Cambridgeietis, savo draugui V. Širkai rašo iš Kauno. Rašo, kad iš Cambridge'io į Kauną truko 17 dienų, atsėjo $300. Kelionė buvus sunki, dingęs bagažas. Pataria važiuojantiems į Lietuvą neimti su savim nei daug bagažo, nei pinigų. Dabar einą "smarkūs mūšiai su pasmirdusiais lenkais." Kaune dailu, visur esą lietuviški parašai ir ženklai. Dar rašo: "Merginos Kaune daug gražesnės, daug mandagesnės. Man teko būti Liet. Prekybos Bendrovės ofise, pašte, telegrafo stotyje ir kitose viešose vietose. Visur miela ir malonu atlikinėti reikalus. Merginos labai mėgsta amerikiečius. Sako, kad amerikiečiai mandagesni, meilesni ir gražesni, negu Lietuvos vaikinai."

VISAI ATSITAISĖ.

Gerb. kun. P. Juškaitis, Cambridge'io lietuvių klebonas, kuriam nesenai gerklėje buvo daryta operacija, jau veik visai pasveiko,

SUSIRINKIMAS.

Vietinės S. L. R. K. Susivienijimo kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks nedėlioj spalio 3 d. tuoj po sumos. Nariai prašomi ateiti ir naujų atsivesti.

Valdyba.

SUSIRINKITE.

Subatoje, spalio 2 d. 8 val. vakare prašomi susirinkti visi, kurie turite roles veikalo "Žydų Karalius." Taip-gi kviečiame ateiti visus prigulinčius arba norinčius prigulėti prie Teatrališko skyriaus.

Komisija.

SUGRĮŽO.

Pereitą utarninką sugrįžo iš Lietuvos K. Šidlauskas, aptiekininkas.

SUSTREIKAVO SIUVĖJOS.

Rugs. 2 9d. išėjo ant streiko apie 300 moterių siuvėjų, narių vietos skyriaus 36, Tarptautiškos Siuvėjų Moterių Darbininkų Unijos.

Tas padaryta sulig nutarimo buvusiame susirinkime rugs. 28 d. mesti darbą ir streikuoti iki darbdaviai sutiks mokėti algas jau nustatytas kituose miestuose ir taip-gi iki nebus įvesti reikalingi sveikatai pagerinimai.

PASIDIDINO ŠEIMYNA.

K. Jurgeliūno šeimyna pasididino. Pereitą utarninką gimė sūnus.

125 SKALBYKLIŲ DARBININKAI ANT STREIKO.

Lynn, Mass., rugs. 29. — Išėjo ant streiko 125 skalbyklių darbininkai reikalaudami pakėlimo algų nuo 35 iki 40 nuošimčių. Tikimės, kad ir kitų skalbyklių darbininkai išeis.

SVARBUS SUSIRINKIMAS.

Malonūs Draugai!

Pranešu visiems, jog Draugystės D. L. K. Keistučio atsibus mėnesinis susirinkimas nedėlioje 3 d. spalio (October) 1920 po Nr. 193 Hanover St. Boston, Mass. 2-rą valandą po pietų. Ant šio susirinkimo kiekvienas narys privalo ateiti, nes bus svarstoma kas-link rengiamo baliaus, kuris atsibus 6 d. lapkričio 1920 ir kitokių svarbių reikalų bus, kuriuos reikės apsvarstyti. Ateidami ant susirinkimo atsiveskite su savim ir naujų narių prie mūsų draugijos prisirašyti.

J. Vinkevičius.

CAMBRIDGE, MASS.

Rugsėjo 26 d. atsibuvo A. R. D. vakaras. Programas susidėjo iš kalbų, eilių ir perstatymėlių. Kalbėjo vietos gerb. kun. P. Juškaitis apie mokslą ir akademiją. Aiškiai nurodė svarbą augštesnio mokslo. Bedievybė paeina ne iš perdidelio mokslo, bet iš mažo mokslo ir nesusipratimo. P. A. Kneižis kalbėjo apie dabartinį Lietuvos padėjimą. Ragino pirkti L. L. P. Bonus.

Bažnytinis choras dainavo keletą dainelių. Solais pasižymėjo P. S. Pauras ir p-lė O. Šimbolaitė. Vakaras buvo pasekmingas. Apie 10 naujų narių prisirašė ir apie $20.00 pelno liko nuo vakaro.

Buvęs.

TIESIOG Į LIEPOJŲ.

Laivakortė kainuoja $145.00; ant laivo kambariai su 2 ir 4 lovomis visiems; bagažai čekiuojami stačiai į Liepojų.

Laivai išplauks: Rugsėjo 30; Spalio 14 ir 21; Lapkričio 4 ir 18; Gruodžio 2, 9 ir 23.

Rašykite delei lietuviško paso blankų ir pridėkite 2 ct. stampą, pas

P. MIKOLAINIS,
53 Hudson Ave.,
Brooklyn, N. Y.

DAKTARAS NAMUOSE.

Ką tik išėjo iš spaudos nauja knyga DAKTARAS NAMUOSE. Knygutėje aprašoma visokias vaistiškas žoles, šaknis, žiedus ir tt., nuo kokių ligų ir kaip vartojama. Su lotyniškais užvardyjimais ,taip kad kožnas gali jas gauti bile aptiekoje. Apart to, yra daugybė gerų pamokinimų, slaptybių ir receptų. Tokia knygutė yra kožnam reikalinga. Prekė tik $1.00.

M. Žukaitis,
451 Hudson Ave., Rochester, N. Y.

RAUKIME BOLŠEVIZMO ŠAKNIS.

Jei kokį negeistiną dalyką norima prašalinti, tai visųpirmiausia reikia ieškot kur to dalyko, to apsireiškimo yra pati šaknis, ir nuo jos prašalinimo darbą pradėti. Tuomet tik turėsi neabejotinai geras pasekmes.

Visi pripažįstame, kad bolševizmas yra daiktas negeras, nepageidaujamas apsireiškimas ir ne vienas galvoja ir darbuojasi kaip jį iš pasaulio prašalinti.

Darbuojasi kiekvienas savotiškais būdais: vieni keikia, peikia, niekina bolševikus, kiti juos įvairiomis priemonėmis persekioja, spaudžia, varžo... o bolševikai visiškai nemažėja.

Delto jie nemažėja, kad jų veisimuisi randasi gana gera dirva.

Nueik į bent kurį didmiestį ir prisistebėk tam kontrastui skurdo su išlepumu, kapitalo su darbu, darbininkų apgyventu su kapitalistų apgyventu distriktu, o be abejo suprasi, kad čia daug kas yra ne taip kaip būti turėtų, kad čia išnaudojimas ant išnaudojimo, skriauda ant skriaudos raitas zovada joja. Kuomet darbininkai kruvinais pečiais, pūslėtomis rankomis, nesveikose, nesaugiose nuo nelaimingų atsitikimų dirbtuvėse sugedusiu oru, dūmais, dulkėmis, gazais, troškinasi ir neuždirba nei tiek, kad pusėtinai gerai su savo šemynomis prasimaitintų, tuomi pat laiku kapitalistai nežino kaip išdykauti, o jų pačios ir dukterys šuniukams po uodega ir katėms ant kojų aukso branzalietus ir laikrodėlius kabina, kuomet jų jaunuomenė pusplikių baltųjų vergių draugijoje pinigus saujomis į visas puses žarsto, kuomet buliams puikiausiuose hoteliuose iškilmingas puotas po keletą dešimčių tūkstančių dolerių lešuojančias kelia... Čia darbininkų, alkanų skurdžių kantrybė jau sprogsta ir jie pradeda kelti tam tikrą bruzdėjimą, iš kurio nekartą išsivysto vienas kitas bolševikas, tai ar-gi galima juos, darbininkus už tai pasmerkti? — Ne, ir dar kartą sakau, kad ne. Tai yra gamtiškas apsireiškimas, tai yra įgimtas kiekvienam gyvūnui savęs palaikymo jausmo parodymas, manifestavimas. Tai yra visuomenės išsigimimo simptomai—apsireiškimas, kurs rodo, kad liga yra žmonijos visuomeniškame kūne ir kad tają ligą reikia skubint gydyt kol dar neužnuodintas visas kraujas.

Prašalinkite ekonominį nenormališkumą, prašalinkite jei jau ne visą, tai bent žymią dalį išnaudojimo, skriaudos, o bolševizmo teliks tik žiupsnelis, ir jis visuomenei nebus nei pavojingas, nei kenksmingas, bus taip kai prie silkės pipirų žiupsnelis. Bet kol bus gyvenimo tokia tvarka ir skriaudos, kaip šiandiena, tai bolševizmas yra pavojingas dalykas ir tas pavojus yra nemažas.

Raukime bolševizmo šaknį—mažinkime darbininkų išnaudojimą ir skriaudą, gerbkime, tobulinkime visuomenišką sutvarkymą, ekonominį žmonių būvį, o bolševizmas pats per savę išnyks taip kaip nebuvęs. Jo šaknis yra ekonominėje betvarkėje, darbininkų išnaudojime, skriaudoje ir skurde.

Jeigu visi žmonių luomai ir klesos sektų Viešpaties Kristaus mokslo nurodytomis šv. Bažnyčios skelbiamomis taisyklėmis savo kaip privačiame taip viešame visuomeniškame gyvenime vaduotūsi, tai mes šiandiena bolševizmo neturėtūme. Bet juo tolyn žmonės tolinasi nuo šv. tikėjimo mokslo taisyklių, juo bolševizmui dirva platinasi ir gerėja. Bolševizmas yra kūdikis keršto. Bolševizmo motina yra kapitalistų bedievybė iš kurių yra išsivysčiusi visokeriopa darbo žmonių skriauda ir išnaudojimas.

Juk ir pats kapitalas ir kapitalizmas būtų geras daiktas, jei jis neštų darbininkams vietoje skurdo gerbūvį.

Išraukime blogo šaknį, o viskas bus gerai ir tvarkoje.

F. V.

LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVĖ

BANKIERIAI

Teisingai Tarnaujame Lietuviams.

SIUNČIAME PINIGUS LIETUVON: doleriais arba auksinais pagal dienos kursą.

Parduodame Laivakortes

Išrupiname leidimus amerikiečiams Lietuvon ir iš Lietuvos Amerikon. Tą padarome vietiniams ir kitų miestų lietuviams be atvažiavimo Bostonan.

Persiunčiame amerikiečių dovanas giminėms Lietuvoje.

Leidžiame mėnraštį "PREKYBĄ"

Del platesnių paaiškinimų rašykite adresu:

Lithuanian Sales Corp.,
414 W. Broadway,
So. Boston 27, Mass.

(Apgarsinimas)

RINKIMŲ DIENA ARTINASI.

Šalies rikimai dabar viršija viską. Jūs gaunat daugybę politiškų apskelbimų ir kortelių, ir jūs neišmanot nei už ką balsuot, todel kad perdaug visokių skelbimų ir tuli jų negana aiškūs. Visai kitas dalykas su pasirinkimu gyduolių del pilvo ligų. Jūs tikrai žinote, kad tokiame atvėjuje geriausia gyduolė už visas Trinerio Amerikoniškas Elixiras Kartaus Vyno. Kiekvienas, kuris išbandys jį vieną kartą, nenorės imt kitokių sutaisymų, todel, kad jis jausis taip kaip p. George Ivcick, kuris štai ką parašė mums iš St. Louis, Mo. 1 d. rugsėjo, 1920 m.: "Trinerio Amerikoniškas Elixiras Kartaus Vyno tikrai man pagelbingas." — Trinerio Angelica Kartusis Tonikas — tai kita puiki gyduolė. Tasai gerasis tonikas yra reikalingas del atsigavimo nuo didelio nuvargimo, del pridavimo gyvybės ir sudrūtinimo nervų. Jūsų gyduolių pardavėjas tikrai turi šias gyduoles del jūsų. — Joseph Triner Company, 1333-45 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Saldžiausios Širdies Viešp. Jėzaus Draugijos Valdybos Adresai.

PIRMININKAS — A. Kmitas, 284 5-th St., So. Boston, Mass.
VICE-PIRMININKAS — J. Kavoliunas, 66 Gold St., So. Boston, Mass.
PROTOKOLŲ RAŠT. — J. Andriliunas, 301½ Broadway, So. Boston, Mass.
FIN. RAŠTININKAS — Sim. Alikonis, 140 Bowen St., So. Boston, Mass.
KASIERIUS — S. Čižius, 377 Broadway, So. Boston, Mass.
MARŠALKA — F. Lukoševičius, 405 7-th St., So. Boston, Mass.
Susirinkimus laiko pirmą nedėldienį kiekvieno mėnesio 3:00 val. po pietų šv. Petro Bažnytinėj salėj ant 5-tos gatvės, So. Bostone, Mass.

D. L. K. Keistučio Dr-jos Valdybos Adresai, Boston, Mass.

PIRM. — Motiejus Versiackas, 41 Gates St., So. Boston, Mass.
VICE-PIRM. — M. Žarkauskas, 128 Bowen St., So. Boston, Mass.
PROT. RAŠT.—Juozapas Vinkevičius, 147 W. 6-th St., So. Boston, Mass.
FIN. RAŠT. — Juozas Kavaliauskas, 209 E. Cottage St., Dorchester, Mass.
KASIERIUS — Andrius Zalieckas, 140 W. 6th St., So. Boston, Mass.
MARŠALKA — Antanas Gruodis, 274 C St., So. Boston, Mass.
D. L. K. Keistučio Dr-ja Boston, Mass. laiko mėnesinius susirinkimus kas pirmą nedėldienį kiekvieno mėnesio 3-čią valandą po pietų po num. 193 Hanover St., Boston, Mass.

Šv. Jono Evangelisto Pašalpinės Draugijos Valdyba So. Boston, Mass.

PIRMININKAS — Motiejus Žioba, 539 E. 7-th St., So. Boston, Mass.
VICE-PIRMININKAS — Jonas Galinis, 20 Vinfield St., So. Boston, Mass.
PROT. RAŠT. — Jonas Glineckis, 277 Silver St., So. Boston, Mass.
FIN. RAŠT. M. Brikaitė, 47 Vale St., So. Boston, Mass.
KASIERIUS — Andrius Naudžiunas, 16 Vinfield St., So. Boston, Mass.
MARŠALKA — Step. Navickas,
Draugija laiko susirinkimus kas trečią nedėldienį kiekvieno mėnesio 2-ą val. po pietų Bažnytinėje Salėje, So. Boston, Mass.

PAIEŠKOJIMAI IR REIKALAVIMAI.

Reikalingas
GERAS DUONKEPIS.
kuris mokėtų dirbti juodą ir žydišką duoną. Gera užmokestis. Atsišaukite.
ATHOL SANITARY BAKING CO.
ATHOL, MASS.

ATYDAI JAUNŲ GABIŲ VYRŲ.
Kam dirbti 10 val. į dieną jei gali uždirbti du syk tiek dirbdamas tik tris valandas. Atsišaukite pas mus, o mes išmokinsime kaip tą padaryti.
AM. EAGLE R. MFG. CO.,
454 Broadway, So. Boston, Mass.

PARSIDUODA LUNCH ROOM.
Vieta gera: lietuviais apgyventa. Savininkas išvažiuoja Lietuvon, todel turi buti greitai parduotas. Atsišaukite:
V. P.,
2 Arthur St., Montello, Mass.

ŪKĖ ANT PARDAVIMO.
15 akerių derlingos žemės. Visi reikalingiausi budinkai. Parsiduoda pigiai. Pačiam miestukan, Orange, Mass. tik 10 minutų iki stoties. Minėtam miestelyj randasi nemažai dirbtuvių, kur darbas lengva surast.
POVILAS BALČIUNAS,
262 East River St., Orange, Mass.

ANT PARDAVIMO MEDINIS NAMAS.
Gas'ai ir Sklepas Cementuotas.
Viskas geroje tvarkoje. Parsiduos pigiai. Savininkas gyvena ant vietos. Atsišaukite tuojaus.
110 Silver St., So. Boston, Mass.

Ieškau dėdės, Vinco Martųšio ir tetos Geltrusios Martušiutės, po vyru, Kvaraciejienė. Paeina iš Vilniaus g., Nemunaičio par., Dusnionių kaimo. Pirmiau gyveno Terville, Conn. Malonėkite pranešti patys ar kas kitas apie juos praneškite šiuo adresu:
K. J. NADZEIKA,
7 South St., Nashua, N. H.

Aš, Pijus Brazaitis, ieškau Juozo Jaudegio, Suvalkų gub., Vilkaviškio pav., Keturvalakių par., Budviečių kaimo. Taip-gi ieškau Jono Brazaičio ir Marijonas Franskevičiutės ir Jono Pranskevičiaus. Visi kilę iš viršuj minėtos vietos. Meldžiu jų pačių atsišaukti arba juos žinančių pranešti.
PIJUS BRAZAITIS,
1552 — E. 47th St., Cleveland, Ohio.

Paieškau savo sesers duktės Mortos Kriučiukės, kurią palikau gyvenant po num 479 N. Orianna St., Philadelphia, Pa., o dabar girdėjau, kad ji kur išvažiavo. Tai meldžiu širdingai atsišaukti arba ją žinantieji pranešti. Labiausia prašau, kad pati dukrelė Marceliukė atsilieptų pas mane į Lietuvą. Adresas: *Pranas J. Sutkaitis, Sutkų kaimo, Paežerėlių val., Šakių apskričio, Suvalkų rėdybos. LITHUANIA.*

PARSIDUODA
2-jų šeimynų kampinė stuba So. Bostone, 2½ augštai gyvenimui su įtaisymais, prieinama kaina. Atsišaukite pas savininką: 364 "E" Street, So. Boston.

ANT RENDOS
5 kambariai su visais įtaisais, ant antrų lubų. Renda $4.00 į savaitę. Galite kreiptis ant vietos: 291 Silver St., So. Boston, Mass.

MUZIKOS MOKYKLA
D. L. K. Vytauto Beno ir Orkestros muzikališkoje mokykloje mokinama ant visokių instrumentų. Kambarys atdaras panedėliais, seredomis ir pėtnyčiomis.
Mokytojas A. GRUBIS,
339 Broadway, So. Boston, Mass.

Ieškau savo draugės **ONOS ALIJAUSKAITĖS.** Ji pirmiau gyveno Chicagoje po Nr. 670 W. 18-th St. (North Side), o dabar nežinau kur. Jei kas ją žino arba ji pati prašoma atsišaukti per **A. B. Mūras, 244 W. Broadway, Boston 27, Mass** arba tiesiai mano antrašu: **Ona Arlauskaitė, Taurupio sodž., Airiogalos pašta ir valščius, Kedainių apskr. LITHUANIA.**

Jonas Butėnas paieško Antano Norbuto tėvų, kurie paeina iš Kauno rėd., Kvietkų parapijos, Latvigalos kaimo. Gyveno kokį laiką Shenandoah, Pa., o dabar nežinau kur. Norbutas Amerikoje turi tėvą, motiną, du broliu—Petrą ir Longiną ir sesę Liudvisę. Turiu svarbų reikalą apie jos sunų Antaną, kuris dabar esąs Vokietijoje ir už savaitės žada pributi Amerikon. Jie patys ar kas apie juos žino, lai praneša kogreičiausia man.
JONAS BUTENAS,
242 West Broadway, So. Boston, Mass.

Ieškau pusbrolių Juozo, Petro, Kazimiero ir Antano Rubšių, visi keturi sunųs Adomo Rubšiaus iš Kvedarnių valščiaus, Tauragės apskr. Paskutiniais metais gyveno Tynėnų Naumiesčio valšč., Tauragės apskr. Amerike gyveno Chicagoj, o dabar nežinau. Turiu svarbų reikalą. Jeigu kas žino, ar anie patys, teatsiliepia ant šio antrašo: *LITHUANIA. Kaunas, Pašto Valdininkė Zofija Rubšytė.*

Aš Laurynas Preikša paieškau Kazimiero Vitkaus. Apturėjau nuo jo duktės laišką iš Lietuvos. Rašo, kad likusi sirata, motina mirė jau keturi metai. Ji nori kad ją atsiimtų tėvas pas save—į Ameriką. Prašau atsišaukti šiuo adresu:
LAURYNAS PREIKŠA,
302 — 2-nd St., Albany, N. Y.

Povilas ir Barbora Rastauskai šaukiasi prie giminių ir pažįstamų Amerikoje, prašydami pagelbos. Ilgų metų darbą sukeliomis valandomis ugnis prarijo: sudegė treji namai ir priekės su lentomis. Liko žmonės be pastogės ir iš rusiminimo sunkiai serga.

Reikia kreiptis į Elzbietą Rastauskaitę, Panevežys. Vartotojų Draugija. LITHUANIA.

ANT PARDAVIMO NAMAI

Po numerių

257-263 W. BROADWAY, South Boston.

Atidara peržiūrėjimui kiekvieną dieną nuo 8 iš ryto iki 4 val. po piet, išskyrus subatas.

Taip-pat po no.

191-193 FIFTH STREET

— Ir —

184 BOWEN STREET.

Jeigu nori pamatyti namus, rašykite ir laiką nusistatykite. Adresas:

JOSEPH C. PHELEN,
411 Broad St., Lynn, Mass.

Tel. So. Boston 2488
DR. J. C. LANDŽIUS SEYMOUR
LIETUVIS
Gydytojas ir Chirurgas.
Gydo aštrias ir chroniškas ligas vyrų, moterų ir vaikų. Egzaminuoja kraują, spjaudalus, šlapumą ir tt. savo laboratorijoj. Suteikia patarimus laiškais kitur gyvenantiems.
Adresas:
366 B'way, So. Boston, Mass.
(KAMBARIO No. 1)
(LDS. Name. Kamp. E ir B'way)
VALANDOS:
nuo 9—11 iš ryto
2— 4 po piet
7— 9 vakare.

Phone - Kensington 5316
DR. E. G. KLIMAS
Lietuvis Gydytojas.
Priėmimo val.: 9—10 val. ryto; 6—8 " vakaro
Po pietų pagal sutartį tiktai.
2538 E. Allegheny Ave., Philadelphia, Pa.

F. J. KALINAUSKAS
LIETUVIS ADVOKATAS
414 Broadway, So. Boston, Mass.
TEL'S S. B 441 ir 2334
Gyvenimo vieta:
15 Annapolis St., Dorchester, Mass.
Columbia 9159-J.

DR. F. MATULAITIS
Gydo visokias ligas Pisikria akinius
Valandos: 1-3 ir 7-8 P. M.
17 Millbury St., Worcester, Mass.

LIETUVYS DANTISTAS
DR. M. V. CASPER
(Kasparavičius)
Laikinai perkėlė ofisą po No. 451 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.
Ofiso Valandos:
Nuo 10 iki 12:30 ryte ir
" 1:30—6 ir 6:30—9 P. M.

PIRMOS KLESOS
DANTISTAS
Dantys ištraukiami ir pripildomi visai be skausmo, su geriausiais prietaisais, su nauju išradimu.
Visą darbą gvarantuojame
DR. W. T. REILLY
469 BROADWAY, SOUTH BOSTON, MASS.
(Prie Dorchester St.)
VALANDOS: Nuo 9 v. r. iki 8 v. v.
NEDĖLIOMIS: Nuo 10 v. r. iki 4 v. v.

Tel. So. Boston 270
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbeti ir lietuviszkai
Ofiso valandos:
Ryt is iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
vakarais 6 iki 9
536 Broadway, So. Boston.

Bell Phone Dickinson 3995 M.
Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.
Ofiso Valandas:
Nuo 9 rito iki 5 po pietu
Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P. M.
Nedėliomis iki 4 po piet

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priėmimo valandos:
Nuo 3 iki 5 po piet. Nuo 7 iki 8 vakare
309 W BROADWAY Cor. ST SO. BOSTON.
Tel 502-S. B.

TEINGIAUSIA IR GERIAUSIA LIETUVIŠKA
APTIEKA.
Sutaisau receptus su didžiausia atida, nežiurint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoj. Gyduolių galit gaut, kokios tik pasaulyj yra vartojamos. Galit reikalaut per laiškus, o aš prisiųsiu per expresą.
K. ŠIDLAUSKAS,
Aptiekorius ir Savininkas
226 Broadway, kamp. C St., South Boston, Mass.
Tel. S. Boston 21014 ir 21013

REIKALINGI AGENTAI

ATLASO RUBŲ BENDROVEI umai reikalauja agentų pardavinėti visokius rubus. Išmokti nesunku; uždarbis geras. Atsišaukite:

ATLAS CLOTHING CORPORATION,
343 WEST BROADWAY, BOSTON 27, MASS.

SERGANTIEJI ŽMONĖS

Jei Tamsta neįstengei išgydyti savo skaudulio ar jei nustojai vilties, "Nepasiduok." Ateik ir busi ekzaminuotas dykai ir gauk mano nuomonę ir patarimą. Aš esu turėjęs 18-kos metų pasekmingos praktikos medicinoje ir chirurgijoje, gydant ilglaikines, nerviškas ir supainiotas ligas. Tamsta gausite pilną naudą kaip atsilankysite pas mane ir matysimės ypatiškai kiekvieną kartą.

Jei tu turi kokią chronišką, nervišką, kraujo, odos, inkstų, pūslės, diržingą arba supainiotą ligą, teiraukis manęs, dykai, ir gauk mano nuomonę ir patarimą.

IEŠKOK PAGELBOS KUR JI GALI BŪTI RANDAMA

Metų patyrimas gydant NERVIŠKAS, ILGLAIKINES ir SUPAINIOTAS LIGAS, suteikia man galybę duoti jums moksliškus, Elektro-Medikališkus gydymus kurie suteikia suraminimus kur kiti budai neįstengia atlikti ir tuomi daug vyrų tapo išgelbėti nuo kančių ir pavojingų operacijų.

ATSIMINK—Atidėliojimai, nesirupinimai ir nepritaikomi gydymai yra pavojingi. Ateik jei nori patyrusio patarnavimo ir puikiai apšarvuoto Specjalisto.

Ofiso Valandos 9 ryte iki 8 — **DAKTARAS MORONEY** — Nedėliomis 10 ryte iki 2
220 TREMONT ST., BOSTON, MASS.
Priešais Majestic Teatrą.